

**Sonkajärven kunnan
TALOUSARVIO vuodelle 2022
sekä
taloussuunnitelma vuosille 2023 – 2024**

Kunnanhallitus 29.11.2021

Sisällys

1.	KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	1
2.	YLEISPERUSTELUT	2
2.1	Taloussuunnittelu	2
2.1.1	Kunnan talousarvion ja -suunnitelman rakenne ja sisältö.....	2
2.1.2	Taloussuunnittelun periaatteet	3
2.2	Yleinen taloudellinen kehitys.....	4
2.3	Aluetalouden kehitysnäkymät.....	5
2.4	Kuntatalouden näkymät	6
2.5	Sonkajärven kuntaorganisaatio	8
2.6	Talousarvion ja -suunnitelman sitovuus	9
2.7	Talousarvion käyttösuunnitelma	11
2.8	Tilivelvollisuus	11
2.9	Sonkajärven kunnan toimintaympäristön muutostekijät.....	12
2.10	Talouden tasapainottamissuunnitelma	14
2.11	Kuntastrategia	15
2.12	Hyvinvointikertomus	16
2.13	Kuntakonsernin tavoitteet.....	17
2.14	Tytäryhteisöjen tavoitteet	18
3.	KÄYTTÖTALOUSOSA.....	19
4.	TULOSLASKELMAOSA.....	20
4.1	Tuloslaskelma	20
4.2	Tavoitteet ja tunnusluvut	26
5.	INVESTOINTIOSA.....	28
5.1	Investointisuunnitelma	28
5.2	Investointien perustelut	32
6.	RAHOITUSOSA.....	36
6.1	Rahoituslaskelma	36
6.2	Tavoitteet ja tunnusluvut	38
7.	VESIHUOLTOLAITOS.....	39
7.1	Tuloslaskelmaosa.....	39
7.2	Rahoitusosa	40
7.3	Investointiosa.....	41
7.4	Vesihuollon taseyksikön sisällä laskennallisesti eriytetty hulevesiviemärointi.....	43

1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Talousarviovuosi 2022 on Suomen kunnille historiallinen, sillä hyvinvointialueitten aloittaessa vuonna 2023 talousarviot keskimäärin puolittuvat. Tuolloin sosiaali- ja terveystoimi sekä pelastustoimi siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille. Kunnallisveroa leikataan 12,39 prosenttia. Samoin leikataan sosiaali- ja terveystoimen valtionosuutta. Tämän hetken laskelmien mukaan Sonkajärven kunta on laskennallisesti menettäjä uudistuksessa. Tämä tietää kiristyvää kuntataloutta vuodesta 2023 eteenpäin.

Vuosi 2021 on ollut mieliinpainuva. Koronapandemia on leimannut koko vuotta, mutta rokotteitten kehittäminen ja alkusyksystä saatu hyvä rokotekattavuus antoi toivoa paluusta normaaliin elämään. Toisin on kuitenkin käynyt ja nyt loppusyksystä ollaan ilmaantumislukujen osalta huippulukemissa. Pandemia pitkittyi ja sen heikentävät vaikutukset ihmisten elämänlaatuun jatkuvat.

Taloudessa on eletty voimakkaan nousun aikaa. Tulosluvut ovat pääosin hyviä, pulaa on sen sijaan työvoimasta ja komponenteista. Sirupula on aiheuttanut tuotantokatkoksia. Inflaatio on voimistunut erityisesti öljyn ja sähkön sekä raaka-aineitten hinnannousun myötä. Korkotaso on edelleen matala, mutta ennusteissa luvataan jo nousua.

Tätä taustaa vasten Sonkajärven talousarvio vuodelle 2022 ja taloussuunnitelma vuosille 2023–2024 näyttää tunnuslukujen perusteella vielä kohtuulliselta. Tilikauden tuloksen arvioidaan olevan vuosina 2022 ja 2023 noin 1,0 miljoonaa euroa ja vuonna 2024 noin 0,5 miljoonaa euroa. Investoinnit vuonna 2022 ovat yhteensä 2,4 miljoonaa euroa. Suurin investointi on terveyskeskuksen peruskorjauksen loppuun saattaminen. Vuonna 2023 investoinnit on arvioitu yhteensä 1,8 miljoonaksi euroksi ja vuonna 2024 noin 0,9 miljoonaksi euroksi.

Kunnanvaltuusto päätti pitää kunnallisverotuksen muutoin ennallaan, mutta laski yleisen kiinteistöveron 1,00 prosenttiin ja nosti voimalaitosten kiinteistöveron 3,10 prosenttiin. Nykyinen 21,25 tuloveroprosentti laskee tämän hetken tietojen mukaan vuodelle 2023 sote-uudistuksen vuoksi 8,86 prosenttiin. Kun valtionverotus vastaavasti kiristyy, pysyisi kuntalaisten kokonaisveroaste ennallaan.

Talousarvion mukaan kunnan palvelut jatkuvat nykytasolla, mutta sosiaali- ja terveyspalveluista vastaa vuodesta 2023 hyvinvointialue. Niihin ei kunta enää tuolloin voi vaikuttaa. Aluevaalit pidetään tammikuussa 2022, ja suurta huolta aiheuttavat pienten kuntien heikot vaikutusmahdollisuudet. Vaarana on, että pienistä kunnista ei saada omaa edustajaa aluevaltuustoon ja valta keskittyy suuriin kaupunkeihin. Tästä syystä äänestäminen aluevaaleissa on erityisen tärkeää.

Sote-uudistus vaikuttaa Sonkajärven kunnan henkilöstöön siten, että ruokahuollon henkilöstöstä sotelle ruokahuoltoa tuottavat siirtyvät liikkeenluovutuksella hyvinvointialueen palvelukseen. Kokonaisuutena Sonkajärven kunnan talousarvio on tasapainossa ja tavoitteitten mukainen.

Uusi valtuustokausi alkoi 1.8., ja valtuuston tulee laatia uusi kuntastrategia. Strategiatyö on käynnissä ja se tulee vahvasti vaikuttamaan siihen, miten sote-uudistuksen mukanaan tuoma murros käännetään vahvuudeksi.

Simo Mäkinen
Kunnanjohtaja

2. YLEISPERUSTELUT

2.1 Taloussuunnittelu

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Uudessa kuntalaissa on korostettu strategisen suunnittelun merkitystä ja koko kuntakonsernin huomioon ottamista toiminnan ja talouden suunnittelussa. Kunnille on asetettu lakisääteinen velvoite laatia kuntastrategia, jossa hyväksytään kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteet. Laissa on määritelty myös kuntastrategian vähimmäisisältö. Talousarvio ja -suunnitelma tulee uuden lain mukaan laatia niin, että se toteuttaa kuntastrategiaa.

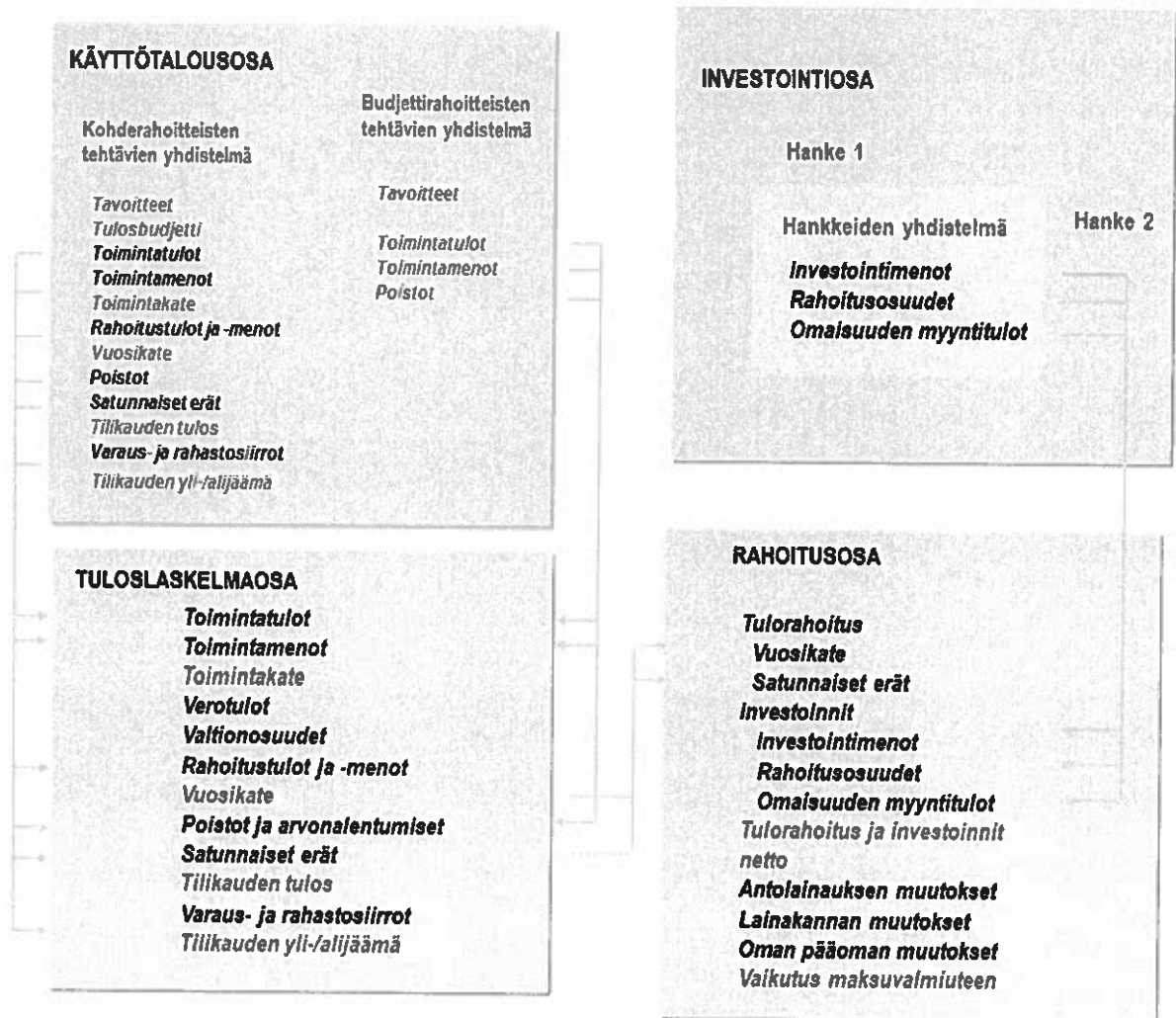
2.1.1 Kunnan talousarvion ja -suunnitelman rakenne ja sisältö

Talousarviolla ja -suunnitelmalla on kunnassa kolme päätehtävää: Ensiksi niissä asetetaan palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevat tavoitteet. Toiseksi talousarvioon ja -suunnitelmaan budjetoidaan menoja ja tuloja koskevat arviot eri tehtäville ja hankkeille. Kolmanneksi talousarviossa ja -suunnitelmassa osoitetaan, miten varsinainen toiminta ja investoinnit rahoitetaan.

Talousarvion rakenne palvelee mainittua kolmea tehtävää: palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevien tavoitteiden asettaminen sekä niiden edellyttämä menojen ja tulojen budjetointi tehdään käyttötalous- ja investointiosassa. Toiminnan ja investointien pääomarahoitusta ja siihen liittyvät korvaukset osoitetaan tuloslaskelmaosassa ja rahoituslaskelmaosassa.

Talousarvio jakaantuu käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosaan. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumavertailussa.

Talousarvion ja -suunnitelman eri osien keskinäistä yhteyttä kuvaa alla oleva kaavio. Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, investointien, tuloslaskennan ja rahoituksen näkökulmasta. Käyttötalousosassa asetetaan taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot. Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö.

2.1.2 Taloussuunnittelun periaatteet

Vuotuisperiaate merkitsee, että talousarvio sisältää vain yhden varainhoitovuoden suoriteperusteiset menot ja tulot.

Tasapainoperiaate tarkoittaa, että tulojen on suunnitelmakaudella katettava menot ja että kunnan maksuvalmiuden tulee aina olla riittävä.

Täydellisyysperiaatteen mukaan talousarvioon on otettava kunnan rahan käyttö ja rahan lähteet kokonaisuudessaan. Tiedossa olevia menoja tai tuloja ei voi jättää talousarviosta pois.

Bruttoperiaatteella tarkoitetaan sitä, että tulot ja menot päätetään talousarviossa ja -suunnitelmassa bruttomääräisinä eli menoja ei vähennetä tuloista.

Nettoperiaatteella tarkoitetaan, että valtuusto voi päättää tulojen ja menojen erotuksen (toimintakateen) määrärahana tai tuloarviona. Näin voidaan menetellä esimerkiksi liiketoiminnassa ja toiminnassa, jossa myyntitulojen osuus on merkittävä sekä sisäisiä palveluja tuottavien yksiköiden toiminnassa.

Yhtenäisyysperiaate edellyttää, että valtuusto päättää talousarviosta ja -suunnitelmasta yhtenä kokonaisuutena samassa käsittelyssä.

Julkisuusperiaatteen mukaan talousarvio on julkinen asiakirja, johon kenellä tahansa on oikeus tutustua.

2.2 Yleinen taloudellinen kehitys

Talouden toipuminen koronapandemiasta on ollut nopeaa vuoden 2021 keväästä alkaen. Kasvupyrähdys liittyy patoutuneen kysynnän purkautumiseen tilanteessa, jossa rokottaminen etenee ripeästi, liiketoiminnalle asetettuja rajoituksia puretaan ja kotitalouksien ja yritysten luottamus tulevaisuuteen on vahva.

Talouden elpyminen jatkuu syksyllä 2021 varsinkin niillä toimialoilla, joita koronarajoitukset vielä tällä hetkellä koskevat. Sen seurauksena talouskasvu pysyy vahvana myös loppuvuonna 2021 ja jatkuu vuonna 2022. Bruttokansantuotteen (BKT) arvioidaan kasvavan 3,3 prosenttia vuonna 2021, 2,9 prosenttia vuonna 2022 ja 1,4 prosenttia vuonna 2023.

Ennusteessa tautitilanteen mahdollisen heikentymisen ei oleteta rajoittavan talouden toipumista, vaikka yhteiskunnan avaaminen tapahtuisi hitaammin kuin kesän 2021 ennusteessa oletettiin. Taudinkehitykseen, virusmuunnoksiin sekä rokotekestävyyteen liittyvä epävarmuus lisää ennusteen epävarmuutta.

Julkisen talouden epätasapaino pienenee vuonna 2021 ja 2022, kun talous kasvaa ripeästi ja epidemian aiheuttamat menotarpeet vähenevät. Julkinen talous jää suhdanteen tasaannuttua kuitenkin edelleen alijäämäiseksi.

Maailmantalous elpyy koronaviruspandemian varjossa nopeasti finanssipoliittisen elvytyksen, patoutuneen kulutuskysynnän purkautumisen sekä rokotusten etenemisen ansiosta. Nopea kasvu euroalueella jatkuu rajoitusten keventyessä sekä palveluiden kysynnän vahvistuessa. Voimakas elvytyspolitiikka Yhdysvalloissa on johtanut yksityisen kulutuksen nopeaan kasvuun.

Maailman tavarakauppa on elpynyt erittäin nopeaan kasvuun pitkälti vuoden 2020 matalan vertailutason ansiosta. Kauppaa kuitenkin haittaavat teollisuuden komponenttipula ja myös konttiliikenteen logistiikkaan liittyvät ongelmat, mikä on näkynyt hetkellisinä saatavuusongelmina sekä hintojen nousuna.

Yksityisissä investoinneissa tapahtuu merkittävää toipumista maailmantalouden parempien kasvunäkymien ja kotimaisten hankkeiden johdosta. EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF) saatava rahoitus vauhdittaa yksityisiä investointeja vuosina 2021–2023. Asuntoinvestoinnit kääntyvät hitaaseen laskuun, kun uusia asuntoja aletaan rakentaa samaan tahtiin kuin pitkällä aikavälillä on keskimäärin alettu rakentaa. Korkea säästämisaste ja kuluttajien hyvä mieliala luovat edellytykset yksityisen kulutuksen nopealle kasvulle. Säästämisaste pysyy kuitenkin koko ennusteperiodin ajan positiivisena, kun kulutus jää käytettävissä olevia tuloja vähäisemmäksi.

Maailmantalouden vahvistuminen, elvytystoimet ja Suomen vientituotteiden kysynnän kasvu tärkeillä kauppa-alueilla kasvattavat vientiä. Vuonna 2021 kasvua ajaa tavaroiden vienti. Palveluiden ulkomaankauppaan on odotettavissa nopeaa kasvua vuonna 2022, kun kriisissä voimakkaasti kärsineillä palvelualoilla, kuten matkailussa, kasvu kiihtyy rajoitusten ja epävarmuuden vähetessä.

Työllisyyden kasvu on vuoden 2021 ensimmäisellä puoliskolla nopeutunut merkittävästi. Talouskasvu pitää yllä työvoiman kysyntää, johon voidaan lyhyellä aikavälillä myös vastata, koska työttömiä on edelleen runsaasti ja hallitus tekee toimia työvoimantarjonnan lisäämiseksi. Ansioiden nousun ennakoidaan kiihtyvän vuosina 2022–2023. Inflaatio on kiihtynyt alkuvuonna

energian hinnan nousun seurauksena, mutta hintojen nousu on kääntynyt laaja-alaisemmaksi. Palkkojen nousu välittyy vähitellen palveluiden hintoihin, mikä kiihdyttää inflaatiota.

Julkisen talouden velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kasvoi vuoden 2020 aikana 10 prosenttiyksiköllä lähes 70 prosenttiin. Ennustejaksolla velkaantumisvauhti hidastuu selvästi ja 2020-luvun puolivälissä velkasuhde näyttää väliaikaisesti tasaantuvan runsaaseen 73 prosenttiin. Väestön ikääntymisestä aiheutuva pitkäaikaishoiva- ja terveydenhuoltomenojen kasvu uhkaa kuitenkin kääntää velkasuhteen vähitellen uudelleen kasvuun.

Ennusteen merkittävimmät riskit liittyvät edelleen koronapandemiaan ja sen hallitsemiseksi tehtyjen rajoitteiden kehitykseen. Kehittyvien maiden epäonnistuminen pandemian hoidossa heikentäisi maiden taloutta ja olisi näin merkittävä isku myös maailmantalouden kasvuille.

Epidemian pitkittyminen vähentäisi yksityistä kulutusta ja erityisesti palveluiden kysyntää, mikä heikentäisi talouden toipumista. Tautitilanteen heikentyminen näkyy myös investointiympäristön epävarmuuden lisääntymisenä, mikä voi lykätä investointeja eteenpäin tai estää niiden toteutumisen.

Lähde: Taloudellinen katsaus, syksy 2021

2.3 Aluetalouden kehitysnäkymät

Pohjois-Savossa asui vuoden 2021 kesäkuun lopussa 248 154 henkilöä. Vuoden 2020 kesäkuusta väestö väheni 177 henkilöllä. Vuoden 2021 kesäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 11,1 % ja työttömiä työnhakijoita oli 12 474.

Alueen yleinen kehitys ja näkymät ovat huomattavasti vuoden 2020 kevättä valoisammat. Koronan negatiiviset vaikutukset ovat hellittämässä ja monella toimialalla jo takanapäin. Maakunnassa on kasvavia ja kansainvälisiä vientiyrityksiä, joiden taloudellinen merkitys Pohjois-Savon teollisuudelle on suuri. Energiateollisuuden globaalit yritykset löytyvät Varkauden seudulta, ja suurin vientiin tähtäävä koneteollisuuden keskittymä asettuu Ylä-Savon seudulle. Näiden vientiyritysten vetämänä seuduille on syntynyt myös mittava alihankintaverkosto, joka huolehtii omalta osaltaan alan tuotekehityksestä. Näillä teknologiateollisuuden aloilla on tällä hetkellä vahva, pitkäkestoinen tilauskanta.

Maakunta tunnetaan myös vahvasta kemiallisesta ja mekaanisesta metsäteollisuudesta, joka edellyttää mittavaa puunhankintaa. Samoin alkutuotanto ja elintarviketeollisuus ovat huomattavia työllistäjiä maakunnassa. Maatilojen keskeisimmät tuotantosuunnat Pohjois-Savossa ovat maidontuotanto ja nautakarjankasvatus. Maidontuottajana maakunta on merkittävä; Vaikka tilalukumäärä on alentunut, maidontuotantomäärät ovat pysyneet lähes samoina. Maatiloja rohkaistaan nyt biokaasutuotantoon.

Tämänhetkiset huolenaiheet kohdistuvat kaikilla seuduilla ja lähes kaikilla toimialoilla osaavan työvoiman saatavuuteen. Lisäksi lähinnä rakennus ja teknologiateollisuuden materiaalien ja komponenttien saatavuus sekä raaka-aineiden ja materiaalien viimeaikojen nopea hinnannousu aiheuttavat epävarmuutta tuotannolle.

Merkittävänä huolenaiheena nähdään myös toimivien liikenneyhteyksien puutteet. Maakunnan monialainen vientisektori edellyttää toimivia ja nopeita eri liikennemuotoja käsittäviä kansainvälisiä yhteyksiä. Elinkeinoelämän toimialat tarvitsevat koko liikenneinfraa tuottavan

toiminnan tueksi. Teollisuus käyttää kuljetuksiinsa valtatieitä, päätteitä ja rataverkkoa. Raskaan teollisuuden tarpeita palvelee raide- ja vesiliikenne. Kansainvälinen yritystoiminta ja matkailu tarvitsee puolestaan toimivaa lentoliikennettä. Alueen saavutettavuuden kannalta liikenneinfraan panostaminen nähdään tärkeäksi, koska yritysten Pohjois-Savoon sijoittumiseen vaikuttaa liikenneyhteyksien toimivuus, toimintavarmuus ja tehokkuus.

Ilmastonmuutoksen hillintä ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen on huomioitu entistä paremmin maakunnan ja kuntien kehittämisohjelmissa. Vuosina 2012–2013 laadittu Savon ilmasto-ohjelma 2025 on päivitetty Pohjois-Savossa ilmastotiekartaksi syksyn 2020 ja kevään 2021 aikana. Pohjois-Savon ilmastotiekartassa määritetään maakunnallisen ilmastotyön tavoitteet, painopisteet ja kärkitoimenpiteet. Toimenpiteissä on huomioitu ilmastonmuutoksen hillintä sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja varautuminen. Ilmastotiekartan päätavoitteena on, että Pohjois-Savo on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Kasvihuonekaasupäästöjä tulee vähentää vähintään 80 % vuoteen 2007 verrattuna, ja loput päästöt sitoa tai kompensoida kestävästi. Pohjois-Savossa toimiva ilmastofoorumi on osaltaan parantanut alueen toimijoiden välistä yhteistyötä yhteisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi.

Pohjois-Savon väestönkehitys tammi–elokuun 2021 aikana on ollut positiivinen, mutta pienemmille seuduille väestömäärän väheneminen asettaa haasteita. Alkuvuoden aikana väestönmuutos oli positiivinen vain Kuopiossa, Siilinjärvellä ja Joroisissa. Erityisesti nuorison mahdollisuudet asua seudulla, jossa opiskelumahdollisuudet ovat hyvin vähäiset, on rajallista. Yleisestikin maakunnassa on kiinnitetty huomiota nuorten hyvinvointiin ja alueelle on perustettu useampia hankkeita, joiden tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kehittää aluetta siten, että se vastaisi jatkossa entistä paremmin nuorten odotuksia ja tarpeita.

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö: Alueelliset kehitysnäkymät syksyllä 2021.

2.4 Kuntatalouden näkymät

Viimeiset kaksi vuotta ovat olleet kuntataloudessa hyvin poikkeukselliset. Vuoden 2019 ennätyksellisen heikosta tilanteesta kuntatalous päätyi talouslukuilla mitattuna vuonna 2020 varsin hyvään tilanteeseen. Hyvään tulokseen vaikutti erityisesti valtion kunnille osoittama tuki, joka ylitti selvästi kuntataloudelle koronaepidemiasta vuonna 2020 aiheutuneet taloudelliset menetykset. Koronatilanne vaikuttaa kuntien toimintaan ja talouteen vielä vuonna 2021, ja myös valtion tukitoimet jatkuvat, tosin merkittävästi viime vuotta pienempinä.

Koronakriisin varjostaessa talouskehitystä kunnat ovat historiallisen suuren muutoksen edessä. Sosiaali- ja terveystaloudet sekä pelastustoimi siirtyvät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden vastuulle. Muutoksella on suuria vaikutuksia kuntien tehtäviin ja talouteen.

Hallitus päätti puoliväliriihessä keväällä 2021 jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille. Siirron yhteydessä luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa kuntia kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä. Valmistelussa tähdätään siihen, että kunnan vastuuta työttömyysturvan perusosan kustannuksista laajennettaisiin. Lisäksi työttömyysturvan ja työttömän palveluun aktivoinnin välinen kytkös poistettaisiin. Tehtävien siirto on tarkoitus toteuttaa vuoden 2024 aikana.

Kuntatalouden suurin ongelma on ollut jo pitkään tulo- ja menokehityksen rakenteellinen epäsuhta. Sote-uudistuksen myötä kuntien menopaineet helpottuvat, kun väestön ikääntymisestä

aiheutuvat menot siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille. Toisaalta väestön ikärakenteen muutos ja keskipitkän aikavälin ennustettu hidas talouskasvu näkyvät jatkossakin myös kunnissa verotulojen vaimeana kasvuna. Lisäksi alueellisesti erilainen väestönkehitys ja muuttoliike eriyttävät edelleen kuntien talouskehitystä.

Lähde: Kuntatalousohjelma 2022, syksy 2021

2.5 Sonkajärven kuntaorganisaatio

Päätösvaltaa kunnassa käyttävät kuntalaisten vaaleilla neljäksi vuodeksi kerrallaan valitsema valtuusto sekä sen valitsemat kunnanhallitus ja lautakunnat. Kunnan päätöksentekojärjestelmän määrittävät kuntalaki ja hallintosääntö.

Valtuuston jäsenmäärä määräytyy kuntalain tai kunnan oman päätöksen mukaisesti. Sonkajärvellä valtuuston jäsenmääräksi 1.6.2017 alkaen on päätetty 21. Kunnanhallituksessa on seitsemän jäsentä. Valtuusto valitsee kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Sonkajärven kunnassa on kunnanhallituksen lisäksi viisi lautakuntaa. Kussakin lautakunnassa on viisi jäsentä. Kunnanhallitus nimeää edustajansa lautakuntiin lukuun ottamatta tarkastuslautakuntaa, keskusvaalilautakuntaa sekä vaalilautakuntia ja -toimikuntaa.

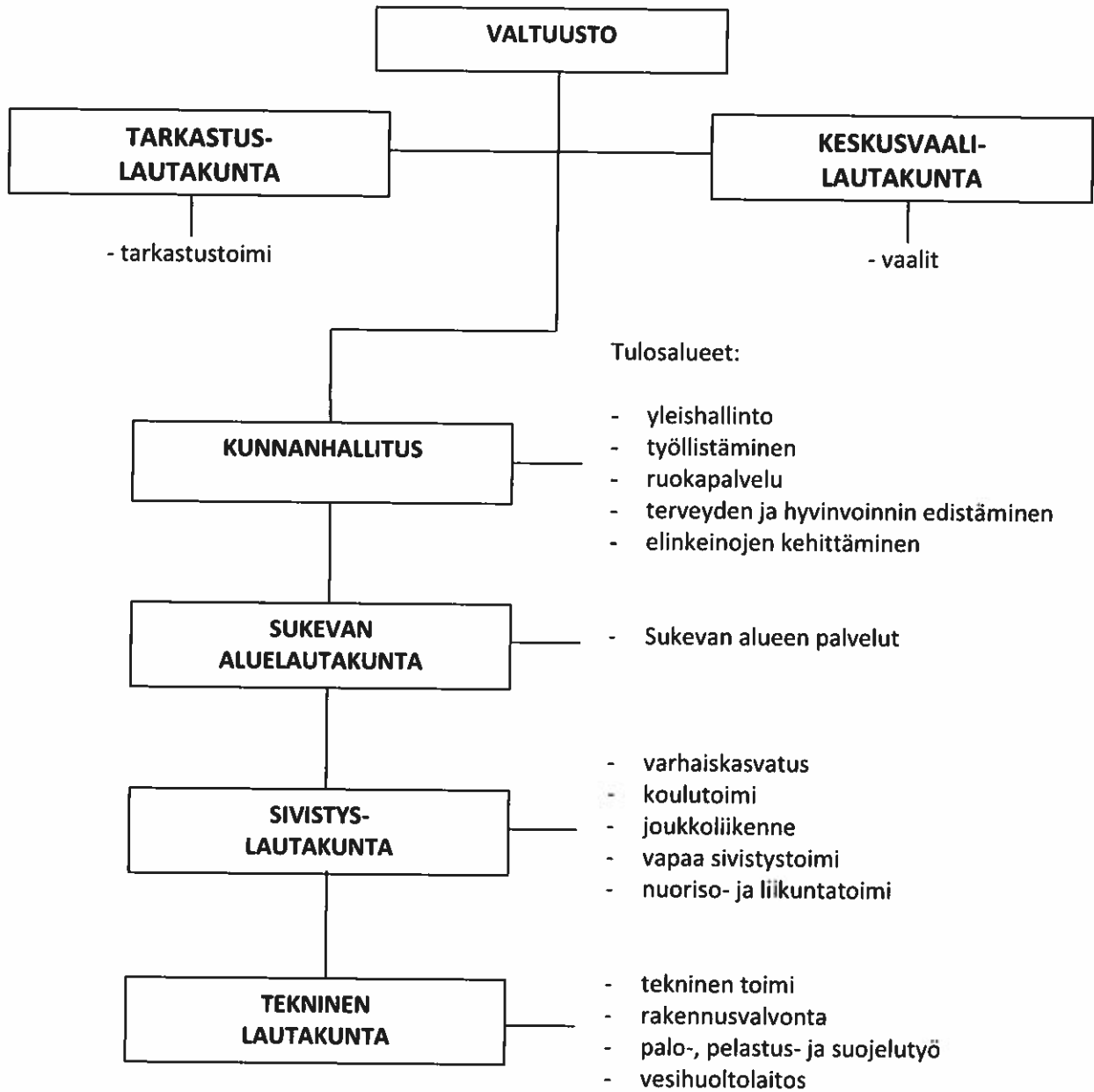
Kunnan ylintä päätösvaltaa käyttää valtuusto. Valtuusto päättää muun muassa:

- kuntastrategiasta,
- hallintosäännöstä,
- talousarviosta ja taloussuunnitelmasta,
- omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeista,
- konserniyhtiöille asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista,
- varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista,
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista sekä
- muista valtuuston päätettäväksi määräytyistä asioista.

Valtuusto käsittelee asiat kunnanhallituksen valmistelun pohjalta. Valtuusto voi siirtää päätösvaltaansa edelleen muille kunnan toimielimille.

Kunnanhallituksen tehtävänä on vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Kunnan toiminnot jaetaan toimielimien/lautakuntien johtamiin tulosalueisiin. Toimielimet päättävät oman sektorinsa asioista erityislakien ja valtuuston hyväksymän hallintosäännön perusteella.

Sonkajärven kunnan hallinto-organisaatio 2022

2.6 Talousarvion ja -suunnitelman sitovuus

Kuntaorganisaatio koostuu toimielimistä, tulosalueista, vastuualueista, tuloyksiköistä ja kustannuspaikoista. Kustannuspaikat voidaan vielä eritellä toimintoihin ja kohteisiin.

Valtuusto asettaa tavoitteet ja osoittaa tavoitteiden saavuttamiseen tarvittavat määrärahat ja tuloarvion seuraaville toimielimille ja tulosalueille:

TOIMIELIN	TULOSALUE
Keskusvaalilautakunta	Vaalit
Tarkastuslautakunta	Tarkastustoimi
Kunnanhallitus ja valtuusto	Yleishallinto Työllistäminen Ruokapalvelu Terveysten ja hyvinvoinnin edistäminen Elinkeinojen kehittäminen
Sukevan aluelautakunta	Sukevan alueen palvelut
Sivistyslautakunta	Varhaiskasvatus Koulutoimi Joukkoliikenne Vapaa sivistystoimi Nuoriso- ja liikuntatoimi
Tekninen lautakunta	Tekninen toimi Rakennusvalvonta Palo-, pelastus- ja suojelutyö Vesihuoltolaitos

Käyttötalouden osan talousarvio on sitova toimielimtasolla.

Investointiosan sitovuus määritellään siten, että nettokustannusarvioltaan **100 000 euroa** tai sen ylittävät hankkeet ovat yksinään sitovia valtuustoon nähden. Alle 100 000 euron hankkeet ovat valtuustoon nähden sitovia toimielimittain ja hankeryhmittäin. Hankeryhmän sisällä alle 100 000 euron hankkeista päättää lautakunta.

Tuloslaskelman seuraavat erät ovat **sitovia** valtuustoon nähden:

- verotulot
- valtionosuudet
- rahoitustuottojen ja -kulujen erotus
- satunnaiset tuotot ja kulut
- poistoeron muutos
- varausten muutos
- rahastojen muutos

Rahoituslaskelman seuraavat erät ovat **sitovia** valtuustoon nähden:

- antolainasaamisten vähennys
- antolainasaamisten lisäys

- pitkäaikaisten lainojen vähennys
- pitkäaikaisten lainojen lisäys
- lyhytaikaisten lainojen muutos

Suunnitelmavuosien 2023-2024 määrärahat, tuloarviot ja tavoitteet ovat ohjeellisia. Vaikka talousarvion sitovuus on vahvempi kuin taloussuunnitelman, on myös taloussuunnitelma kunnan viranomaisia ja viranhaltijoita velvoittava asiakirja.

2.7 Talousarvion käyttösuunnitelma

Valtuuston hyväksyttyä talousarvion kunnanhallitus saattaa sen täytäntöönpanomääräyksen toimeilimien noudatettavaksi.

Kunnanhallitus ja toimeilimet päättävät sen jälkeen käyttösuunnitelmista, joilla tarkistetaan kunkin toimeilimen talousarvioehdotukseen sisältynyt alustava käyttösuunnitelma valtuuston päätöksiä vastaavaksi. Lisäksi kunnanhallitus ja toimeilimet omalta osaltaan päättävät tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä.

2.8 Tilivelvollisuus

Johtavien ja tilivelvollisten viranhaltijoiden velvollisuutena on seurata ja valvoa talousarvion toteutumista. Tilivelvollisuutta ei voi, päinvastoin kuin toimivaltaa, delegoida edelleen. Johtavien ja tilivelvollisten viranhaltijoiden velvollisuutena on siten ohjata ja seurata alaistaan toimintaa ja henkilöstöä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimeilinten jäsenet sekä asianomaisen toimeilimen tulosalueen johtavat viranhaltijat (esittelijät sekä toimeilinten tehtäväalueella itsenäisestä tulosalueesta vastaavat viranhaltijat). Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimeilinten jäsenet ovat.

Tilivelvollisuus ei tuo viranhaltijalle mitään sellaista vastuuta, joka ei kuuluisi hänelle asemansa perusteella muutoinkin: esimiehenä, laskujen hyväksyjänä tai määrärahojen käytöstä vastaavana viranhaltijana. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että

- viranhaltijan toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi
- viranhaltijaan voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus
- viranhaltijalle voidaan myöntää vastuuvapaus.

Tilivelvolliseen voidaan kohdistaa muistutus ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä omasta että alaisensa tekemisestä tai tekemättä jättämisestä. Viime kädessä tilintarkastajalla on harkintavalta, ketkä ovat tilivelvollisia.

Tilivelvolliset toimielinten jäsenet:

- kunnanhallitus
- tarkastuslautakunta (määrärahojen käytön osalta)
- keskusvaalilautakunta
- Sukevan aluelautakunta
- sivistyslautakunta
- tekninen lautakunta

Tilivelvolliset viranhaltijat:

Vaalit	Keskusvaalilautakunnan sihteeri
Yleishallinto	Kunnansihteeri Kunnanjohtaja Henkilöstöasioista vastaava (henkilöstöasioiden osalta)
Työllistäminen	Työllisyyssihteeri Kunnansihteeri
Ruokapalvelu	Ruokapalvelupäällikkö Kunnansihteeri
Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kunnanjohtaja
Elinkeinojen kehittäminen	Kunnanjohtaja
Sukevan aluelautakunta	Aluesihteeri-arkistonhoitaja Kunnaninsinööri
Varhaiskasvatus	Varhaiskasvatuksen vastaava Sivistyslautakunnan esittelijä Päiväkotien johtajat
Koulutoimi	Rehtorit Sivistyslautakunnan esittelijä
Joukkoliikenne	Sivistyslautakunnan esittelijä
Vapaa sivistystoimi	Kirjastotoimenjohtaja/kansalaisopiston rehtori Sivistyslautakunnan esittelijä Kulttuurisihteeri
Nuoriso- ja liikuntatoimi	Nuoriso- ja liikuntasihteeri Sivistyslautakunnan esittelijä
Tekninen toimi	Kunnaninsinööri Kunnanrakennusmestari
Rakennusvalvonta	Rakennustarkastaja Kunnaninsinööri
Palo-, pelastus- ja suojelutyö	Rakennustarkastaja Kunnaninsinööri
Vesihuoltolaitos	Vesihuoltomestari Kunnaninsinööri

2.9 Sonkajärven kunnan toimintaympäristön muutostekijät

Sonkajärven kunnan väestökehityksen trendi on laskeva. Tilastokeskus arvioi vuoden 2021 lopun väestömääräksi 3 760 henkilöä. Vuonna 2040 väkimäärän arvioidaan olevan 2 882 henkilöä. Vähennyistä on 23 prosenttia. Vuoteen 2040 mennessä 0-6 vuotiaiden määrän arvioidaan

pienenevän 20 prosenttia, 7-12 vuotiaiden 33 prosenttia, 13-15 vuotiaiden 40 prosenttia, 16-18 vuotiaiden 31 prosenttia, 19-49 vuotiaiden 27 prosenttia ja 50-64 vuotiaiden 47 prosenttia. Sen sijaan yli 75-vuotiaiden määrän ennakoidaan kasvavan 46 prosenttia. Väestön väheneminen pienentää kunnan rahoituspohjaa, koska valtionosuuksien määrä riippuu ennen muuta kunnan asukasmäärästä, ja toisaalta kunnallisveron määrä kunnan työikäisen väestön määrästä ja työllisyysasteesta. Vuonna 2000 Sonkajärven kunnan väestöllinen huoltosuhte oli 59,6, vuonna 2020 huoltosuhteeksi ennustetaan 87,7 ja vuonna 2030 ennuste on 117,2. Sataa työikäistä kohden olisi siis 117,2 ei-työikäistä.

Väestöennuste 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
Väestö 31.12. (ennuste 2021)	3760	3687	3619	3556

Väestökehitys ja erityisesti nuorempien ikäluokkien pieneneminen ja yli 75-vuotiaiden ikäluokan kasvaminen aiheuttavat muutostarpeita kunnan palveluverkolle. Pohdittavaksi tulee esimerkiksi se, minkälainen varhaiskasvatus- ja kouluverkko ja toisaalta minkälaisia ikäihmisten asumisen ratkaisuja kunnassa tarvitaan. Näiden palvelujen tarpeen muutoksilla on heijastusvaikutuksia myös moniin muihin palveluihin, esimerkiksi ulkoilu- ja liikuntamahdollisuudet, vapaan sivistystoimen palvelut (erityisesti kansalaisopisto ja kirjasto), ruokapalvelu, joukkoliikenne ja kiinteistöt. Sonkajärven kunnan palveluverkkoselvityksessä (2018) on todettu, ettei Sonkajärven kunnan talous kestä nykyisenkaltaista palvelurakennetta. Tulorahoituspohja ei riitä kattamaan toiminnan ja poistojen kustannuksia. Selvityksessä on myös todettu, että kunnan on tehtävä merkittäviä muutoksia palvelurakenteeseen turvatakseen kunnan itsenäisyys ja riittävät palvelut asukkaille.

Sonkajärvi on maaseutukunta, jonka työpaikoista 20 prosenttia on maa-, metsä- ja kalataloudessa, 19 prosenttia terveys- ja sosiaalipalveluissa, 13 prosenttia julkisessa hallinnossa, 8 prosenttia rakentamisessa ja 6 prosenttia koulutuksessa. Lisäksi työpaikkoja on mm. tukku- ja vähittäiskaupassa (5 %), kuljetuksessa ja varastoinnissa (5 %), teollisuudessa (4 %) sekä hallinto- ja tukipalvelutoiminnossa (4 %).

Vuoden 2021 alussa Sonkajärven kunnan suurin yksittäinen yksityinen työnantaja Omatalo Oy hakeutui konkurssiin. Omatalo Oy työllisti 72 henkilöä, joista noin 40 oli sonkajärveläisiä. Omatalo Oy:n konkurssin myötä Sonkajärven kunnan työpaikat vähenivät kuudella prosentilla. Talousarviokirjaa kirjoitettaessa Sonkajärven kunta on tehnyt päätöksen osallistua Omatalo Oy:n konkurssipesän omistamien kiinteistöjen hankintaan enintään 200 000 eurolla. Kiinteistöjen ostohinta on 1,0 miljoonaa euroa. Kiinteistöyhtiöön on saatu mukaan tarpeellinen määrä muita sijoittajia. Kiinteistöyhtiö ostaa kiinteistöt Omatalo Oy:n konkurssipesältä ja tulee vuokraamaan ne toimintaa jatkavalle operatiiviselle yhtiölle, Puutalo Oy:lle.

Elokuun 2021 työllisyyskatsauksen mukaan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Sonkajärvellä 10,9 prosenttia, Ylä-Savossa 10,7 prosenttia ja Pohjois-Savossa 10,1 prosenttia. Kunnan työttömyysaste on sekä Pohjois-Savon että koko maan keskiarvoa korkeampi. Vuoden 2020 elokuussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Sonkajärvellä 12,8 prosenttia, Ylä-Savossa 13,3 prosenttia ja Pohjois-Savossa 12,0 prosenttia. Työllisyystilanne on parantunut koko alueella. Työllisyysaste on kuitenkin edelleen heikompi kuin vuonna 2019.

Sonkajärven kunta kuuluu Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin. Sairaanhoitopiiri on tehnyt viime vuoden alijäämäisiä tuloksia. Alijäämän kattamisesta vastaavat sairaanhoitopiirin jäsenkunnat. Sairaanhoitopiirin alijäämät ovat rasittaneet kunnan taloutta vuonna 2020 yhteensä noin 160 000

euroa. Vuodelle 2021 on tehty noin 100 000 euron pakollinen varaus vuoden 2020 alijäämän kattamiseksi.

Kunnan investointipaineet ovat merkittävät. Teknisen lautakunnan valmisteleman kymmenen vuoden investointikehikon (2021-2030) mukaan investointien nettosumma on noin 16,0 miljoonaa euroa, eli keskimäärin 1,6 miljoonaa euroa per vuosi. Suurin yksittäinen investointi on terveyskeskuksen peruskorjaus, jonka kustannusarvio on yhteensä 2,8 milj. euroa. Peruskorjaus ajoittuu vuosille 2021-2022. Myös Sukevan paloaseman uudisrakennus tulee olemaan mittava investointi. Sonkajärven kunnan poistotaso on noin 1,4 milj. euroa per vuosi. Investointipaine on siis suurempi kuin vuosittaiset poistot. Kunnan tulorahoitus ei tule riittämään investointeihin, vaan niitä on katettava lainalla, jolloin kunnan lainamäärä kasvaa.

Merkittävä toimintaympäristön muutos tapahtuu vuonna 2023, kun sosiaali- ja terveystoimen sekä palo- ja pelastustoimi siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille. Sonkajärven kunnan sosiaali- ja terveystoimen järjestää tällä hetkellä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä ja palo- ja pelastustoimen Pohjois-Savon pelastuslaitos. Myös opiskeluhuollon psykologit ja kuraattorit työskentelevät Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän palveluksessa. Uudistuksen myötä näiden toimintojen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Kuntien tehtäväksi jää kuitenkin hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintä. Muutoksen myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä palo- ja pelastustoimen henkilöstö siirtyy hyvinvointialueille liikkeenluovutuksen periaatteella. Sonkajärven kunnasta hyvinvointialueelle siirtyy tämänhetkisen tiedon mukaan seitsemän henkilöä (sote-ruokapalvelut). Pohjois-Savon väliaikainen valmistelutoimielin on linjannut, että hyvinvointialueen tukitoiminnot tullaan järjestämään Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin nykyisten tukipalveluyhtiöiden pohjalta. Ruokapalvelut tulee siis tuottamaan Servica Oy. Hyvinvointialue sitoutuu vuokraamaan kunnan sote-kiinteistöt kolmeksi vuodeksi. Lisäksi on mahdollista käyttää yhden vuoden optio. Sonkajärven kunnan näkökulmasta on keskeistä, että hyvinvointialue vuokraa kunnan sote-kiinteistöt myös vuodesta 2026 eteenpäin.

Sonkajärven kunnassa on laadittu vuonna 2018 kiinteistöselvitys. Selvityksessä todetaan, että Sonkajärven kunnalla on kunnan omistamia rakennuksia noin 10 brm²/asukasta kohden ja Sonkajärven kunnan kiinteistöjen hallinta/omistustaso on 70 % yli kuntien keskiarvon. Sonkajärven kunnan kiinteistöstrategiana on irrottautua kunnan perustoimintojen kannalta tarpeettomista kiinteistöistä.

TE-palvelut tulevat siirtymään TE-toimistoilta kunnille vuoden 2024 aikana. Tämän hetken linjauksen mukaan palvelut siirrettäisiin kunnalle tai useammasta kunnasta muodostuvalle yhteistoiminta-alueelle, jonka työvoimapohjan on oltava vähintään 20 000 henkilöä. Tämä vastaa kokoluokaltaan nyt käynnissä olevien työllisyyden kuntakokeilujen vähimmäiskokoa. Jos kunta ei täytä yksin palvelujen järjestämisen kriteerejä, sen olisi muodostettava yhteistoiminta-alue toisen tai toisten kuntien kanssa. Sonkajärven kunnan työvoimapohja ei täytä vaadittua 20 000 henkilön rajaa, joten palvelu on järjestettävä yhteistyössä toisen kunnan tai kuntien kanssa.

2.10 Talouden tasapainottamissuunnitelma

Sonkajärven kunnan valtuusto on hyväksynyt talouden tasapainottamissuunnitelman 28.6.2021.

Talouden tasapainottamissuunnitelma sisältää talouden tasapainottamistoimenpiteitä vuosille 2021 - 2030. Talouden tasapainottamissuunnitelman tarkoituksena on ohjata vuosien 2022 – 2030 talousarvio- ja suunnitelmavalmistelu sekä kunnan ja toimielinten talousraameja. Tuleva

väestökehitys tulee määrittelemään tarkemmin, mitä toimenpiteitä ja millä aikataululla on mahdollista toteuttaa. Talouden tasapainottamissuunnitelman toimenpiteet on huomioitu mahdollisuuksien mukaan toimielimien talousarvioesityksessä ja tässä taloussuunnitelmassa.

Sonkajärven kunta on hakenut vuodelle 2021 harkinnanvaraista valtionavustusta 1,0 milj. euroa Omatalo Oy:n konkurssin vuoksi. Päätöstä harkinnanvaraisen valtionavustuksen myöntämisestä ei ole vielä tehty.

2.11 Kuntastrategia

Sonkajärven kuntastrategia vuosille 2022-2030 on valmistelussa. Kunnes uusi strategia on hyväksytty, noudatetaan nykyistä strategiaa. Nykyisessä strategiassa tahtotilana on, että Sonkajärvi on ihmisille ja yrityksille viihtyisä, turvallinen ja elinvoimainen asuin- ja toimintaympäristö.

Tahtotilaan pääsemiseksi kunta edistää elinkeinoelämän kehitystä ja panostaa erityisesti asumiseen ja ympäristöön toteuttamalla asuinkuntastrategiaa. Sonkajärvi tarjoaa vaihtoehdon ja mahdollisuuden asua maaseutumaisessa ja luonnonläheisessä ympäristössä, jossa palvelut ovat hyvin saatavilla. Kunta panostaa asumiseen ja tarjoaa kuntalaisille hyvät ja helposti saavutettavissa olevat palvelut, joilla edistetään kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia. Sonkajärven ja Sukevan taajamien palvelujen säilyminen ja kehittäminen sekä kyläyhteistyö ovat keskeisessä asemassa.

Kunta toimii erilaisissa verkostoissa ja edistää kaikella toiminnallaan elinkeinojen kehittymistä sekä kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia. Kuntatalous on tasapainossa ja kunnassa on hyvinvoiva, osaava ja työstä innostunut henkilöstö.

Sonkajärven kunnan keskeiset menestystekijät ovat:

- 1) Elinkeinoelämän kehittäminen
- 2) Asuminen ja ympäristö
- 3) Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- 4) Seutukunnallinen yhteistyö, verkostokunnan rakentaminen
- 5) Tasapainoinen kuntatalous
- 6) Osaava ja motivoitunut henkilöstö

Kuntastrategiassa on esitetty tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit jokaiselle menestystekijälle ja ne ovat kaikkia toimielimiä ja tulosalueita sitovia:

1) Elinkeinoelämän kehittäminen, tavoitteet:

- Tiivis yritys yhteistyö ja yritysvaikutusten arviointi päätöksenteossa
- Yritystoiminta on monipuolista
- Maa- ja metsätalouden/alkutuotannon asema pysyy vahvana
- Matkailun osuus elinkeinorakenteesta kasvaa
- Työllisyyden parantaminen, työttömyysprosentti alle 15

2) Asuminen ja ympäristö, tavoitteet:

- Kunnan viestintä on positiivista, kiinnostavaa ja säännöllistä
- Kunnassa on monipuolinen vuokra-asunto- ja tonttitarjonta
- Kunnassa on hyvät liikenneyhteydet
- Kunnassa on laadukas perus- ja lukio-opetus sekä varhaiskasvatus

- Kuntataajamien kehittäminen Sonkajärvellä ja Sukevalla
- Lähipalveluiden turvaaminen

3) Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, tavoitteet:

- Kuntalaisten terveys ja hyvinvointi kohenevat
- Sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalvelut ovat kuntalaisten saatavilla
- Kyläyhdistykset ja muut yhdistykset tukevat kuntaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvässä työssä
- Kunnassa on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen ja ohjattuun liikunnan harrastamiseen
- Kunnassa on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen opiskeluun ja kulttuurielämyksiin
- Tieto tarjolla olevasta vapaa-ajan tarjonnasta (harrastukset, kulttuuritapahtumat, liikunta-tapahtumat) on helposti saatavissa
- Kirjastopalvelut ovat kuntalaisten käytettävissä Sonkajärvellä ja Sukevalla
- Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy

4) Seutukunnallinen yhteistyö/verkostokunnan rakentaminen, tavoitteet:

- Turvataan kunnan ja seutukunnan edut SOTE-/maakuntauudistuksessa
- Ylä-Savon seutukunnan elinvoimaisuuden parantaminen ja yhteisten voimavarojen hyödyntäminen

5) Tasapainoinen kuntatalous, tavoitteet:

- Tilikauden ylijäämä. Alijäämää ei synny.
- Velkamäärä ei kasva yli maan keskitason (kunta ja konserni)

6) Osaava ja motivoitunut henkilöstö, tavoitteet:

- Henkilöstö jaksaa työssä eläkeikään asti
- Hyvinvoiva, osaava ja työstä innostunut henkilöstö
- Ammattitaitoinen henkilöstö

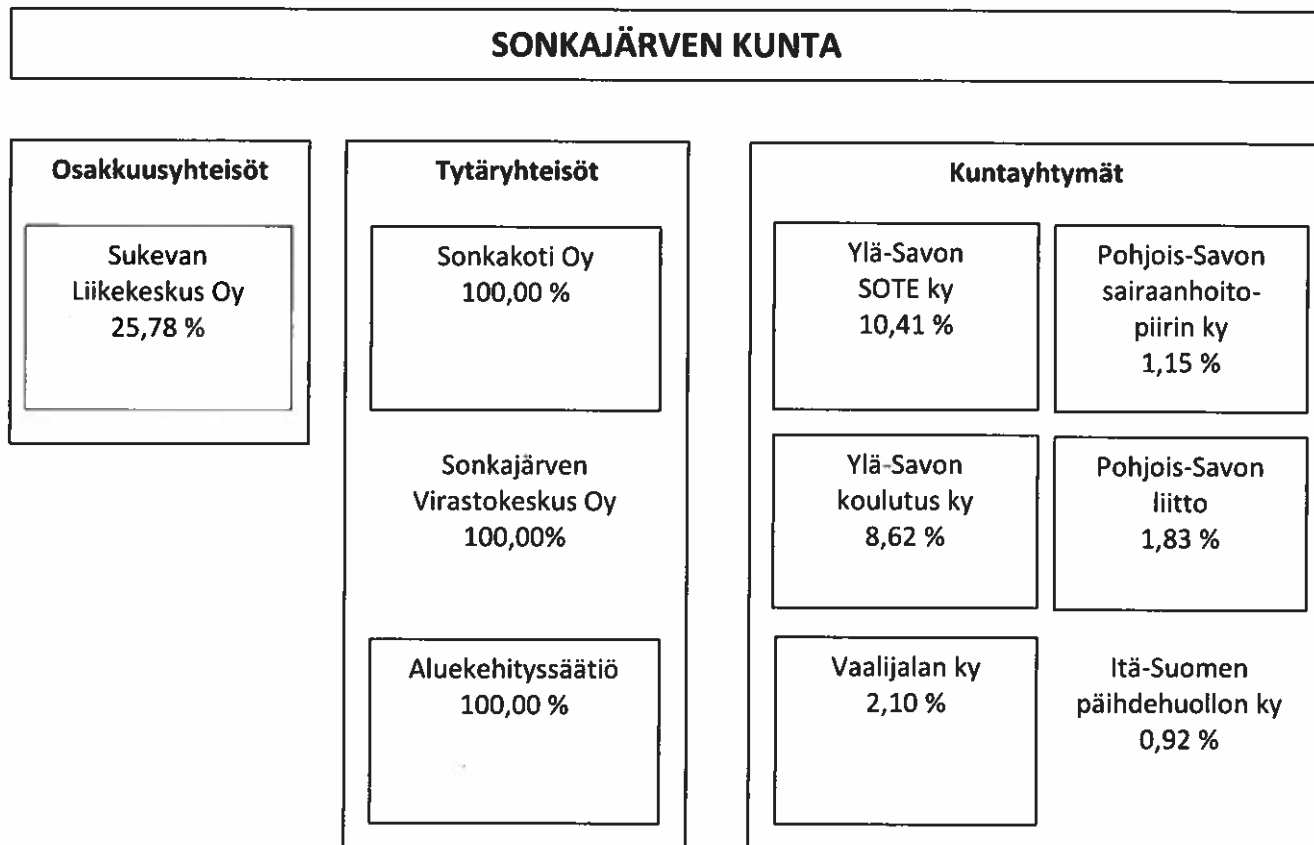
2.12 Hyvinvointikertomus

Laaja hyvinvointikertomus valtuustokaudelle 2021-2025 on valmistelussa. Sonkajärven kunnan nykyisen hyvinvointisuunnitelman mukaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopistealueet ovat lasten ja perheiden hyvinvointi, elämänhallinnan tukeminen sekä terveelliset elämäntavat.

2.13 Kuntakonsernin tavoitteet

Sonkajärven kuntakonserni muodostuu peruskunnasta, osakkuusyhteisöistä sekä kuntayhtymistä.

Konsernirakenne 31.12.2020

Vuoden 2021 aikana Sonkajärven Virastokeskus Oy on sulautettu Sonkakoti Oy:öön ja Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymä on purettu.

Kuntakonsernille asetetaan seuraavat tavoitteet:

Taulukko 1. Kuntakonsernille asetettavat tavoitteet.

Kuntakonsernille asetettavat tavoitteet	TP 2020	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Kertynyt ylijäämä/asukas, euroa	1 414	>0	>0	>0
Vuosikate/poistot, %	220,5	>80	>80	>80
Lainat ja vastuut/asukas, euroa	5 571	<10 000	<10 000	<10 000
Laskennallinen lainanhoitokate	2,4	>0,8	>0,8	>0,8

2.14 Tytäryhteisöjen tavoitteet

Tytäryhteisöille asetetaan seuraavat tavoitteet:

Taulukko 2. Tytäryhteisöille asetettavat tavoitteet.

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Sonkakoti Oy					
Asuntojen käyttöaste, %	96,8	97	97	97	97
Vuokrasaavat, 1000 euroa	11	<15	<15	<15	<15
Omavaraisuusaste, %	24,83	25	25	26	27
Aluekehityssäitiö					
Konsernin tilikauden tulos, 1000 euroa	23	>0	>0	>0	>0
Aluepro Oy					
Koulutuksia, kpl	43	-	>50	>50	>50
Koulutukseen osallistuneet henkilöt, lkm	756	-	>800	>800	>800
Tilikauden tulos	4	-	>0	>0	>0

3. KÄYTTÖTALOUSOSA

Sonkajärvi TA keskusvaalilautakunta

Tulosalue: Vaalit

Kustannuspaikat: Eduskuntavaalit, presidentinvaalit, EU-vaalit, kuntavaalit

Tilivelvolliset: Keskusvaalilautakunta, keskusvaalilautakunnan sihteeri

Valtiollisten ja kunnallisten vaalien toimittaminen, vaalipäivän äänestys ja ennakköäänestys (yleinen, koti- ja laitosäänestys).

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)
10 Keskusvaalilautakunta						
TOIMINTATUOTOT (€)	142,00	0,00	0,00	8 000,00	480,00	-1 840,00
TOIMINTAKULUT (€)	-54,84	-10 000,00	-10 000,00	-8 000,00	-580,00	1 640,00
TOIMINTAKATE (€)	87,16	-10 000,00	-10 000,00	0,00	-100,00	-200,00
Kokonaiskustannukset (€)	-54,84	-10 000,00	-10 000,00	-8 000,00	-580,00	1 640,00

Aluevaalit ovat tammikuussa 2022. Vuoden 2023 huhtikuussa ovat eduskuntavaalit. Presidentinvaali on tammikuussa 2024 ja europarlamenttivaalit ovat kesäkuussa 2024.

Sonkajärvi TA tarkastuslautakunta

TOIMIELIN: TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tulosalue: Tarkastustoimi

Kustannuspaikka: Tarkastustoimi

Tilivelvolliset: Tarkastuslautakunta

Valtuuston päätettävien hallinnon ja talouden tarkastusta koskevien asioiden valmistelu sekä valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi kunnassa ja kuntakonsernissa. Lisäksi tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)
11 Tarkastuslautakunta						
TOIMINTATUOTOT (€)	113,97	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
TOIMINTAKULUT (€)	-26 495,90	-26 000,00	-26 000,00	-27 200,00	-27 830,00	-28 470,00
TOIMINTAKATE (€)	-26 381,93	-26 000,00	-26 000,00	-27 200,00	-27 830,00	-28 470,00
Laskennalliset kulut (€)	-690,29	-800,00	-800,00	-830,00	-850,00	-870,00
Kokonaiskustannukset (€)	-27 186,19	-26 800,00	-26 800,00	-28 030,00	-28 680,00	-29 340,00
Työsuunnitelman painopistealueet (lkm)	13,00	11,00	11,00	12,00	12,00	12,00
Koulutukset (kpl)	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	2,00
Tilintarkastajan antamat suulliset ja kirjalliset raportit (lkm)	2,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Tarkastus (kpl)	9,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00
Ostetut tilintarkastuspäivät, tilintarkastaja (pv)	8,20	9,00	9,00	9,00	9,00	9,00
Ostetut tilintarkastuspäivät, avustava tilintarkastaja (pv)	7,50	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00

- Toimikauden alussa laaditaan tarkastuslautakunnan työsuunnitelma painopistealueineen.
- Tarkastetaan kunnanhallituksen toimintakertomukseen sisältyvä selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.
- Selvitetään, mitä on tehty edellisten vuosien tarkastuksien perusteella.
- Seurataan toimielinten pöytäkirjoja ja päätöksiä.
- Yhteenvetona tarkastuksista laaditaan vuosittain valtuustolle arviointikertomus.
- Tilintarkastuspalvelut ja tarkastuslautakunnan sihteeri-pöytäkirjanpitäjän tehtävät ostetaan BDO Auditor Oy:ltä.

Sonkajärvi TA yleishallinto

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO

Tulosalue: Yleishallinto

Kustannuspaikat: Valtuusto, kunnanhallitus, avustukset, jäsenmaksut ja maksuosuudet, hankerahat, edustus ja suhdetoiminta, toimikunnat ja työryhmät, keskustoimisto, asiointipiste, ICT-palvelut, asumispalvelut, henkilöstöpalvelut, talouspalvelut, muu toiminta, pakolaisten palvelut

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja, kunnansihteeri

Yleishallinto vastaa kunnan hallinnosta, talous- ja henkilöstöhallinnon palveluista sekä kunnanhallituksen ja valtuuston päätösten valmistelusta ja toimeenpanosta sekä asianhallinnasta ja arkistotoimesta.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)
120 Yleishallinto						
TOIMINTATUOTOT (€)	80 896,13	112 761,00	112 761,00	96 120,00	97 080,00	98 760,00
TOIMINTAKULUT (€)	-1 461 927,58	-1 937 174,00	-1 945 558,00	-1 685 550,00	-1 724 350,00	-1 764 030,00
TOIMINTAKATE (€)	-1 381 031,45	-1 824 413,00	-1 832 797,00	-1 589 430,00	-1 627 270,00	-1 665 270,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-80 114,64	-14 040,00	-14 040,00	-12 320,00	-12 320,00	-12 320,00
Laskennalliset tuotot (€)	682 137,53	1 157 283,00	1 157 283,00	953 680,00	973 706,00	994 218,00
Laskennalliset kulut (€)	-71 382,45	-102 700,00	-102 700,00	-74 954,00	-76 667,00	-78 428,00
Kokonaiskustannukset (€)	-1 613 424,67	-2 053 914,00	-2 062 298,00	-1 772 824,00	-1 813 337,00	-1 854 778,00
Kokoukset, valtuusto (kpl)	5,00	7,00	7,00	5,00	5,00	5,00
Kokoukset, hallitus (kpl)	14,00	15,00	15,00	15,00	15,00	15,00
Kokoukset, vanhus- ja vammaisneuvosto (kpl)	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Kokoukset, kyläparlamentti (lkm)	6,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Kokoukset, nuorisovaltuusto (kpl)	6,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00

Perustelut

Yleishallinnon tulosalueen toiminnassa ei ennakoita tapahtuvan merkittäviä muutoksia.

Henkilöstömäärä vähenee vuonna 2020 yhdellä henkilötyövuodella eläköitymisen ja tehtäväjärjestelyjen johdosta. Henkilöstön vähentyessä mutta tehtävämäärän pysyessä ennallaan on kiinnitettävä erityistä huomiota henkilöstön jaksamiseen ja työhyvinvointiin.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä palo- ja pelastustoimen järjestämisvastuun siirto kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta tulee työllistämään yleishallinnon henkilöstöä merkittävästi vuoden 2022 aikana.

Yleishallinto on sisältänyt vuodesta 2021 lähtien myös teknisen toimen ja sivistystoimialan hallinto- ja talouspalvelut.

Valtuuston kokouspalkkioihin varataan noin 20 000 euroa ja kunnanhallituksen kokouspalkkioihin 22 000 euroa. Avustuksia on varattu seuraavasti: vesihuoltoavustukset 5 000 euroa, vauvarahat 4 000 euroa ja sotaveteraanien leskien siivousavustus 1 500 euroa. Jäsenmaksuista Kuntaliiton jäsenmaksuun on varattu 13 000 euroa ja Pohjois-Savon liiton jäsenmaksuun 34 000 euroa (sisältäen Pohjois-Savon Kehittämiskeskuksen maksuosuuden). Ylä-Savon Veturi ry:n kuntarahaosuudeksi varataan 14 000 euroa, seudulliseen ilmastokoordinaattori-hankkeeseen 2 000 euroa ja Voimaa vanhuuteen -toimintaan 2 000 euroa. Sonkajärven kunnan 100-vuotisjuhlan toteuttamiseen varataan 10 000 euroa ja Sonkajärvi-historiikin tuottamiseen 60 000 euroa. Kylä- ja yhdistysparlamentin toimintaan varataan 3 000 euroa ja nuorisovaltuuston toimintaan 2 000 euroa.

Yleishallinnon kustannuspaikka sisältää kunnanhallituksen alaisen yleishallinnon sekä asianhallinnan ja arkistoinnin. Kustannuspaikalle varataan määräraha määräaikaisen arkistotyöntekijän palkkaamiseen noin puolen vuoden ajaksi. Lisäksi yleishallinnon kustannuspaikalle varataan määräraha määräaikaisen työntekijän palkkaamiseen sähköisen asioinnin kehittämiseen noin kolmeksi kuukaudeksi. Yleishallinnon kustannuspaikan toimintakate on noin 200 000 euroa.

Asiointipiste sisältää kunnan asiakaspalvelun, postituksen sekä monistuksen. Asiointipisteen kustannuspaikan toimintakate on noin 80 000 euroa.

Kunnan ICT-palvelut tuottaa Savon ICT-Palvelut Oy. ICT-palveluiden kustannuspaikan toimintakate on 240 000 euroa.

Kunta ostaa asumisen asiantuntijapalvelut Sonkakoti Oy:ltä. Asumispalvelujen kustannuspaikan toimintakate on 35 000 euroa.

Henkilöstöpalveluissa varataan noin 10 000 euroa palkkaperusteisiin eläkemaksuihin ja noin 27 000 euroa eläkemenoperusteisiin eläkemaksuihin. Työterveyshuollon palvelut kunnalle tuottaa Pihlajalinna Oy. Työterveyshuollon kustannuksiin varataan 80 000 euroa ja kela-korvauksia arvioidaan saatavan noin 32 000 euroa (työterveyshuollon nettokustannus 48 000 euroa).

Talouspalvelut vastaavat kunnan kirjanpidosta ja maksuliikenteestä sekä talousarvion ja tilinpäätöksen laatimisesta. Talouspalvelujen kustannuspaikan toimintakate on noin 170 000 euroa.

Toimialahallinto- ja talouspalvelut vastaavat teknisen toimialan ja sivistystoimialan hallinto- ja taloustehtävistä. Toimintakate on noin 160 000 euroa.

Muu toiminta sisältää verotuskustannukset, joihin varataan 90 000 euroa, vakuutukset, joihin varataan 10 000 euroa sekä löytöeläinpalvelut, joihin varataan 10 000 euroa.

Pakolaisten palveluihin varataan 4 000 euroa.

Sonkajärvi TA työllistäminen

TOIMIELIN KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO

Tulosalue: Työllistäminen

Kustannuspaikat: Työpaja, työllistämishankkeet, työmarkkinatuen kuntaosuus, nuorten kesätyöllistäminen, oppisopimuskoulutus

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, työllisyssihteeri, kunnansihteeri

Työllistämisen tulosalue tarjoaa nuorille ja pitkäaikaistyöttömille mahdollisuuksia työllistymiseen ja työelämään tai koulutukseen sijoittumiseen. Panostamalla nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen edistetään kuntalaisten ja erityisesti nuorten hyvinvointia ja ehkäistään syrjäytymistä.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)
160 Työllistäminen						
TOIMINTATUOTOT (€)	264 314,22	314 900,00	314 900,00	256 400,00	258 964,00	262 890,00
TOIMINTAKULUT (€)	-825 300,57	-881 720,00	-881 720,00	-819 290,00	-838 134,00	-857 378,00
TOIMINTAKATE (€)	-560 986,35	-566 820,00	-566 820,00	-562 890,00	-579 170,00	-594 488,00
Laskennalliset tuotot (€)	322,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Laskennalliset kulut (€)	-30 721,46	-43 840,00	-43 840,00	-48 212,00	-49 320,00	-50 454,00
Kokonaiskustannukset (€)	-856 022,03	-925 560,00	-925 560,00	-867 502,00	-887 454,00	-907 832,00
Työllistettyjen määrä (kpl)	39,00	30,00	30,00	30,00	30,00	30,00
Työttömät työnhakijat (lkm)	217,00	200,00	200,00	200,00	200,00	200,00
Työttömät työnhakijat, alle 25v (lkm)	13,00	15,00	15,00	15,00	15,00	15,00
Asiakkaat, 300 pv passiivista työmarkkinatukea saaneet (hlö)	44,00	50,00	50,00	45,00	45,00	45,00
Valmennettavat (lkm)	75,00	55,00	55,00	55,00	55,00	55,00
Valmennettavat, alle 29v (lkm)	19,00	25,00	25,00	20,00	20,00	20,00

Perustelut: Pohjoismainen työllisyydenmalli ja työpajojen toimitilojen muutos tuovat toimintaan muutoksia, joiden ennakoiti on hankalaa. Taloudessa tämä näkyy vuokrien pienenemisenä, mutta myös tulojen vähenemisenä, koska kuntalaisille myytävä työ vähenee. Tilapäisille työntekijöille on varattu palkkamäärärahaa, joka ei ole kytketty välttämättä palkkatukeen. Tässä varauduttu Pohjoismaisen työllisyyden mallin käyttöön ottoon. Palkkarahoissa ennakoiu myös työllistämisen pitottihanke.

Sonkajärvi TA ruokapalvelut

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO

Tulosalue: Ruokapalvelu

Kustannuspaikat: Mosaiikin keittiö, Sonkajärven koulukeskuksen keittiö ja Sukevan koulun keittiö

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, ruokapalvelupäällikkö, kunnansihteeri

Ruokapalvelu valmistaa ravitsevaa, terveellistä ja taloudellista ruokaa sosiaali- ja terveystoimen ja kunnan sivistystoimen yksiköihin asiakkaiden erityistarpeet huomioiden.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)
170 Ruokapalvelu						
TOIMINTATUOTOT (€)	1 133 489,29	1 272 350,00	1 272 350,00	1 263 490,00	1 276 120,00	1 295 320,00
TOIMINTAKULUT (€)	-1 071 130,97	-1 161 770,00	-1 161 770,00	-1 170 760,00	-1 197 670,00	-1 225 240,00
TOIMINTAKATE (€)	62 358,32	110 580,00	110 580,00	92 730,00	78 450,00	70 080,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-50 126,00	-48 900,00	-48 900,00	-47 210,00	-47 210,00	-47 210,00
Laskennalliset kulut (€)	-55 133,94	-73 290,00	-73 290,00	-58 479,00	-59 818,00	-61 198,00
Kokonaiskustannukset (€)	-1 176 390,91	-1 283 960,00	-1 283 960,00	-1 276 449,00	-1 304 698,00	-1 333 648,00
Ateriasuoritteet, Mosaiikki (kpl)	139 778,00	-	-	138 482,00	138 482,00	138 482,00
Ateriasuoritteet, koulukeskus (kpl)	74 550,00	105 003,00	105 003,00	104 898,00	104 898,00	104 898,00
Ateriasuoritteet, Sukevan koulu (kpl)	25 694,00	-	-	23 280,00	23 280,00	23 280,00
Ateriasuoritteet yhteensä (kpl)	240 022,00	-	-	266 660,00	266 660,00	266 660,00
kustannus € / ateriasuorite, Mosaiikki (€)	4,32	5,09	5,09	5,09	5,09	5,09
kustannus € / ateriasuorite, koulukeskus (€)	3,75	3,75	3,75	3,95	3,95	3,95
kustannus € / ateriasuorite, Sukevan koulu (€)	5,40	5,88	5,88	5,88	5,88	5,88
kustannus € / ateriasuorite, koko ruokahuolto (€)	4,35	-	-	4,56	4,56	4,56
Asiakaskyselyn toteuttaminen ruokahuollon yksiköissä joka toinen vuosi (vuosi)	-	-	-	2 022,00	-	-
Suosittelujen mukaiset ruokaohjeet käytössä (Koulu ruokasuositus 2017, ikääntyneiden ruokasuositus 2020, sairaalaruokasuositus 2010) 0 = ei käytössä, 1 = käytössä (arvo)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Lähiruuan käyttö (%)	22,00	17,00	17,00	17,00	17,00	17,00

Perustelut

Yhtenäiskoulun keittiö valmistaa koulun lisäksi Sonkajärven päivä- ja vuorohoidon ateriat. Sukevan koulun keittiö valmistaa koulun lisäksi Sukevan päiväkodin ja SOTE:n Sukevan yksiköiden ateriat. Mosaiikin keittiö valmistaa Sonkajärven tehostetun palveluasumisen, kuntoutus osato Kipinän ja kotipalvelun SOTE-ateriat.

Sonkajärvi TA terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO

Tulosalue: Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Kustannuspaikat: SOTE kuntayhtymä, kunnan muu sosiaali- ja terveydenhuolto

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja

SOTE kuntayhtymä:

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän (SOTE) tuottamat sosiaali- ja terveydenhuollon lakisäätöiset palvelut sekä ympäristöterveydenhuolto.

Erikois- ja erityistason sairaanhoidon ja kehitysvammaisten erityishuollon palvelut.

Kunnan muu sosiaali- ja terveydenhuolto:

Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön eläkemenoperusteiset eläkemaksut.

Sosiaalitoimen ja terveydenhuollon järjestöavustukset.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)
180 Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen						
TOIMINTAKULUT (€)	-17 346 784,26	-17 749 300,00	-17 749 300,00	-18 551 800,00	-643 260,00	-658 050,00
TOIMINTAKATE (€)	-17 346 784,26	-17 749 300,00	-17 749 300,00	-18 551 800,00	-643 260,00	-658 050,00
Kokonaiskustannukset (€)	-17 346 784,26	-17 749 300,00	-17 749 300,00	-18 551 800,00	-643 260,00	-658 050,00
Ylä-Savon kuntayhtymän maksuosuus, 1000€ (€)	-	17 290,00	17 290,00	-	-	-
Ylä-Savon maksuosuus (€/as)	-	4 662,00	4 662,00	-	-	-
Asukasluku (hiö)	3 841,00	3 841,00	3 841,00	3 841,00	3 841,00	3 489,00

Perustelut

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä

Kunnan Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän maksuosuus vuonna 2022 on yhteensä 18,1 miljoonaa euroa sisältäen sekä kuntayhtymän oman toiminnan että ostetun erikoissairaanhoidon. Nousua vuoden 2021 maksuosuuteen (17,3 milj. euroa) on 4,7 %, kun nousuprosentti koko kuntayhtymän tasolla on 3,3 %. Sonkajärven kunnan maksuosuuksissa eniten nousevat perhepalveluiden (37,5 %), ympäristötoimen (17,2 %) sekä aikuispsykososiaalisten palvelujen (10,1 %) maksuosuudet. Yli kuntayhtymän keskimääräisen nousuprosentin (3,3 %) nousevat myös oman erikoissairaanhoidon (7,3 %), ostetun erikoissairaanhoidon (4,9 %), kuntoutuksen (6,5 %) sekä vastaanottopalveluiden (5,6 %) maksuosuudet. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän oman toiminnan (poislukien ostettu erikoissairaanhoido) nousuprosentti Sonkajärven kunnan osalta on 4,7 %.

Tarkempi palvelu- ja kustannuserittely on kuvattu Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ja kunnan välisessä palvelusopimuksessa.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän maksuosuus poislukien Ympäristö- ja terveystalvontapalvelut poistuu kunnan talousarviosta vuonna 2023, kun vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä siirtyy hyvinvointialueille. Vuoden 2022 aikana on ratkaista, millä tavalla kunnan järjestämisvastuulle jäävät ympäristönsuojelun, terveystalvonnan ja eläinlääkintähuollon palvelut (ympäristö- ja terveystalvontapalvelut) järjestetään vuodesta 2023 eteenpäin. Vuonna 2022 näiden palvelujen nettokustannukseksi Sonkajärven kunnan osalta arvioidaan noin 230 000 euroa.

Kunnan muu sosiaali- ja terveydenhuolto

Kunnan muu sosiaali- ja terveydenhuolto koostuu kunnan maksettavista sosiaali-, terveyden- ja ympäristöterveydenhuollon henkilöstön eläkemenoperusteisista maksuista, joihin vuodelle 2022 varataan 324 000 euroa, sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestöavustuksista, joihin varataan 60 000 euroa. Lisäksi varataan Perheentalon toimintaan 2 000 euroa.

YLÄ-SAVON SOTE KUNTAYHTYMÄ

Sonkajärven kunnan talousarvio 2022

PALVELUT	Sonkajärvi	Sonkajärvi	Sonkajärvi	Sonkajärvi
	TP2020	TA2021	TA2022	Muutos %
Aikuispsykososiaaliset palvelut	671	821	904	10,1
Aikuissosiaalityö	120	137	134	-2,3
Erikoissairaanhoido oma	661	618	664	7,3
Erikoissairaanhoido ostettu	4 218	4 340	4 633	6,7
Hoito- ja hoivapalvelut	6 167	6 382	6 375	-0,1
Kuntoutus	189	222	236	6,5
Perhepalvelut	1 164	975	1 340	37,5
Suun terveydenhuolto	324	389	391	0,4
Vammaispalvelut	1 817	2 092	2 109	0,8
Vastaanottopalvelut	1 158	983	1 038	5,6
Ympäristötoimi	198	201	238	18,8
PALVELUT YHTEENSÄ	16 686	17 160	18 062	5,3
Palveluille kohdistamattomat kustannukset	222	130	99	-23,7
MAKSUOSUUS	16 908	17 290	18 161	5,0
Erikoissairaanhoido ostettu	4 218	4 340	4 633	6,7
Oma toiminta	12 690	12 950	13 528	4,5

Sonkajärvi TA elinkeinojen kehittäminen

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO

Tulosalue: Elinkeinojen kehittäminen

Kustannuspaikat: Elinkeinotoimi, maaseututoimi, lomatoimi

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja

Elinkeinojen kehittäminen kuntastrategian mukaisesti. Maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät hoitaa maaseutuhallinnon palvelujen järjestämissopimuksen mukaisesti Iisalmen kaupunki.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)
190 Elinkeinojen kehittäminen						
TOIMINTATUOTOT (€)	56 482,80	60 600,00	60 600,00	47 300,00	47 773,00	48 250,00
TOIMINTAKULUT (€)	-189 275,92	-215 520,00	-215 520,00	-180 020,00	-184 163,00	-188 394,00
TOIMINTAKATE (€)	-132 793,12	-154 920,00	-154 920,00	-132 720,00	-136 390,00	-140 144,00
Laskennalliset kulut (€)	-1 369,43	-1 890,00	-1 890,00	-1 350,00	-1 380,00	-1 416,00
Kokonaiskustannukset (€)	-190 645,35	-217 410,00	-217 410,00	-181 370,00	-185 543,00	-189 810,00

Perustelut

Elinkeinotoimi

Aluekehitysrahaan ja sen hallinnointikuluihin varataan 25 000 euroa. Yhteistyöhön Eukonkanto Oy:n kanssa varataan 6 000 euroa. Yhteismarkkinointiryhmän toimintaan varataan 7 000 euroa. Iisalmia ja tienoot -yhteismarkkinointiin varataan 3 000 euroa.

Maaseututoimi

Kunnan maaseutuhallinnon tehtäviä hoitaa Ylä-Savon maaseutupalvelut. Sonkajärvellä on maaseutupalvelujen toimipiste. Maaseutulautakunnan maksuosuuteen varataan 78 000 euroa.

Lomatoimi

Kunnan lomituspalvelut järjestää Iisalmen kaupunki.

Sonkajärvi TA KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO YHTEENSÄ

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Talousuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Talousuunnitelma)
12 Kunnanhallitus ja valtuusto						
TOIMINTATUOTOT (€)	1 535 182,44	1 760 611,00	1 760 611,00	1 663 310,00	1 679 937,00	1 705 220,00
TOIMINTAKULUT (€)	-20 894 419,30	-21 945 484,00	-21 953 868,00	-22 407 420,00	-4 587 577,00	-4 693 092,00
TOIMINTAKATE (€)	-19 359 236,86	-20 184 873,00	-20 193 257,00	-20 744 110,00	-2 907 640,00	-2 987 872,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-130 240,64	-62 940,00	-62 940,00	-59 530,00	-59 530,00	-59 530,00
Laskennalliset tuotot (€)	682 459,85	1 157 283,00	1 157 283,00	953 680,00	973 706,00	994 218,00
Laskennalliset kulut (€)	-158 607,28	-221 720,00	-221 720,00	-182 995,00	-187 185,00	-191 496,00
Kokonaiskustannukset (€)	-21 183 267,22	-22 230 144,00	-22 238 528,00	-22 649 945,00	-4 834 292,00	-4 944 118,00

Sonkajärvi TA Sukevan alueen palvelut

TOIMIELIN: SUKEVAN ALUELAUTAKUNTA

Tulosalue: Sukevan alueen palvelut

Kustannuspaikat: Aluehallinto, alueen kehittäminen, Sukevan asiointipiste

Tilivelvolliset: Sukevan aluelautakunta, aluesihtööri, kunnaninsinööri

Sukevan aluelautakunta turvaa ja kehittää yhteistyössä muiden lautakuntien kanssa kunnalliset lähipalvelut Sukevan alueen asukkaille sekä vahvistaa Sukevan alueen yhteisöllisyyttä.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Talousuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Talousuunnitelma)
20 Sukevan aluelautakunta						
TOIMINTATUOTOT (€)	23 809,60	27 080,00	27 080,00	23 750,00	23 980,00	24 270,00
TOIMINTAKULUT (€)	-134 985,76	-157 000,00	-157 000,00	-137 490,00	-140 648,00	-143 880,00
TOIMINTAKATE (€)	-111 176,16	-129 920,00	-129 920,00	-113 740,00	-116 668,00	-119 610,00
Laskennalliset tuotot (€)	60 668,75	65 050,00	65 050,00	62 250,00	63 682,00	65 146,00
Laskennalliset kulut (€)	-9 766,79	-14 690,00	-14 690,00	-11 739,00	-12 004,00	-12 286,00
Kokonaiskustannukset (€)	-144 752,55	-171 690,00	-171 690,00	-149 229,00	-152 652,00	-156 166,00
Asiakastyytyväisyys, asiointipiste ()	-	4,00	4,00	4,00	4,00	-
Harjoitusvuorot, liikuntasali (kpl)	-	20,00	20,00	20,00	20,00	-
Käyttäjät, kuntosali (hlö)	-	155,00	155,00	155,00	155,00	-
Tapahtumat (kpl)	-	6,00	6,00	6,00	6,00	-
Kävijät tapahtumissa (hlö)	-	3 500,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00	-

Perustelut

Sukevan aluelautakunta turvaa kuntalaisille Sukevan lähipalvelut ylläpitämällä asiointipisteen palvelukokonaisuutta kirjaston yhteydessä.

Sukevan alueen elinvoimaisuutta ja viihtyvyyttä edistetään järjestämällä tapahtumia yhteistyössä paikallisten asukkaiden, yhdistysten ja yrittäjien kanssa. Liikunta- ym. tapahtumien avulla kannustetaan asukkaita aktiiviseen toimintaan ja omaehtoisen liikunnan lisäämiseen. Jääalue ja hiihtoladut pidetään kunnossa. Liikuntatilojen varusteita ajanmukaistetaan ja ulkoliikunta-alueita kunnostetaan määrärahojen sallimissa rajoissa.

Pankkiautomaatin ylläpitosopimusta jatketaan. Tällä tuetaan asukkaiden tasa-arvoisuutta alueellisesti. Pankkiautomaatti toimii myös osana matkailijoiden palveluita.

Sonkajärvi TA varhaiskasvatus

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tulosalue: Varhaiskasvatus

Kustannuspaikat: Sonkajärven päiväkodit, Männikön päiväkoti, perhepäivähoito, lasten kotihoidontuki

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, lautakunnan esittelijä, varhaiskasvatuksen vastaava viranhaltija, päiväkodinjohtajat

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien ja muiden lapsiperheitä tukevien tahojen kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Varhaiskasvatusta järjestetään Sonkajärvellä kolmessa kunnallisessa päiväkodissa: Nallemuori, Nallela ja Männikkö sekä kolmessa perhepäivähoitokodissa. Esiopetusta järjestetään Sonkajärven Yhtenäiskoulun esiopetusryhmässä. Samassa ryhmässä tarjotaan myös esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta. Sukevan alueella esiopetusta järjestetään Sukevan koululla. Syksystä 2022 alkaen esiopetus ja esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus siirretään Männikön päiväkodin yhteyteen. Vuorohoitoa järjestetään Nallemuorin ja Männikön päiväkodeissa.

Kunnassamme maksetaan myös kotihoidon tuen kuntalisää, jonka suuruudesta ja myöntämiskriteereistä päättää sivistyslautakunta.

Sonkajärvellä toimii lapsiperheiden kohtaamispaikka Perheentalo, jossa perheet voivat tavata toisiaan sekä kunnamme lapsiperhetyötä tekeviä henkilöitä. Perheentalon toimintaa toteutetaan järjestöjen ja kunnan yhteistyönä.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)
290 Varhaiskasvatus						
TOIMINTATUOTOT (€)	156 759,57	121 000,00	121 000,00	134 300,00	135 640,00	137 002,00
TOIMINTAKULUT (€)	-1 557 482,01	-1 813 500,00	-1 813 500,00	-1 716 760,00	-1 756 243,00	-1 777 786,00
TOIMINTAKATE (€)	-1 400 722,44	-1 692 500,00	-1 692 500,00	-1 582 460,00	-1 620 603,00	-1 640 784,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-5 652,43	-5 650,00	-5 650,00	-4 000,00	-4 000,00	-4 000,00
Laskennalliset tuotot (€)	15 977,35	14 600,00	14 600,00	17 400,00	17 400,00	17 400,00
Laskennalliset kulut (€)	-121 734,47	-188 200,00	-188 200,00	-172 423,00	-175 987,00	-179 636,00
Kokonaiskustannukset (€)	-1 684 868,91	-2 007 350,00	-2 007 350,00	-1 893 183,00	-1 936 230,00	-1 961 422,00
Lapsia kotihoidon tuella (hlö)	71,00	40,00	40,00	50,00	40,00	40,00
Varhaiskasvatuspaikat (kpl)	98,00	110,00	110,00	98,00	98,00	98,00
Perhepäivähoitopaikat (kpl)	12,00	12,00	12,00	12,00	12,00	12,00
0-6-vuotiaat (hlö)	168,00	144,00	144,00	130,00	120,00	115,00
Vakan lapsien osuus väestöstä (%)	4,30	3,80	3,80	3,60	3,60	3,60
Varhaiskasvatuksessa lapsia 0-6-vuotiaista (%)	72,00	84,00	84,00	80,00	80,00	80,00
Kotihoidontuki, €/lapsi (€)	1 402,00	1 500,00	1 500,00	1 500,00	1 500,00	1 500,00
Vaka: kustannus/lapsi (€)	-	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00
Hoitopaikan hinta /l vuosi (€)	10 694,00	-	-	-	-	-

Perustelut

Varhaiskasvatustoimintaa ohjaa Varhaiskasvatuslaki ja -asetus sekä valtakunnallinen ja paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma.

Esiopetusta ohjaa Perusopetuslaki ja -asetus sekä valtakunnallinen esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja seudullinen esiopetuksen opetussuunnitelma.

Varhaiskasvatuksessa olevalle lapsella on varhaiskasvatuslain turvaama oikeus saada laadukasta, suunnitelmallista ja tavoitteellista

kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Näiden toteuttamiseksi laaditaan jokaiselle päiväkodissa ja perhepäivähoidossa olevalle lapselle varhaiskasvatussuunnitelma, esiopetusikäisille lapsen esiopetuksen suunnitelma. Lisäksi laaditaan jokaiseen ryhmään ryhmäkohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, esiopetuksessa lukuvuosisuunnitelma. Suunnitelmien laatimisesta vastaavat ryhmien varhaiskasvatuksen opettajat. Suunnitelmien toteutumista arvioidaan ja niitä päivitetään säännöllisesti. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen laatua arvioidaan ja kehitetään myös mm. yhteisissä/ tiimien kehittämissäpäivissä/- illoissa sekä henkilöstön täydennyskoulutuksilla. Laadun kehittämisen lisäksi koulutustarvetta lisää tulevana vuosina myös varhaiskasvatuksessa tulossa olevat muutokset: varhaiskasvatustilan muutos ja valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman päivitys v. 2022 liittyen mm. lapsen tuen asioihin sekä mahdollinen kaksivuotisen esiopetuksen alkaminen.

Varhaiskasvatustalaki ja -asetus määrittelee varhaiskasvatusryhmien henkilöstörakenteen, jonka mukaan päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. Laki tulee voimaan henkilöstörakenteen osalta 1.1.2030 ja tämä on otettava huomioon tulevaisuuden rekrytointeja suunniteltaessa.

Kunnan on järjestettävä laissa säädettyä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Vuorohoidon tarve on kunnassamme lisääntynyt vanhempien vuorotyön lisääntymisen myötä. Vuorohoidon järjestäminen ja sitä kautta perheiden sujuva arki mahdollistuu riittävällä suunnittelulla, taloudellisten resurssien / henkilöstön riittävyydellä ja perheiden muuttuviin tarpeisiin nopealla reagoimisella. Lasten vaihtelevien hoitoaikojen hallinta vaatii myös tietoteknisiä sovelluksia ja laitteita.

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä. Varhaiskasvatuksessa tämä toteutuu huoltajien päivittäisissä kohtaamisissa sekä lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadintaprosessissa.

Vanhempien kanssa yhteistyössä laadittu varhaiskasvatussuunnitelma toimii myös tarvittaessa kehityksen ja oppimisen tuen suunnittelun välineenä.

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä. Tukea järjestetään ensisijaisesti lapsen omassa varhaiskasvatusryhmässä. Mahdollisimman tehokkaan tuen järjestämiseksi varhaiskasvatuksessa toimii v. 2022 hanketyöntekijä. Hanke on opetus- ja kulttuuriministeriön avustama hanke. Varhaiskasvatuksen tasa- arvoa edistävät toimenpiteet ja laadun kehittäminen. Tarvittaessa lapsen tuen suunnitteluun ja toteuttamiseen osallistuu moniammatillinen työryhmä.

Sonkajärven kunnan varhaiskasvatus ja esiopetus on mukana Liikkuva varhaiskasvatus- ohjelmassa. Ohjelma on valtakunnallinen lasten liikkumis - ja hyvinvointiohjelma, jonka tavoitteena on turvata jokaiselle lapselle riittävä päivittäinen fyysinen aktiivisuus sekä muokata varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria liikuntaryhteisemmäksi.

Vuoden 2022 painopistealueita varhaiskasvatuksessa ovat:
varhaiskasvatuksen laadun ylläpitäminen ja kehittäminen
varhaiskasvatuspalvelut tukevat perheiden sujuvaa arkea
yksilöllinen varhaiskasvatus, tuen tarpeiden varhainen havaitseminen ja niihin reagoiminen
lasten tunnetaitojen, itsesääätelytaitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen (positiivinen pedagogiikka)
toiminta-/ oppimisympäristöjen kehittäminen
Minä ja meidän yhteisömmme: Sonkajärvi 100 V

Sonkajärvi TA koulutoimi

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tulosalue: Koulutoimi

Sonkajärven Yhtenäiskoulu, luokat 1-6 ja 7-9, Sonkajärven lukio, koulutoimen hallinto, koululaisten iltapäivätoiminta, esiopetus
Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, koulujen rehtorit

Kustannuspaikat: Rutakon koulu, Sukevan koulu, Lyseotien koulu, Sonkajärven lukio, koulutoimen hallinto, koululaisten iltapäivätoiminta, esiopetus

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, koulujen rehtorit

Sonkajärven koulut toimivat kahdessa keskuksessa: Sonkajärven koulukeskuksessa ja Sukevan perhepalvelukeskuksessa. Perusopetuksen tehtävänä on taata kaikille kunnassa asuville lapsille tasapuoliset ja suotuisat olosuhteet kasvulle, oppimiselle ja kehitykselle.

Sonkajärven lukiokoulutuksen tarkoituksena on tarjota opiskelijoille monipuoliset jatko-opintovalmiudet kotipaikkakunnan yleislukiassa. Koulujen yhteistyön avulla toiminta on taloudellista ja herkästi muutoksiin sopeutuvaa.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)
300 Koulutoimi						
Koko Koulutoimi						
TOIMINTATUOTOT (€)	209 751,27	148 010,00	148 010,00	216 810,00	218 980,00	221 200,00
TOIMINTAKULUT (€)	-3 955 676,65	-4 294 605,00	-4 294 605,00	-4 382 430,00	-4 483 220,00	-4 586 351,00
TOIMINTAKATE (€)	-3 745 925,38	-4 146 595,00	-4 146 595,00	-4 165 620,00	-4 264 240,00	-4 365 151,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-3 962,58	-2 320,00	-2 320,00	0,00	0,00	0,00
Laskennalliset tuotot (€)	91 933,90	220 630,00	220 630,00	198 920,00	203 090,00	207 356,00
Laskennalliset kulut (€)	-258 820,31	-541 680,00	-541 680,00	-420 807,00	-410 390,00	-439 575,00
Kokonaiskustannukset (€)	-4 218 459,54	-4 838 605,00	-4 838 605,00	-4 803 237,00	-4 893 610,00	-5 025 926,00
Esiopetus, Koulukeskus (hlö)	21,00	21,00	21,00	25,00	24,00	176,00
Esiopetus, Sukevan koulu (hlö)	4,00	1,00	1,00	4,00	6,00	6,00
Oppilaat, Sukevan koulu (hlö)	38,00	36,00	36,00	32,00	32,00	31,00
Oppilaat, Sonkajärven yhtenäiskoulu lk:t 1-6 (hlö)	180,00	171,00	171,00	172,00	159,00	151,00
Oppilaat, Sonkajärven yhtenäiskoulu lk:t 7-9 (hlö)	118,00	121,00	121,00	102,00	113,00	108,00
Opettajia (virassa) (hlö)	34,00	33,00	33,00	33,00	32,00	32,00
Vakituiset koulunkäynninohjaajat (hlö)	7,00	7,00	7,00	8,00	8,00	8,00
Kuljetusoppilaiden määrä (%)	60,00	60,00	60,00	62,00	60,00	60,00
Toisen asteen opiskelupaikan saaneet kevään yhteishaussa, % ikäluokasta (%)	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Tutkintotavoitteiset opiskelijat, 20.9 (hlö)	45,00	46,00	46,00	42,00	45,00	45,00
Avustettavien järjestöjen määrä (kpl)	-	-	-	15,00	15,00	15,00
Toimintakulut / avustettava järjestö (€)	-	-	-	-320 215,80	-326 240,67	-335 061,73

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Talousuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Talousuunnitelma)
Kulut / avustettava järjestö (€)	-	-	-	-320 215,80	-326 240,67	-335 061,73

Sivistystoimen hallinto

Koulutoimen hallinnon tulosalueelle kuuluu sivistyslautakunnan toiminta sekä erilaisten hankkeiden hallinnointi. Hankerahoitus kohdentuu toimintaan joko suoraan erilaisten toimintojen kautta tai välillisesti lisähenkilöstön palkkaamisen kautta.

Hallinnon tulosalueelta myönnetään sivistystoimen harkinnanvaraiset avustukset. Näihin avustuksiin on varattu talousarvioon 28 000 euroa.

Esiopetus

Esiopetus toteutetaan koulutoimen ja varhaiskasvatuksen yhteistyönä. Kulut (henkilöstön palkkakulut, ateriapalvelut sekä sisäiset vuokrat) on siirretty kokonaisuudessaan varhaiskasvatuksesta koulutoimen kustannuspaikoille, mikä osaltaan lisää koulutoimen laskennallisia kustannuksia.

Perusopetus yhtenäiskoulussa

Opetuksellisten tavoitteiden lisäksi kuluvan lukuvuoden painopistealueena on opetushallituksen ohjeistuksen mukaisesti hyvinvoinnin vahvistaminen. Syrjäytymisen kustannukset ja inhimilliset vaikutukset ovat niin suuria, että jokaisen pudokkuuden ehkäiseminen on merkittävää.

Perusopetuksen toiminta on lakisääteistä peruspalvelua, jonka suurimmat kustannuserät muodostuvat henkilöstökuluista, kuljetus- ja ateriapalveluista sekä sisäisistä vuokrista. Sisäisten erien kustannukset kasvavat vuosittain ja lisäävät koulutoimen kustannuksia. Koulutoimella ei ole tuloja lukuun ottamatta avustuksia ja hankerahoitusta, joiden määrää ei voida varmuudella arvioida. Jatkossa oppilasmäärä tulee edelleen vähenemään, joten vakinaisen henkilöstön määrä tulee jatkossakin sopeuttaa kaikissa yksiköissä oppilasmäärään. Henkilöstön määrä on vähentynyt sekä ala- että yläkouluopetuksesta. Kustannustehokkuuden lisäksi tulee huomioida opetuksen laadukkuus, ja opetusryhmien koon tulee pysyä kasvatuksellisia ja opetuksellisia tavoitteita tukevana.

Perusopetus Sukevan koulussa

Sukevalla järjestetään opetusta vuosiluokilla 1 -6. Opetus toteutetaan yhdysluokissa. Oppilasmäärä on ollut vähenevä, ja on ennusteen mukaan edelleen laskeva. Myös Sukevan koulun henkilöstömäärää ja hallintoa tulee tarkastella oppilasmäärään nähden.

Lukio-opetus

Lukio-opetus järjestetään kiinteästi perusopetuksen kanssa, mikä tekee siitä kustannustehokkaan toimintamuodon. Opiskelijamäärän vähentyessä oppilaskohtaiset kulut kasvavat. Lukio-opetus järjestetään vielä seuraavat kaksi vuotta kahden voimassaolevan opetussuunnitelman mukaisesti.

Oppivelvollisuuslainsäädäntö edellyttää, että toisen asteen opintojen suorittaminen on maksutonta. Opiskelijoilla on oikeus maksuttomaan opetukseen, oppimateriaaliin ja tarvittavaan välineistöön sekä myös ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Tämä kasvattaa lukion kustannuspaikan kustannuksia. Vahiovalta kattaa kustannuksia kunnan saaman yleiskatteellisen valtionosuuden kautta. Uusi lukiolaki velvoittaa tehostamaan lukio-opiskelijoiden saamaa ohjausta, tukea sekä erityisopetusta.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksina toteutetaan monitaiteellinen kulttuuriprojekti sekä pyritään käynnistämään kansainvälinen toiminta, mikäli terveyturvallisuus sen sallii.

Oppilashuolto

Oppilashuolto on osa koulun lakisääteistä toimintaa. Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppilaille tulee olla mahdollisuus oppilashuollolliseen ohjaukseen ja tukeen lakisääteisessä ajassa. Nuorten psyykkisen tuen tarve on kasvanut entisestään pandemia-ajan vaikutuksista johtuen.

Opiskelun tavoitteiden ja elämänhallinnan valmiuksien saavuttamiseksi koulussa tulee toimia moniammatillisista henkilöstöstä opetushenkilöstön lisäksi. Riittävä moniammatillinen henkilöstö edistää myös oppilasturvallisuutta sekä henkilöstön työssä jaksamista sekä vähentää näin ollen henkilöstön sairauspoissaoloja.

Koulukuraattorin, -psykykarin ja -psykologin toiminta järjestetään Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän kautta. Kasvatusohjaajan (koulutsemppari) tehtävänkuvaukseen on yhdistetty etsivän nuorisotyöntekijän tehtävät. Opetusvelvollisuuteen sitomattoman henkilöstön tuella on suuri vaikutus syrjäytymisen ja koulupudokkuuden ennaltaehkäisemisessä ja perusopetuksen päättövaiheen opintojen loppuun suorittamisessa sekä osana moniammatillista oppilashuoltoa. Koulutoimen hallinnon kustannuspaikalla on varattu 60 % kasvatusohjaajan palkkakuluihin ja kustannuksiin haetaan lisäksi hankerahoitusta. Osa palkkakuluista katetaan etsivän nuorisotyön hankerahoituksella.

Elämänhallinnan ja ennaltaehkäisevän työn osuutta pyritään suuntaamaan jatkossa jo perusopetuksen vuosiluokille 5-6 ja vuosiluokkien 6-7 nivelvaiheeseen sekä erityisesti perusopetuksen päättöluokille. Sonkajärvi on mukana Opetus- ja kulttuuriministeriön Sitouttavan koulu yhteistyön pilotointihankkeessa, jonka rahoittamana on palkattu koordinoiva koulu yhteistyöntekijä. Hankkeen tavoitteena on pitkittyneiden poissaolojen ennaltaehkäiseminen ja vaikuttavien toimintamallien kehittäminen.

Pääsääntöisesti määräaikaisen henkilöstön palkkakustannukset on saatu katettua erilaisten valtion hanketukien avulla.

Oppivelvollisuuden pidentäminen

Uusi oppivelvollisuuslaki (1214/2020) tuli voimaan 1.8.2021. Sen myötä oppivelvollisuus laajenee ja toisen asteen opinnoista tulee maksuttomia laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille. Sonkajärven kunnassa oppivelvollisuuslain velvoitteet koskevat kuntaa perus- ja lukio-opetuksen järjestäjänä sekä asuinkunnan valvontavastuun osalta.

Perusopetuksen oppilailla on lain myötä oikeus 8.-9.vuosiluokalla tehostettuun oppilaanohjaukseen.

Koulukuljetus

Koulutoimen kustannuksia kasvattavat sisäisten erien kohdentamisen lisäksi kuljetuskustannusten kasvu. Lainsäädännön mukaan oppilaalla, jonka koulumatkan pituus ylittää laissa määritellyn pituuden, on oikeus ilmaiseen koulukuljetukseen väestörekisterin mukaisesta osoitteesta. Koulukuljetukset järjestetään perusopetuksen työjärjestysten mukaisesti. Kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää kuljetusta toisen asteen opiskelijoille. Koulumatkatuen kriteerit täyttävät opiskelijat saavat koulumatkatukea Kelan kautta. Sonkajärven lukion opiskelijat voivat käyttää perusopetuksen koulukuljetuksia kulkiessaan Sonkajärven kunnan lukiokoulutukseen.

Sonkajärvi TA joukkoliikenne

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tulosalue: Joukkoliikenne

Kustannuspaikat: Joukkoliikenne

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, joukkoliikenteen yhdyshenkilö

Järjestetään joukkoliikennettä kunnan alueella ja asiointiliikennettä lähiseuduille mahdollisimman kattavasti, mutta kustannustehokkaasti yhteistyössä koulutoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kuljetusten kanssa

Tuloarvot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)
350 Joukkoliikenne						
TOIMINTATUOTOT (€)	7 884,51	22 000,00	22 000,00	9 000,00	9 090,00	9 180,00
TOIMINTAKULUT (€)	-81 487,07	-95 400,00	-95 400,00	-83 400,00	-85 320,00	-87 280,00
TOIMINTAKATE (€)	-73 602,56	-73 400,00	-73 400,00	-74 400,00	-76 230,00	-78 100,00
Laskennalliset kulut (€)	-874,12	-2 300,00	-2 300,00	-2 300,00	-2 350,00	-2 410,00
Kokonaiskustannukset (€)	82 361,19	-97 700,00	-97 700,00	-85 700,00	-87 670,00	-89 690,00
Toimintakate / asukas (€)	-19,39	-19,71	-19,71	-19,97	-20,46	-23,08

Perustelut

Sonkajärven kuntastrategiassa keskeisenä osa-alueena on asuminen ja ympäristö. Liikenneyhteyksillä tuetaan asumista. Tavoitteena on, että kunnassa on hyvät liikenneyhteydet ja Pali-liikenne tukee muuta joukkoliikennettä. Kuntastrategian mukaisesti vahvistetaan seudullista elinvoimaisuutta aktiivisella yhteistyöllä joukkoliikennepalvelujen järjestämisessä ELY-keskuksen ja verkostokuntien kanssa. Kuntien välisessä joukkoliikenteessä toimivaltainen viranomainen on ELY-keskus. Joukkoliikenteen järjestäminen seudullisesti mahdollistaisi paremmin kuntarajat ylittävän liikenteen järjestämisen sekä tehokkaamman yhteistyön ELY-keskuksen ja muiden verkostojen kanssa.

Sonkajärvi TA vapaa sivistystoimi

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tulosalue: Vapaa sivistystoimi

Kustannuspaikat: Kansalaisopisto, kirjasto, kulttuuritoimi

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, kansalaisopiston rehtori, kirjastotoimenjohtaja, kulttuurisihteeri

Kansalaisopisto:

Kansalaisopiston tavoitteena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta.

Kansalaisopisto tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle, kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi, yhteisöllisyydelle ja osallisuudelle. Opiston tavoitteena on edistää yksilön persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista.

Kirjasto:

Yleisiä kirjastoja koskevan lain (29.12.2016/1492) mukaisesti kirjastotoiminnan tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa sekä tarjota mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen. Kirjastotoiminta tukee ja edistää aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus. Sonkajärven kunnankirjasto toimii näiden tavoitteiden edistämiseksi osana Ylä-Savon kirjastoverkko Rutakkoa.

Kulttuuritoimi:

Kulttuuritoimi yhdessä aktiivisten kulttuuritoimijoiden ja järjestöjen kanssa edistää ja kehittää kulttuurin harrastusta tarjoamalla tiloja, tukemalla toimintaa ja järjestämällä tapahtumia.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)
360 Vapaa sivistystoimi						
Koko Vapaa sivistystoimi						
TOIMINTATUOTOT (€)	40 431,89	41 338,00	41 338,00	90 420,00	91 330,00	92 240,00
TOIMINTAKULUT (€)	-686 696,12	-748 373,00	-748 373,00	-775 140,00	-796 528,00	-814 847,00
TOIMINTAKATE (€)	-646 264,23	-707 035,00	-707 035,00	-684 720,00	-705 198,00	-722 607,00
Laskennalliset kulut (€)	-71 151,17	-114 500,00	-114 500,00	-100 801,00	-103 122,00	-105 493,00
Kokonaiskustannukset (€)	-757 847,29	-862 873,00	-862 873,00	-875 941,00	-899 650,00	-920 340,00
€/ OPPITUNTI (€)	204,84	202,01	202,01	195,63	-	-
€/ OPISKELIJA (€)	916,69	918,23	918,23	912,96	-	-
€/ ASUKAS (€)	168,25	184,08	184,08	178,27	183,60	207,11
Kulttuurimatkat (kpl)	0,00	2,00	2,00	2,00	2,00	-
3600 Kansalaisopisto						
TOIMINTATUOTOT (€)	23 777,74	31 505,00	31 505,00	56 000,00	56 560,00	57 130,00
TOIMINTAKULUT (€)	-287 484,55	-313 372,00	-313 372,00	-327 360,00	-338 450,00	-346 220,00
TOIMINTAKATE (€)	-263 706,81	-281 867,00	-281 867,00	-271 360,00	-281 890,00	-289 090,00
Laskennalliset kulut (€)	-21 728,50	-35 800,00	-35 800,00	-29 803,00	-30 490,00	-31 190,00
Kokonaiskustannukset (€)	-309 213,05	-349 172,00	-349 172,00	-357 163,00	-368 940,00	-377 410,00
Opiskelijat (hlö)	705,00	770,00	770,00	750,00	-	-
Opetustunnit (lkm)	3 155,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00	-	-
Maksuttomat harrastuskerhot koululaisille, oppitunnit (h)	-	-	-	600,00	-	-
Maksuttomat harrastuskerhot koululaisille, opiskelijat (hlö)	-	-	-	120,00	-	-

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Talousuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Talousuunnitelma)
€ / oppitunti (€)	84,00	81,00	81,00	-	-	-
€ / opiskelija (€)	374,00	366,00	366,00	-	-	-
Asiakastytyvyyisyys (%)	-	4,00	4,00	4,00	-	-
€/ OPPITUNTI (€)	83,58	80,53	80,53	77,53	-	-
€ / OPISKELIJA (€)	374,05	366,06	366,06	361,81	-	-
3700 Kirjasto						
TOIMINTATUOTOT (€)	16 084,55	5 213,00	5 213,00	31 800,00	32 120,00	32 440,00
TOIMINTAKULUT (€)	-304 019,68	-300 259,00	-300 259,00	-329 850,00	-337 438,00	-345 207,00
TOIMINTAKATE (€)	-287 935,13	-295 046,00	-295 046,00	-298 050,00	-305 318,00	-312 767,00
Laskennalliset kulut (€)	-39 945,58	-63 160,00	-63 160,00	-54 958,00	-56 222,00	-57 513,00
Kokonaiskustannukset (€)	-343 965,26	-363 419,00	-363 419,00	-384 808,00	-393 660,00	-402 720,00
Lainaukset (kpl)	51 325,00	65 000,00	65 000,00	58 000,00	58 000,00	58 000,00
Käynnit (kpl)	31 357,00	45 000,00	45 000,00	40 000,00	45 000,00	-
Verkkokäynnit (kpl)	10 838,00	10 710,00	10 710,00	11 000,00	11 100,00	-
Tapahtumien ja käyttäjäkoulutusten osallistujamäärä (lkm)	1 189,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	-
€ / asukas (€)	74,00	75,00	75,00	-	-	-
€ / ASUKAS (€)	74,96	76,81	76,81	77,60	79,49	89,64
3800 Kulttuuritoimi						
TOIMINTATUOTOT (€)	569,60	4 620,00	4 620,00	2 620,00	2 650,00	2 670,00
TOIMINTAKULUT (€)	-95 191,89	-134 742,00	-134 742,00	-117 930,00	-120 640,00	-123 420,00
TOIMINTAKATE (€)	-94 622,29	-130 122,00	-130 122,00	-115 310,00	-117 990,00	-120 750,00
Laskennalliset kulut (€)	-9 477,09	-15 540,00	-15 540,00	-16 040,00	-16 410,00	-16 790,00
Kokonaiskustannukset (€)	-104 668,98	-150 282,00	-150 282,00	-133 970,00	-137 050,00	-140 210,00
Lasten- ja koulukonserttien määrä (kpl)	6,00	10,00	10,00	10,00	10,00	-
Kulttuurimatkat (kpl)	0,00	2,00	2,00	2,00	2,00	-
Matkat, osallistujat (hlö)	0,00	100,00	100,00	100,00	100,00	-
Musiikkiopiston opiskelijamäärä (hlö)	15,00	27,00	27,00	22,00	27,00	-
€ / ASUKAS (€)	24,63	33,88	33,88	30,02	30,72	34,61
Museokäynnit (kpl)	4 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	-
Näyttelyt (kpl)	8,00	12,00	12,00	12,00	12,00	-
Avustettavien järjestöjen määrä (kpl)	1,00	3,00	3,00	3,00	3,00	-

Perustelut

Vapaan sivistystoimen tulosalueen toiminnassa ei ennakoita tapahtuvan merkittäviä muutoksia.

Kansalaisopisto järjestää ylläpitämislupansa mukaisesti kuntalaisten osaamisen kehittymistä, hyvinvointia ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Tuntiopeettajia on 40 - 50 vuosittain, vakinaista henkilökuntaa 1,5 htv (rehtori 0,5 htv, opintosihteeri 1 htv).

Talousarvio sisältää kansalaisopiston kustannuspaikalla Harrastamisen Suomen mallin mukaisten koululaisten maksuttomien harrastuskerhojen tuotot ja kulut. Toimintaan on saatu valtionavustusta yhteensä 40 000 euroa, josta 27 000 euroa budjetoitu vuodelle 2022. Harrastamisen Suomen mallin tavoitteena on, että jokaisella lapsella olisi mahdollisuus mieluisaan harrastukseen koulupäivän yhteydessä. Avustuksen käyttöaika on 6.9.2021 - 5.6.2022.

Kirjastotoimi sisältää pääkirjaston ja Sukevan lähikirjaston toiminnan ylläpitämisen. Sukevan kirjaston yhteydessä toimii myös asiointipiste. Pääkirjaston henkilöstömäärä on 2,5 henkilötyövuotta, ja lähikirjaston kirjastovirkailijan palkkakustannukset jakautuvat kirjaston (0,6 htv) ja aluelautakunnan (0,4 htv) kesken.

Kirjastotoimen talousarvio sisältää Seniorityön toimintamallin kehittämiseen saadun valtionavustuksen 30 000 euroa sekä vastaavat kulut. Avustuksen käyttöaika on 1.8.2021 - 31.12.2022. Hanke toteutetaan yhteistyössä Vieremän kunnankirjaston kanssa, ja sen tavoitteena on luoda toimintamalli, joka mahdollistaa tasavertaiset kirjastonkäytön mahdollisuudet kaikille senioreille kirjastonkäytön kynnystä madaltamalla. Hanke sisältää hakeutuvien palvelujen kehittämisen ja käynnistämisen, nykykirjaston ja sen mahdollisuuksien opastukset, uusien senioriasiakaskäyttäjien tavoittamisen, yhteistyöverkoston luomisen, yksilöllisen ohjauksen ja kohtaamisen, toimenpiteet

ja hankinnat senioreiden kirjastokäytön helpottamiseksi ja esteettömyyden edistämiseksi.

Kulttuuritoimi tukee aktiivista harrastustoimintaa ja toteuttaa monipuolisia kulttuuritapahtumia yhdessä muiden kulttuurialan toimijoiden kanssa. Tehtävään sisältyy näyttelytoiminnan järjestäminen Sonkajärven kirjastotalon ja Jyrkkäkosken ruukin näyttelytiloissa ja museotoiminnan ylläpitämisen Kansainvälisellä pullomuseolla, Sonkajärven kotiseututalolla ja Jyrkkäkosken ruukilla. Talousarvioon on varattu kulttuurisihteerin palkkakuluja (1 htv) seitsemän kuukauden ajaksi ja talouden tasapainottamissuunnitelman mukaisesti eläköitymisen ja tehtäväjärjestelyjen seurauksena määräraha osa-aikaisen kulttuurityöntekijän (0,55 htv) palkkaukseen kuuden kuukauden ajaksi.

Sonkajärvi TA nuoriso- ja liikuntatoimi

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tulosalue: Nuoriso- ja liikuntatoimi

Kustannuspaikat: Nuorisotoimi, liikuntatoimi

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, nuoriso- ja liikuntasihtööri

Nuoriso- ja liikuntatoimen tulosalueet toimivat sivistystoimen alaisuudessa. Niiden toiminnasta vastaa nuoriso- ja liikuntasihtööri, jonka esimiehenä on yläkoulun ja lukion rehtori/sivistystoimen esimies. Etsivä nuorisotyöntekijä on palkattu hankkeen kautta, mutta hänenkin tehtävänsä on liitetty nuoriso- ja liikuntatoimen alueeseen.

Nuoriso- ja liikuntatoimen tulosalueet toimivat sivistystoimen alaisuudessa. Niiden toiminnasta vastaa nuoriso- ja liikuntasihtööri, jonka esimiehenä on yläkoulun ja lukion rehtori/sivistystoimen esimies. Etsivä nuorisotyöntekijä on palkattu hankkeen kautta, mutta hänenkin tehtävänsä on liitetty nuoriso- ja liikuntatoimen alueeseen.

Nuorisotoimen tehtävänä on nuorten omaan ajan käyttöön kohdistuvan aktiivisen kansalaisuuden edistäminen, nuorten kasvun, itsenäistymisen ja terveiden elintapojen tukeminen, sosiaalinen vahvistaminen sekä nuorten kasvu- ja elinolojen parantaminen.

Liikuntatoimen tehtävänä on ylläpitää kuntalaisille perusliikuntapalveluja, valvoa liikuntapaikkojen ja alueiden olosuhteita sekä edistää kuntalaisten liikunnallista ja terveellistä elämäntapaa. Liikuntatoimi toimii myös eri seurojen ja järjestöjen välisen yhteistoiminnan ylläpitäjänä.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)
385 Nuoriso- ja liikuntatoimi						
TOIMINTATUOTOT (€)	32 621,80	32 290,00	32 290,00	45 290,00	45 740,00	46 210,00
TOIMINTAKULUT (€)	-358 602,73	-398 760,00	-398 760,00	-408 990,00	-418 364,00	-427 990,00
TOIMINTAKATE (€)	-325 980,93	-366 470,00	-366 470,00	-363 700,00	-372 624,00	-381 780,00
Laskennalliset tuotot (€)	11,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Laskennalliset kulut (€)	-18 600,60	-31 580,00	-31 580,00	-27 114,00	-27 736,00	-28 370,00
Kokonaiskustannukset (€)	-377 203,33	-430 340,00	-430 340,00	-436 104,00	-446 100,00	-456 360,00
Liikuntahallin varausprosentti (iltakäyttö), ma-pe (%)	47,00	65,00	65,00	65,00	65,00	65,00
Liikuntahallin varausprosentti (iltakäyttö), la-su (%)	36,00	-	-	50,00	50,00	50,00
Koulun salin varausprosentti (iltakäyttö), ma-pe (%)	-	-	-	25,00	30,00	35,00
Koulun salin varausprosentti (iltakäyttö), la-su (%)	-	-	-	25,00	30,00	30,00
Ensilumenladun käyttömaksun maksaneita henkilöitä/v (lkm)	-	-	-	200,00	250,00	250,00
Jäähallin käyttötunnit vuodessa (h)	1 036,00	1 300,00	1 300,00	1 100,00	1 200,00	1 200,00
Jäähallin käyttäjämäärä (hlö)	18 000,00	16 000,00	16 000,00	16 000,00	16 000,00	17 000,00
Liikuntatapahtumat krt/vuosi (krt)	4,00	20,00	20,00	10,00	15,00	20,00
Kuntosalin lunastetut avaimet kpl/vuosi (kpl)	450,00	650,00	650,00	550,00	600,00	650,00
Tapahtumat (kpl)	7,00	15,00	15,00	10,00	15,00	15,00

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)
Liikuntatoimen yhteistyön kehittäminen yli kuntarajojen. Yhteiset kisat, hankinnat, tapahtumat, lkm/v (lkm)	-	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00
Nuorisotilojen kävijämäärät (ka)/ilta, Sonkajärvi (hlö)	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00
Nuorisotilojen kävijämäärät (ka)/ilta, Sukeva (hlö)	12,00	15,00	15,00	15,00	15,00	15,00
Nuorisotilat avoimna kertaa, Sonkajärvi (krt)	41,00	80,00	80,00	80,00	80,00	80,00
Nuorisotilat avoimna kertaa, Sukeva (krt)	18,00	40,00	40,00	40,00	40,00	40,00
Tapahtumat, osallistujat (hlö)	210,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00
Nuorisovaltuuston toiminnassa olevat nuoret/kpl (hlö)	12,00	15,00	15,00	15,00	15,00	15,00
Katupaivystys iltoja krt/vuosi (krt)	1,00	1,00	1,00	10,00	10,00	10,00

Perustelut

Nuorisotoimi

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan lakisääteisiin tehtäviin. Toteuttaessaan nuorisolain tavoitteita ja lähtökohtia kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Kunnan tulee tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien ja nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa. Nuorisojärjestöjen toiminta-avustukset on sisällytetty sivistystoimen talousarvioon järjestöjen harkinnanvaraisten avustusten alle (yhteensä 28000€).

Sonkajärven nuorisovaltuusto on nuorten oma vaikuttajaryhmä, jonka kautta nuorilla on mahdollisuus saada äänensä kuuluville. Nuorisovaltuusto voi halutessaan myös järjestää toimintaa lapsille ja nuorille, mutta myös kaikille kuntalaisille. Nuorisovaltuustolla on oma 2000€ vuosibudjetti (kunnanhallituksen määrärahoissa).

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa hänet sellaisten palveluiden ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen itsenäistymistään sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivän nuorisotyön kohderyhmä on alle 29-vuotiaat nuoret. Sonkajärvellä etsivän nuorisotyöntekijän toimenkuvaan on yhdistetty koulutsempparin tehtävät, josta johtuen nuoriso- ja liikuntatoimen henkilömäärä on 1,4. Etsivän nuorisotyön palkkakulut nuorisotoimen budjetissa ovat noin 13000€/ vuosi.

Oppivelvollisuusiän nousua 18-vuoteen, kuntiin on syntynyt uusia hoidettavia tehtäviä. Nuoriso- ja liikuntasihteerin toimii kuntavalvojana Valpas oppivelvollisuusrekisterissä.

Sonkajärven kunta lähtee mukaan poliisin Ankkuritiimin nuorisotyöntekijän palkkaukseen. Ankkuri-nuorisotyöntekijän työsuhde alkaa vuonna 2022 ja on toistaiseksi voimassa oleva. Määrärahavaraus nuorisotoimen budjetissa on 3 500 euroa/vuosi. Ankkuritoiminnan tehtävänä on tarjota nuorelle ja perheelle yksilöllistä ja kokonaisvaltaista tukea varhaisessa vaiheessa sekä tarvittaessa ohjata hoidon, palveluiden ja tuen piiriin muille asiantuntijoille.

Liikuntatoimi

Liikuntalaki ja -asetus ohjaavat kuntia luomaan yleisiä edellytyksiä liikunnalle paikallistasolla järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoimintaa sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Liikuntajärjestöjen toiminta-avustukset on sisällytetty sivistystoimen talousarvioon järjestöjen harkinnan avustusten alle (yhteensä 28000€).

Hyvien ja monipuolisten harrastusmahdollisuuksien turvaamisessa on jatkossakin tärkeässä roolissa seuroille ja kansalaistoiminnalle jaettava avustus. Avustuksella varmistetaan harrastamisen hinnan pysyminen vähintään kohtuullisena, joka madaltaa kynnystä toimintaan osallistumiselle.

Kuntalaisten liikunnallista elämäntapaa sekä hyvinvointia tuetaan edullisten liikuntapaikkamaksujen avulla ja tarjoamalla perheille sekä vammais- ja vanhusjärjestöille maksuttomia vuoroja liikuntahallin sekä koulun salista.

Liikuntatilojen käyttöastetta pyritään nostamaan parantamalla tilojen viihtyvyyttä ja toimivuutta. Uutta kalustoa sekä välineitä hankitaan kuntalaisten toiveita kuunnellen. Liikuntatilojen ja liikuntapaikkojen markkinoinnissa panostetaan seudullisuuteen tuomalla niitä esille somekanavissa.

Liikuntapaikkojen kehittämisessä liikuntatoimi tekee läheistä yhteistyötä teknisen toimen kanssa tarjoamalla asiantuntija-apua, tuomalla kuntalaisten toiveita jo suunnittelun alkuvaiheessa tiedoksi sekä osallistumalla konkreettisesti itse suunnitteluun. Lähivuosien suurimpana liikuntapaikkahankkeena on yleisurheilukentän kunnostus ja liikuntahallin alakerran ilmanvaihdon parantaminen sekä moottorikelkkareitistön korjaustarpeiden selvitys ja kunnostus.

Sonkajärven kirkonkylän taajaman kehittämiseksi lähiliikuntapaikan rakentaminen Mustikkasuolle on myös lähivuosien investoinneissa. Mustikkasuon alueen kehittäminen tukee erityisesti kaikenikäisten ulkoilu ja kuntoilumahdollisuuksia kirkonkylällä mutta myös yleisemmin alueen yleistä viihtyvyyttä.

Sonkajärvi TA SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)
30 Sivistyslautakunta						
TOIMINTATUOTOT (€)	447 449,04	364 638,00	364 638,00	495 820,00	500 780,00	505 832,00
TOIMINTAKULUT (€)	-6 639 944,58	-7 350 638,00	-7 350 638,00	-7 366 720,00	-7 539 675,00	-7 694 254,00
TOIMINTAKATE (€)	-6 192 495,54	-6 986 000,00	-6 986 000,00	-6 870 900,00	-7 038 895,00	-7 188 422,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-9 615,01	-7 970,00	-7 970,00	-4 000,00	-4 000,00	-4 000,00
Laskennalliset tuotot (€)	107 922,31	235 230,00	235 230,00	216 320,00	220 490,00	224 756,00
Laskennalliset kulut (€)	-471 180,67	-878 260,00	-878 260,00	-723 445,00	-719 585,00	-755 484,00
Kokonaiskustannukset (€)	-7 120 740,26	-8 236 868,00	-8 236 868,00	-8 094 165,00	-8 263 260,00	-8 453 738,00

Sonkajärvi TA tekninen toimi

Kustannuspaikat: Tekninen hallinto, kaavoitus, mittaus, paikkatieto- ja kartastopalvelut, osoitehuolto, jätehuolto, isännöinti ja muut yhteiset tehtävät, varasto ja konekeskus, kiinteistöjen hoito, kiinteistöjen kunnossapito ja rakentaminen, maa- ja metsätalot, tontit, kadut, kevyen liikenteen väylät, yksityistiet, maisemagalleriakohteet, puistot ja torit, liikunta- ja virkistysalueet, muut yleiset alueet

Tilivelvolliset: Tekninen lautakunta, kunnaninsinööri, kunnanrakennusmestari

Tekninen toimi tuottaa kuntalaisille teknisen toimen, tilapalvelun, liikenneväylien, ympäristö- ja viheralueiden sekä liikuntapaikkojen hoitopalvelut. Palveluiden tavoitteena on edistää kuntalaisten, yritysten ja yhteisöjen edellytyksiä toimia kestävän kehityksen mukaisesti Sonkajärvellä.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)
600 Tekninen toimi						
Koko Tekninen toimi						
TOIMINTATUOTOT (€)	2 942 354,39	2 886 470,00	2 886 470,00	2 836 720,00	2 865 084,00	2 915 598,00
TOIMINTAKULUT (€)	-3 231 578,71	-3 104 660,00	-3 104 660,00	-2 849 550,00	-2 915 101,00	-2 982 171,00
TOIMINTAKATE (€)	-289 224,32	-218 190,00	-218 190,00	-12 830,00	-50 017,00	-66 573,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-947 094,94	-1 001 960,00	-1 001 960,00	-977 340,00	-977 340,00	-977 340,00
Laskennalliset tuotot (€)	284 557,34	334 710,00	334 710,00	262 030,00	268 051,00	274 215,00
Laskennalliset kulut (€)	-477 965,71	-635 113,00	-635 113,00	-537 939,00	-548 414,00	-559 142,00
Kokonaiskustannukset (€)	-4 656 639,36	-4 741 733,00	-4 741 733,00	-4 364 829,00	-4 440 855,00	-4 518 653,00
Kadut, ab (km)	13,30	13,30	13,30	15,15	15,15	15,15
Kadut, sr (km)	5,20	5,20	5,20	5,20	5,20	5,20
Valaistut kadut, asfalttipintaist (km)	13,30	13,30	13,30	15,15	15,15	15,15
Valaistut kadut, sorapintaist (km)	5,20	2,10	2,10	2,10	2,10	2,10
Kevyen liikenteen väylät (km)	15,30	10,00	10,00	11,44	11,44	11,44
Liikenneturvallisuussuunnitelman mukaisten toimenpiteiden määrä/v (kpl)	117,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Katujen talvikunnossapitokustannukset (€/km/v)	5 845,00	5 200,00	5 200,00	5 400,00	5 400,00	5 400,00
Katujen kesäkunnossapitokustannukset, (€/km/v)	2 920,00	1 300,00	1 300,00	1 400,00	1 400,00	1 400,00
Uusitut katuvalaisimet/v, % Valaisimien määrästä (%)	-	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Yksitystiet, pituus (km)	10,00	449,00	449,00	422,00	422,00	422,00
Tiekunnat (kpl)	435,00	120,00	120,00	111,00	111,00	111,00
Yksitysteiden perusparantamisen avustaminen (kpl)	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
6010 Tekninen hallinto						
TOIMINTATUOTOT (€)	36 456,47	34 080,00	34 080,00	60 890,00	61 501,00	62 811,00
TOIMINTAKULUT (€)	-174 730,99	-129 410,00	-129 410,00	-123 430,00	-126 271,00	-129 181,00
TOIMINTAKATE (€)	-138 274,52	-95 330,00	-95 330,00	-62 540,00	-64 770,00	-66 370,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-1 279,75	-1 280,00	-1 280,00	-1 280,00	-1 280,00	-1 280,00
Laskennalliset tuotot (€)	151 290,93	173 240,00	173 240,00	140 280,00	143 501,00	146 800,00
Laskennalliset kulut (€)	-11 736,66	-76 630,00	-76 630,00	-76 462,00	-78 221,00	-80 020,00
Kokonaiskustannukset (€)	-187 747,40	-207 320,00	-207 320,00	-201 172,00	-205 772,00	-210 481,00
6020 Maankäyttö						
TOIMINTATUOTOT (€)	20,97	200,00	200,00	200,00	200,00	200,00
TOIMINTAKULUT (€)	-13 035,16	-17 800,00	-17 800,00	-23 800,00	-24 356,00	-24 910,00
TOIMINTAKATE (€)	-13 014,19	-17 600,00	-17 600,00	-23 600,00	-24 156,00	-24 710,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-8 701,99	-12 710,00	-12 710,00	-6 940,00	-6 940,00	-6 940,00
Laskennalliset kulut (€)	-1 018,53	-640,00	-640,00	-1 200,00	-1 224,00	-1 250,00
Kokonaiskustannukset (€)	-22 755,68	-31 150,00	-31 150,00	-31 940,00	-32 520,00	-33 100,00
6110 Tilapalvelu						
TOIMINTATUOTOT (€)	21 642,81	31 940,00	31 940,00	39 270,00	39 658,00	40 496,00
TOIMINTAKULUT (€)	-139 998,81	-178 430,00	-178 430,00	-179 230,00	-183 330,00	-187 570,00

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Talousuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Talousuunnitelma)
TOIMINTAKATE (€)	-118 356,00	-146 490,00	-146 490,00	-139 960,00	-143 672,00	-147 074,00
Laskennalliset tuotot (€)	133 059,35	161 470,00	161 470,00	121 750,00	124 550,00	127 415,00
Laskennalliset kulut (€)	-14 703,35	-14 980,00	-14 980,00	-15 947,00	-16 318,00	-16 691,00
Kokonaiskustannukset (€)	-154 702,16	-193 410,00	-193 410,00	-195 177,00	-199 648,00	-204 261,00
Rakennusten tilavuus (m³)	126 444,00	126 380,00	126 380,00	119 630,00	118 540,00	118 540,00
Käyttöaste (%)	70,00	75,00	75,00	77,00	78,00	80,00
Kuntoarvio ja korjaaminen, kiinteistöä/v (kpl)	3,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Kiinteistökohtaiset huoltokirjat, % kiinteistöistä (%)	80,00	90,00	90,00	90,00	90,00	90,00
Julkisten kiinteistöjen esteettömyystarkastukset, %/v (%)	0,00	25,00	25,00	25,00	15,00	15,00
6120 Kiinteistöt						
TOIMINTATUOTOT (€)	2 743 158,81	2 727 650,00	2 727 650,00	2 654 260,00	2 680 800,00	2 728 330,00
TOIMINTAKULUT (€)	-2 407 216,17	-2 235 830,00	-2 235 830,00	-1 955 550,00	-2 000 560,00	-2 046 570,00
TOIMINTAKATE (€)	335 942,64	491 820,00	491 820,00	698 710,00	680 240,00	681 760,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-735 197,39	-792 640,00	-792 640,00	-770 440,00	-770 440,00	-770 440,00
Laskennalliset tuotot (€)	207,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Laskennalliset kulut (€)	-360 357,79	-445 143,00	-445 143,00	-399 140,00	-406 420,00	-413 880,00
Kokonaiskustannukset (€)	-3 502 771,35	-3 473 613,00	-3 473 613,00	-3 125 130,00	-3 177 420,00	-3 230 890,00
6130 Maa- ja metsäalueet						
TOIMINTATUOTOT (€)	125 631,56	79 900,00	79 900,00	66 900,00	67 570,00	68 250,00
TOIMINTAKULUT (€)	-82 689,65	-44 810,00	-44 810,00	-50 210,00	-51 360,00	-52 540,00
TOIMINTAKATE (€)	42 941,91	35 090,00	35 090,00	16 690,00	16 210,00	15 710,00
Laskennalliset kulut (€)	-12 635,31	-13 520,00	-13 520,00	-6 730,00	-6 880,00	-7 040,00
Kokonaiskustannukset (€)	-95 324,96	-58 330,00	-58 330,00	-56 940,00	-58 240,00	-59 580,00
6210 Liikenneväylät						
TOIMINTATUOTOT (€)	11 550,98	10 550,00	10 550,00	13 050,00	13 185,00	13 321,00
TOIMINTAKULUT (€)	-231 921,90	-296 220,00	-296 220,00	-319 000,00	-326 354,00	-333 850,00
TOIMINTAKATE (€)	-220 370,92	-285 670,00	-285 670,00	-305 950,00	-313 169,00	-320 529,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-121 006,88	-111 770,00	-111 770,00	-123 230,00	-123 230,00	-123 230,00
Laskennalliset kulut (€)	-29 085,41	-34 800,00	-34 800,00	-27 520,00	-28 151,00	-28 801,00
Kokonaiskustannukset (€)	-382 014,19	-442 790,00	-442 790,00	-469 750,00	-477 735,00	-485 881,00
Kadut, ab (km)	13,30	13,30	13,30	15,15	15,15	15,15
Kadut, sr (km)	5,20	5,20	5,20	5,20	5,20	5,20
Valaistut kadut, asfalttipintaiset (km)	13,30	13,30	13,30	15,15	15,15	15,15
Valaistut kadut, sorapintaiset (km)	5,20	2,10	2,10	2,10	2,10	2,10
Kevyen liikenteen väylät (km)	15,30	10,00	10,00	11,44	11,44	11,44
Liikenneturvallisuussuunnitelman mukaisten toimenpiteiden määrä/v (kpl)	117,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Katujen talvikunnossapitokustannukset (€/km/v)	5 845,00	5 200,00	5 200,00	5 400,00	5 400,00	5 400,00
Katujen kesäkunnossapitokustannukset, (€/km/v)	2 920,00	1 300,00	1 300,00	1 400,00	1 400,00	1 400,00
Uusitut katuvalaisimet/v, % Valaisimien määrästä (%)		5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Yksitystiet, pituus (km)	10,00	449,00	449,00	422,00	422,00	422,00
Tiekunnat (kpl)	435,00	120,00	120,00	111,00	111,00	111,00
Yksitysteiden perusparantamisen avustaminen (kpl)	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
6310 Puistot ja torit						
TOIMINTATUOTOT (€)	35,16	1 050,00	1 050,00	1 050,00	1 060,00	1 070,00
TOIMINTAKULUT (€)	26 740,12	-18 150,00	-18 150,00	-18 300,00	-18 710,00	-19 150,00
TOIMINTAKATE (€)	-26 704,96	-17 100,00	-17 100,00	-17 250,00	-17 650,00	-18 080,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-7 058,53	-5 650,00	-5 650,00	-4 520,00	-4 520,00	-4 520,00

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)
Laskennalliset kulut (€)	-22 858,30	-18 870,00	-18 870,00	-3 310,00	-3 390,00	-3 470,00
Kokonaiskustannukset (€)	-56 656,95	-42 670,00	-42 670,00	-26 130,00	-26 620,00	-27 140,00
Pinta-ala, m ² (m ²)	270 000,00	270 000,00	270 000,00	270 000,00	270 000,00	270 000,00
Toimintakulut / neliö (m ²) (€)	-0,18	-0,14	-0,14	-0,08	-0,08	-0,08
Kulut / neliö (m ²) (€)	-0,21	-0,16	-0,16	-0,10	-0,10	-0,10
Leikkipaikat (lkm)	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
6320 Muut yleiset alueet						
TOIMINTATUOTOT (€)	3 857,63	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 010,00	1 020,00
TOIMINTAKULUT (€)	-145 380,57	-174 610,00	-174 610,00	-171 630,00	-175 560,00	-179 610,00
TOIMINTAKATE (€)	-141 522,94	-173 610,00	-173 610,00	-170 630,00	-174 550,00	-178 590,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-73 850,40	-77 910,00	-77 910,00	-70 930,00	-70 930,00	-70 930,00
Laskennalliset kulut (€)	-24 609,03	-29 530,00	-29 530,00	-6 720,00	-6 880,00	-7 040,00
Kokonaiskustannukset (€)	-243 840,00	-282 050,00	-282 050,00	-249 280,00	-253 370,00	-257 580,00
Liikuntapaikkojen ja -reittien lukumäärä (lkm)	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Alueet asukasta kohti (kpl)	0,52	0,52	0,52	0,52	0,52	0,57
Pururatojen pituus (km)	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00
Hiihtolatuksen pituus (km)	103,00	103,00	103,00	103,00	103,00	103,00
Uimarannantojen lukumäärä (kpl)	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Talviuintiavannot (kpl)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Nurmpintaisten jalkapallokenttien käyttökausi, kk/vuosi (kk)	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Volokkipolku, ylläpito (kk/vuosi)	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00
Vesistöjen kunnostus, kohteiden määrä/ 4 vuotta (lkm)	1,00	1,00	1,00	1,00	-	1,00

Perustelut

Teknisen toimen palvelut tukevat kuntastrategian mukaisten tavoitteiden toteutumista. Tavoitteena on hyvä ja monipuolinen tonttitarjonta, hyvät liikenneyhteydet ja molempien kuntataajamien kehittäminen viihtyisäksi asuin ympäristöksi.

Teknisten peruspalveluiden riittävällä tuotannolla ja henkilöstöresurssoinnilla sekä ajantasaisilla laitosinvestoinneilla voidaan turvata yhdyskuntatekniikan toimivuus Sonkajärvellä.

Sonkajärven katujen ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen teiden turvallisuutta parannetaan Sonkajärven liikenneturvallisuussuunnitelman 2017 pohjalta. Suurimpana liikenneturvallisuutta edistävänä korjauskohteena v. 2022 on Sukevan Vt5 ja maantien 5905 liittymässä, pohjoisesta Vt 5:ltä kääntyvän erillistytymän rakentaminen yhteishankkeena Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja kunnan kesken.

Taajaman liikenneturvallisuutta edistetään kävelyn ja pyöräilyn ehdoilla. Esteettömyyttä parannetaan liikenneympäristössä ja julkisten rakennusten läheisyydessä. Liikenneturvallisuutta edistetään lisäksi asutusalueiden autoliikenteen ajonopeutta alentavilla toimenpiteillä.

Sukevan asemakaavan päivitys on käynnissä ja tavoitteena on saada Sukevan asemakaavan päivitykset valtuuston hyväksyttäväksi kesäkaudella 2022.

Tilapalvelu

- Kiinteistöjen rakennusautomaatiolla seurataan kiinteistöjen veden, lämmön ja sähkön kulutusta
- Kunnossapito perustuu kuntoarvioihin ja reaaliaikaiseen ylläpidon seurantaan.
- Vähäisellä käyttöasteella olevista kiinteistöistä luovutaan tai ne puretaan/myydään tehdyn selvityksen Kiinteistöraportti 2018 linjauksien mukaan.

Perustelut

Valtuuston 2018 hyväksymässä Sonkajärven kiinteistöselvityksessä esitettyjen rakennusten purkamista edellyttäviä toimenpiteitä jatketaan sekä kiinteistöjen myyntiä tehdään kun rakennus ei ole tarpeellinen kunnan käyttötarpeisiin.

Ylläpitovuokria korotetaan vuosittain yleistä kustannustason nousua vastaavasti (sähkö, vesi, palkat, lämpö).

Puretun virastokeskuksen paikalle laaditaan käyttösuunnitelma alkuvuoden 2022 aikana.

Teknisen toimen hallinnon, isännöinnin ja yhteisten tehtävien sekä konekeskuksen nettomenot on vyörytetty kaikille teknisen toimen kustannuspaikoille toimintamenojen suhteessa vuodesta 2020 alkaen. Vesihuollossa kustannusosuus kirjataan sisäisten palveluiden ostoina.

Liikenneväylät

Perustelut

Sansian kilpailuttaman talvikunnossapidon laadun toteutumista valvotaan. Katuvalaistuksen tarveselvityksen mukainen toteutus vuosittain. Yksityisteiden kunnossapidon ohjaus ja neuvonta, yksityisteiden kunnossapitoavustusten määräraha 80 000 euroa. Varaudutaan ELY-keskuksen hyväksymien yksityisteiden peruseräparannusten avustamiseen myös kunnan osalta noin 20 % hankekustannusarviosta, määräraha varaus on 20 000 euroa.

Ympäristö- ja viheralueet

Perustelut

Tekniset peruspalvelut on määritelty asemakaava-alueiden yhdyskuntapalveluihin ja kiinteistöjen ylläpitopalveluihin. Palvelutuotannon tavoitteena on turvallinen ja viihtyisä taajamarakenne ja kunnan asuinkuntastrategian tukeminen. Liikuntapaikkojen hyvällä hoidolla luodaan hyvät olosuhteet omaehtoiselle liikunnan harrastamiselle ja kannustetaan kuntalaisia liikunnallisten harrastusten pariin vauvasta vaariin. Tekninen toimi vastaa osaltaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyviin tavoitteisiin. Rutakonraitin viheralueiden hoito toteutetaan yhteistyössä kiinteistönomistajien ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa. Kangaslammen polkureitin kunnostamista tehdään omana työnä. Mustikkasuon, kotiseututalon ja pullomuseon ympäristöhoitotyötä tehdään yhdessä työpajan kanssa.

Sonkajärvi TA vesihuoltolaitos YHTEENSÄ

TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tulosalue: Vesihuoltolaitos

Kustannuspaikat: Vesilaitos, vesijohtoverkostot, puhdistamot, viemäriverkostot, jätevedenpumppaamot ja hulevesiviemärit

Tilivelvolliset: Tekninen lautakunta, kunnaninsinööri, vesihuoltomestari

Sonkajärven vesihuoltolaitos toimii teknisen lautakunnan alaisuudessa ja se on kirjainpidollisesti eriytetty taseyksikkö. Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on toimittaa kuntalaisille laadukasta talousvettä ja huolehtia jäteveden käsittelystä yhteisten laatuvaatimusten mukaisesti sekä kehittää alueellista vesihuoltoa kunnan alueella yli kuntarajojen.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)
650 Vesihuoltolaitos						
Koko Vesihuoltolaitos						
TOIMINTATUOTOT (€)	1 121 652,39	1 018 280,00	1 018 280,00	1 008 740,00	1 018 830,00	1 030 750,00
TOIMINTAKULUT (€)	-932 081,05	-836 259,00	-836 259,00	-874 990,00	-895 130,00	-915 740,00
TOIMINTAKATE (€)	189 571,34	182 021,00	182 021,00	133 750,00	123 700,00	115 010,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-302 924,09	-298 940,00	-298 940,00	-304 490,00	-304 490,00	-304 490,00
Kokonaiskustannukset (€)	-1 235 005,14	-1 135 199,00	-1 135 199,00	-1 179 480,00	-1 199 620,00	-1 220 230,00
Puhdas vesi (m3)	244 195,00	244 195,00	244 195,00	242 000,00	242 000,00	242 000,00
Jätevesi (m3)	109 695,00	109 695,00	109 695,00	126 000,00	126 000,00	126 000,00
Laatuvaatimusten mukainen talousvesi asiakkaille, reklamaatioiden määrä (kpl)	0,00	0,00	0,00	5,00	5,00	5,00
Jäteveden käsittely lupaehtojen mukaisesti, poikkeamien lukumäärä/laitos/v (kpl)	0,00	0,00	0,00	2,00	2,00	2,00
Koulutukset (kpl)	0,00	0,00	0,00	3,00	3,00	3,00
Vesi- ja viemäri liittymien toimitusaika enintään kk asiakkaan sitovasta tilauksesta (kk)	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	2,00
6500 Vesilaitos						
Koko Vesilaitos						
TOIMINTATUOTOT (€)	515 382,57	480 380,00	480 380,00	478 070,00	482 850,00	488 220,00
TOIMINTAKULUT (€)	-353 558,88	-305 509,00	-305 509,00	-310 060,00	-317 170,00	-324 480,00
TOIMINTAKATE (€)	161 823,69	174 871,00	174 871,00	168 010,00	165 680,00	163 740,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-113 071,43	-110 900,00	-110 900,00	-109 580,00	-109 580,00	-109 580,00
Kokonaiskustannukset (€)	-466 630,31	-416 409,00	-416 409,00	-419 640,00	-426 750,00	-434 060,00
Puhdas vesi (m3)	244 195,00	244 195,00	244 195,00	242 000,00	242 000,00	242 000,00
Jätevesi (m3)	109 695,00	109 695,00	109 695,00	126 000,00	126 000,00	126 000,00
Laatuvaatimusten mukainen talousvesi asiakkaille, reklamaatioiden määrä (kpl)	0,00	0,00	0,00	5,00	5,00	5,00
Jäteveden käsittely lupaehtojen mukaisesti, poikkeamien lukumäärä/laitos/v (kpl)	0,00	0,00	0,00	2,00	2,00	2,00
Koulutukset (kpl)	0,00	0,00	0,00	3,00	3,00	3,00
Vesi- ja viemäri liittymien toimitusaika enintään kk asiakkaan sitovasta tilauksesta (kk)	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	2,00

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)
6510 Vesilaitos						
TOIMINTATUOTOT (€)	515 382,57	480 380,00	480 380,00	478 070,00	482 850,00	488 220,00
TOIMINTAKULUT (€)	-353 558,88	-305 509,00	-305 509,00	-310 060,00	-317 170,00	-324 480,00
TOIMINTAKATE (€)	161 823,69	174 871,00	174 871,00	168 010,00	165 680,00	163 740,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-113 071,43	-110 900,00	-110 900,00	-109 580,00	-109 580,00	-109 580,00
Kokonaiskustannukset (€)	-466 630,31	-416 409,00	-416 409,00	-419 640,00	-426 750,00	-434 060,00
Puhdas vesi (m3)	244 195,00	244 195,00	244 195,00	242 000,00	242 000,00	242 000,00
Jätevesi (m3)	109 695,00	109 695,00	109 695,00	126 000,00	126 000,00	126 000,00
Laatuvaatimusten mukainen talousvesi asiakkaille, reklamaatioiden määrä (kpl)	0,00	0,00	0,00	5,00	5,00	5,00
Jäteveden käsittely lupaehtojen mukaisesti, poikkeamien lukumäärä/laitos/v (kpl)	0,00	0,00	0,00	2,00	2,00	2,00
Koulutukset (kpl)	0,00	0,00	0,00	3,00	3,00	3,00
Vesi- ja viemäri liittymien toimitusaika enintään kk asiakkaan sitovasta tilauksesta (kk)	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	2,00
6600 Viemärlaitos						
Koko Viemärlaitos						
TOIMINTATUOTOT (€)	606 269,82	537 900,00	537 900,00	530 670,00	535 980,00	542 530,00
TOIMINTAKULUT (€)	-570 059,33	-520 320,00	-520 320,00	-553 950,00	-566 730,00	-579 770,00
TOIMINTAKATE (€)	36 210,49	17 580,00	17 580,00	-23 280,00	-30 750,00	-37 240,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-161 612,36	-158 620,00	-158 620,00	-166 560,00	-166 560,00	-166 560,00
Kokonaiskustannukset (€)	-731 671,69	-678 940,00	-678 940,00	-720 510,00	-733 290,00	-746 330,00
6610 Viemärlaitos						
TOIMINTATUOTOT (€)	606 269,82	537 900,00	537 900,00	530 670,00	535 980,00	542 530,00
TOIMINTAKULUT (€)	-570 059,33	-520 320,00	-520 320,00	-553 950,00	-566 730,00	-579 770,00
TOIMINTAKATE (€)	36 210,49	17 580,00	17 580,00	-23 280,00	-30 750,00	-37 240,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-161 612,36	-158 620,00	-158 620,00	-166 560,00	-166 560,00	-166 560,00
Kokonaiskustannukset (€)	-731 671,69	-678 940,00	-678 940,00	-720 510,00	-733 290,00	-746 330,00
6700 Hulevesiviemärit						
Koko Hulevesiviemärit						
TOIMINTAKULUT (€)	-8 462,84	-10 430,00	-10 430,00	-10 980,00	-11 230,00	-11 490,00
TOIMINTAKATE (€)	-8 462,84	-10 430,00	-10 430,00	-10 980,00	-11 230,00	-11 490,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-28 240,30	-29 420,00	-29 420,00	-28 350,00	-28 350,00	-28 350,00
Kokonaiskustannukset (€)	-36 703,14	-39 850,00	-39 850,00	-39 330,00	-39 580,00	-39 840,00
6710 Hulevesiviemärit						
TOIMINTAKULUT (€)	-8 462,84	-10 430,00	-10 430,00	-10 980,00	-11 230,00	-11 490,00
TOIMINTAKATE (€)	-8 462,84	-10 430,00	-10 430,00	-10 980,00	-11 230,00	-11 490,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-28 240,30	-29 420,00	-29 420,00	-28 350,00	-28 350,00	-28 350,00
Kokonaiskustannukset (€)	-36 703,14	-39 850,00	-39 850,00	-39 330,00	-39 580,00	-39 840,00

Perustelut

Sonkajärven vesihuoltolaitos toimii aktiivisesti seudullisissa yhteistyöpalveluissa toimialallaan. Vesihuoltolaitos toteuttaa kuntalaisille vesihuollon peruspalvelut kahdessa taajamassa ja niiden lähialueilla sekä pyrkii vesihuoltolaitoksen toiminnan kannalta liiketaloudellisesti kannattavaan tulokseen.

Sonkajärven vesihuoltolaitos on osallistunut seudullisen Ylä-Savon vesi- ja jätevesihuollon operointitoiminnan selvitykseen valtuuston 15.6.2020 § 11 päätöksen mukaisesti. Vesi- ja jätevesihuollon operointitoiminnan selvitys valmistuu vuoden 2021 lopulla. Tehdyn

selvityksen mukaisesti Ylä-Savon vesihuollon operointiyhteistyön vaiheen 1 Ylä-Savon vesihuollon järjestelyesitykset tuodaan kuntien päättäjien käsittelyyn sekä niihin liittyvät sopimusjärjestelyt alkuvuodesta 2022.

Vesihuollon perus- ja käyttömaksuja ei koroteta vuonna 2022. Perusmaksutaulukossa on yhdistetty kerrosalaperusteet 0-101 kerrosala m² ja 101-250 kerrosalan m² kerrosalaperusteeksi 0-250 kerrosala m² alimman taksan mukaiseksi.

Tekninen lautakunta on teettänyt loppuvuoden 2021 aikana Sonkajärven vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisselvityksen. Jatkotoimenpiteitä valmistellaan kunnanhallituksen/valtuuston päätösten mukaan.

Vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden valvonta- ja ohjausautomaatiota päivitetään ajantasaiseksi.

Vuotovesisuunnitelman mukaiset toimenpiteet on käynnistetty ja niiden toteutusta jatketaan vuosina 2022-2024.

Hulevesiverkostoja on tehty täydennysrakentamalla vanhoille alueille ja edetään niiden laajentamista kunnallistekniikan/katujen peruskorjausten yhteydessä. Ensisijaisesti niitä on tarkoitus toteuttaa alueilla, joissa on todettu esiintyvän runsaasti vuotovesiä.

Sonkajärvi TA rakennusvalvonta

*TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tulosalue: Rakennusvalvonta

Kustannuspaikat: Rakennusvalvonta

Tilivelvolliset: Tekninen lautakunta, rakennustarkastaja

Rakennusvalvonnan tehtävänä on huolehtia maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista rakennusvalvontatoimen viranomaistehtävien suorittamisesta sekä toimia rakennusvalvontaviranomaisena. Rakennusvalvonta valvoo, ohjaa ja neuvoo turvallisen, terveellisen ja kauniin kunnan rakentamista ja säilyttämistä. Rakennusvalvonta osaltaan valvoo, että rakennukset, liikenneväylät, kadut, torit ja katuaukiot sekä puistot ja oleskeluun tarkoitetut ulkotilat täyttävät hyvän kuntakuvan ja viihtyisyyden vaatimukset.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)
695 Rakennusvalvonta						
TOIMINTATUOTOT (€)	27 188,70	28 000,00	28 000,00	26 000,00	26 260,00	26 530,00
TOIMINTAKULUT (€)	-124 607,11	-108 200,00	-108 200,00	-107 000,00	-109 440,00	-111 970,00
TOIMINTAKATE (€)	-97 418,41	-80 200,00	-80 200,00	-81 000,00	-83 180,00	-85 440,00
Laskennalliset kulut (€)	-17 397,51	-41 690,00	-41 690,00	-37 332,00	-38 190,00	-39 070,00
Kokonaiskustannukset (€)	-142 004,62	-149 890,00	-149 890,00	-144 332,00	-147 630,00	-151 040,00
Rakennuslupien käsittelyaika (kk)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Poikkeamispäätösten käsittelyaika (kk)	0,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Suunnittelutarveratkaisujen käsittelyaika (kk)	0,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Lupapäätökset (kpl)	110,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Katselmukset (kpl)	742,00	450,00	450,00	450,00	450,00	450,00
Aloituskokoukset (kpl)	4,00	7,00	7,00	7,00	7,00	7,00
Poikkeamislupahakemukset/ suunnittelutarveratkaisut (kpl)	0,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00

*Perustelut

Toiminnan tavoitteena on, että rakennettavissa rakennuksissa ei esiinny virheitä, jotka johtuisivat puutteellisista tarkastuksista. Kuntalaisille annetaan tarvittaessa neuvoja ja tietoa haja-asutusalueen jätevesijärjestelmien kunnostamisesta sekä kunnostuksen aikataulusta ja mahdollisista vapautuksista kunnostamisvelvoitteesta yhteistyössä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ympäristötoimen kanssa.

Kuntalaisia opastetaan, annetaan tietoa ja neuvontaa energiatehokkaasta rakentamisesta ja teknisistä järjestelmistä sekä uusien rakentamismääräysten vaikutuksesta rakentamiseen. Rakennuslupavaiheessa sekä aloituskokouksissa painotetaan rakentamisen laatua. Edistetään myös suunnitelmien laatua ja tasoa sekä aktivoidaan kuntalaisia kiinteistöjen peruskorjauksiin.

Rakentamisen määrän arvioidaan olevan vuonna 2022 samansuuruinen kuin oli vuodella 2021. Suuntaus on ollut, että rakennettavat rakennukset ovat kooltaan pienempiä, joten lupatuottojen ennakoidaan pysyvän nykytasolla. Jätevesijärjestelmien uusimisen siirtymäaika päättyi 30.10.2019. Jätevesijärjestelmän rakentamisen tai muuttamisen lupamäärien odotetaan lisääntyvän myös siirtymäajan päättymisen jälkeen, koska kymmenet kiinteistöt eivät ehtineet toteuttaa jätevesienkäsittelyjärjestelmien kunnostamista tai kokonaan uusimista määräajan puitteissa.

Sähköinen asiointi muuttaa rakennusvalvonnan toimintaympäristöä ja tuo haasteita asiakirjojen käsittelyyn. Kuntalaisilla on oikeus hoitaa rakennusvalvonnan asiointi paperisena jatkossakin. Sekä paperisen että sähköisen asioinnin järjestäminen samanaikaisesti lisää toimintojen päällekkäisyyksiä. Rakennusvalvontatoimiston omassa toiminnassa täysin sähköinen asioiden käsittely vaatii koulutusta sekä mahdollisesti järjestelmä- ja laiteinvestointeja.

Henkilöstöä koulutetaan, jotta he voivat palvella kuntalaisia laaja-alaisesti sekä rakentamiseen että korjauksiin liittyvissä kysymyksissä voimassa olevien määräysten ja ohjeiden sekä tulevienkin vaatimusten mukaisesti.

Sonkajärvi TA palo-, pelastus- ja suojelutyö

TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tulosalue: Palo-, pelastus- ja suojelutyö

Kustannuspaikat: Palo- ja pelastustoimi

Tilivelvolliset: Tekninen lautakunta, rakennustarkastaja

Palo-, pelastus- ja suojelutyön tehtävistä Sonkajärvellä vastaa Kuopion kaupungin hallinnoima Pohjois-Savon pelastustoimi. Pelastuslaitoksen perustehtävänä on parantaa turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia ja niiden vaikutuksia.

Pelastuslaitoksen tehtäviin kuuluu pelastuslain 379/2011 mukaisesti sammutus- ja pelastustoiminta, onnettomuuksien ehkäisy sekä valistus ja neuvonta, ensivastetoiminta, palotarkastus, vahingontorjunta, palonsyöntutkiminta, valvontatehtävät, väestön varoittaminen ja suojaaminen vaara- ja onnettomuustilanteissa. Pelastuslaitos tukee alueeseen kuuluvien kuntien valmiussuunnittelua sekä huolehtii osaltaan varautumisesta ja öljyntorjunnasta.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022
698 Palo-, pelastus- ja suojelutyö				
TOIMINTAKULUT (€)	-404 831,00	-420 208,00	-420 208,00	-425 290,00
TOIMINTAKATE (€)	-404 831,00	-420 208,00	-420 208,00	-425 290,00
Kokonaiskustannukset (€)	-404 831,00	-420 208,00	-420 208,00	-425 290,00
Pelastustehtävät (kpl)	130,00	130,00	130,00	120,00
Ensivastetehtävät (kpl)	45,00	45,00	45,00	30,00
Yksiköiden toimintavalmiusaika min/sek (min/sek)	15,00	15,00	15,00	15,00
Yksiköiden yhteenlaskettu henkilövahvuus tehtävässä (hlö)	5,00	5,00	5,00	5,00
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen - valvontakohteet A1_A8 (ei omavalvontakohteita) (kpl)	173,00	63,00	63,00	63,00
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen - hoito- ja huoltolaitokset (kpl)	13,00	12,00	12,00	8,00
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen - omavalvontakohteet (kpl)	324,00	350,00	350,00	250,00
Valistus- ja koulutustilaisuuksiin osallistuneiden määrä (kpl)	102,00	570,00	570,00	570,00
Paloasematilojen määrä (m2)	843,00	843,00	843,00	843,00

Perustelut

Palo- ja pelastustoimen kustannuksiin talousarviovuodelle 2022 sisältyy eläkemenoperusteisia Kuel-maksuja 5 700 euroa. Palo- ja pelastustoimi siirtyy 1.1.2023 Pohjois-Savon hyvinvointialueen alaisuuteen.

Sonkajärvi TA TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)
60 Tekninen lautakunta						
TOIMINTATUOTOT (€)	4 091 195,48	3 932 750,00	3 932 750,00	3 871 460,00	3 910 174,00	3 972 878,00
TOIMINTAKULUT (€)	-4 693 097,87	-4 469 327,00	-4 469 327,00	-4 256 830,00	-3 925 502,00	-4 015 851,00
TOIMINTAKATE (€)	-601 902,39	-536 577,00	-536 577,00	-385 370,00	-15 328,00	-42 973,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-1 250 019,03	-1 300 900,00	-1 300 900,00	-1 281 830,00	-1 281 830,00	-1 281 830,00
Laskennalliset tuotot (€)	284 557,34	334 710,00	334 710,00	262 030,00	268 051,00	274 215,00
Laskennalliset kulut (€)	-495 363,22	-676 803,00	-676 803,00	-575 271,00	-586 604,00	-598 212,00
Kokonaiskustannukset (€)	-6 438 480,12	-6 447 030,00	-6 447 030,00	-6 113 931,00	-5 793 936,00	-5 895 893,00

Sonkajärvi TA SONKAJÄRVEN KUNTA YHTEENSÄ

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 (Muutos)	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023 (Talousuunnitelma)	Talousarvio 2024 (Talousuunnitelma)
1 Sonkajärven kunta						
TOIMINTATUOTOT (€)	6 097 892,53	6 085 079,00	6 085 079,00	6 062 340,00	6 115 351,00	6 206 360,00
TOIMINTAKULUT (€)	-32 388 998,25	-33 958 449,00	-33 966 833,00	-34 203 660,00	-16 221 812,00	-16 573 907,00
TOIMINTAKATE (€)	-26 291 105,72	-27 873 370,00	-27 881 754,00	-28 141 320,00	-10 106 461,00	-10 367 547,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-1 389 874,68	-1 371 810,00	-1 371 810,00	-1 345 360,00	-1 345 360,00	-1 345 360,00
Laskennalliset tuotot (€)	1 135 608,25	1 792 273,00	1 792 273,00	1 494 280,00	1 525 929,00	1 558 335,00
Laskennalliset kulut (€)	-1 135 608,25	-1 792 273,00	-1 792 273,00	-1 494 280,00	-1 506 228,00	-1 558 348,00
Kokonaiskustannukset (€)	-34 914 481,18	-37 122 532,00	-37 130 916,00	-37 043 300,00	-19 073 400,00	-19 477 615,00

4. TULOSLASKELMAOSA

4.1 Tuloslaskelma

1 000 €	Muut.			Muutos	TS 2023	TS 2024
	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TA 21/22 %		
Toimintatuotot	6 079	6 056	6 035	-0,3	6 088	6 179
Myyntituotot	2 848	2 871	2 842	-1,0	2 863	2 901
Maksutuotot	152	164	129	-21,3	130	132
Tuet ja avustukset	325	274	395	44,2	399	403
Muut toimintatuotot	2 754	2 747	2 669	-2,8	2 696	2 743
Valmistus omaan käyttöön	18	29	27	-6,9	27	28
Toimintakulut	-32 389	-33 817	-34 204	1,1	-16 222	-16 574
Henkilöstökulut	-6 991	-7 678	-7 356	-4,2	-7 525	-7 694
Palkat ja palkkiot	-5 144	-5 704	-5 549	-2,7	-5 673	-5 799
Henkilösivukulut	-1 847	-1 974	-1 807	-8,5	-1 852	-1 895
Eläkekulut	-1 599	-1 713	-1 560	-8,9	-1 598	-1 635
Muut henkilösivukulut	-248	-261	-248	-5,0	-254	-260
Palvelujen ostot	-20 752	-21 789	-22 543	3,5	-4 295	-4 395
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 962	-1 823	-1 894	3,9	-1 937	-1 981
Avustukset	-693	-603	-564	-6,5	-576	-571
Muut toimintakulut	-1 991	-1 924	-1 847	-4,0	-1 889	-1 933
Toimintakate	-26 291	-27 732	-28 141	1,5	-10 106	-10 368
Verotulot	13 896	15 102	14 205	-5,9	8 175	8 019
Valtionosuudet	16 523	16 270	16 299	0,2	4 287	4 194
Rahoitustuotot ja kulut	411	364	-25	-106,9	-31	-38
Korkotuotot	3	2	2	0,0	2	2
Muut rahoitustuotot	483	451	50	-88,9	50	50
Korkokulut	-53	-67	-57	-14,9	-61	-69
Muut rahoituskulut	-22	-22	-20	-9,1	-22	-21
Vuosikate	4 539	4 004	2 338	-41,6	2 325	1 807
Poistot ja arvonalentumiset	-1 390	-1 372	-1 345	-2,0	-1 345	-1 345
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 322	-1 329	-1 345	1,2	-1 345	-1 345
Arvonalentumiset	-68	-43				
Tilikauden tulos	3 149	2 632	993	-62,3	980	462
Poistoeron muutos	-141	-934	-135	-85,5	113	113
Varausten muutos	-950	1 050	250			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 058	2 748	1 107	-59,7	1 093	575

Tuloslaskelman sitovat erät ovat: verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot, satunnaiset erät sekä tilinpäätössiirrot.

Toimintatuottojen kehitykseksi on arvioitu **1 % per vuosi** poislukien vesihuollon maksut, joiden korotuksista on päätetty erikseen.

Myyntituottoja ovat tulot tavaroiden ja palveluiden myynnistä, jotka on tarkoitettu myytäväksi pääsääntöisesti tuotantokustannukset peittävään hintaan. Myyntituottoja ovat myös korvaukset palveluista/suoritteista, jotka kunta on valtion toimeksiannosta tuottanut ja luovuttanut kolmannelle osapuolelle.

Myyntituotot ovat **2,8 milj. euroa** vuonna 2022 ja 2,9 milj. euroa vuosina 2023-2024.

Suurin tuloerä on ateriapalvelujen myyntituotot 1,3 milj. euroa, joka koostuu varhaiskasvatuksen, koulutoimen sekä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ruokapalveluyksikölle maksamista ravitsemispalveluista. Muita huomattavia myyntituottoja ovat vesi- ja jätevesimaksut 0,7 milj. euroa ja vesihuollon perusmaksut 0,3 milj. euroa.

Maksutuotot ovat asiakasmaksuja ja muita maksuja tavaroista ja palveluista, joiden hinnoittelun tarkoituksena ei ole kattaa tuotantokustannuksia kokonaan tai joiden hinnat määritellään asiakkaan maksukyvyyn mukaan.

Maksutuotot ovat **0,1 milj. euroa** vuosina 2022-2024.

Suurimmat maksutuotot ovat lasten päivähoitomaksut noin 60 000 euroa. Päivähoitomaksut pienenevät noin 30 prosenttia vuoteen 2020 nähden varhaiskasvatuksen maksujen alentamisen myötä (varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutos 1.8.2021). Varhaiskasvatusmaksutulojen aleneminen kompensoidaan kunnille kohdistamalla aiempaa suurempi osa yhteisöveron tuotosta kunnille.

Tuet ja avustukset ovat tulonsiirtoja, jotka eivät ole korvausta suoritteen myynnistä eivätkä rahoitussuutta investointimenuun. Tuloslaskelmaan merkitään omaksi ryhmäkseen tuet, avustukset ja muut tulonsiirrot valtiolta, Euroopan Unionilta ja muilta yhteisöiltä

Tuet ja avustukset ovat **0,4 milj. euroa** vuosina 2022-2024. Suurimman osan tuista ja avustuksista muodostavat työllistämistuki (0,1 milj. euroa) sekä tuet ja avustukset valtiolta (0,2 milj. euroa; esim. Viskari, nuorten työllistäminen, etsivä nuorisotyö).

Muihin toimintatuottoihin sisältyvät muut kuin edellä mainitut säännöllisesti kertyvät toimintatuotot, esim. vuokratuotot, käyttöomaisuuden myyntivoitot ja muut toimintatuotot.

Muut toimintatuotot ovat **2,7 milj. euroa** vuosina 2022-2024. Suurimmat erät ovat muiden rakennusten vuokratuotot (2,0 milj. euroa), sisäiset pääomavuokratuotot (0,4 milj. euroa) sekä asuntojen vuokrat 0,2 milj. euroa. Sisäisten erien osuus yhteensä muista toimintatuotoista on 1,6 milj. euroa.

Toimintatuotot ovat yhteensä 6,0 milj. euroa vuonna 2022 (2021: 6,1 milj. euroa), 6,1 milj. euroa vuonna 2023 ja 6,2 milj. euroa vuonna 2024.

Toimintakulujen kehitys poislukien sote-menot on arvioitu taloussuunnitelmakaudella peruspalvelujen hintaindeksin mukaisesti:

Taulukko 3. Kustannusten kehitys % vuosina 2022-2024

Vuosi 2022	2,2 %
Vuosi 2023	2,3 %
Vuosi 2024	2,3 %

Toimintamenojen kehitys sisältää henkilöstömenojen kasvun.

Henkilöstökulut sisältävät ennakonpidätyksen alaiset palkat, palkkiot ja korvaukset sekä lakisääteiset ja vapaaehtoiset henkilösivukulut, joista vähennetään henkilöstökorvaukset (sv-päivärahat, tapaturmakorvaukset yms.)

Henkilöstökulut ovat yhteensä **7,4 milj. euroa** vuonna 2022 (2021: 7,7 milj. euroa).

Palkat ja palkkiot	5,5 milj. euroa
Henkilösivukulut	1,8 milj. euroa
Kuel-maksut, palkkaperusteiset	0,8 milj. euroa
Kuel-maksut, eläkeperusteiset	0,6 milj. euroa
Vael-maksut	0,1 milj. euroa
Muut henkilösivukulut	0,2 milj. euroa

Vuonna 2023 henkilöstökulut ovat 7,5 milj. euroa ja vuonna 2023 ne ovat 7,7 milj. euroa.

Palvelujen ostot sisältävät sekä suoraan kuntalaisille tarkoitettuja lopputuotepalveluja (asiakaspalvelut), joita kunta ostaa muilta palvelujen tuottajilta, että kunnan omassa suoritustuotannossaan käyttämiä palveluja

Palvelujen ostot ovat yhteensä **22,5 milj. euroa** vuonna 2022 (2021: 21,8 milj. euroa), 4,3 milj. euroa vuonna 2023 ja 4,4 milj. euroa vuonna 2024.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän maksuosuus on 18,2 milj. euroa. Muista palvelujen ostoista huomattavimpia ovat muut yhteistoimintaosuudet (palo- ja pelastustoimi 0,4 milj. euroa, maaseututoimi 0,1 milj. euroa sekä mm. Pohjois-Savon liiton, Ylä-Savon Veturin, ja YSAO:n maksuosuudet) henkilökuljetuspalvelut (koulukuljetukset) 0,5 milj. euroa, sisäiset ateriapalvelut 0,5 milj. euroa, ICT-palvelut 0,5 milj. euroa, asiantuntijapalvelut 0,3 milj. euroa, puhtaanapito 0,3 milj. euroa sekä jätevesimaksut 0,3 milj. euroa.

SOTE-palvelujen ostot lukuunottamatta ympäristötoimea (noin 0,2 milj. euroa) sekä palo- ja pelastustoimen kustannukset ja niitä vastaava rahoitus poistuvat kunnan taloussuunnitelmasta vuonna 2023.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat sisältävät hyödykkeiden tilikauden aikaiset suoriteperusteiset ostot.

Aine-, tarvike- ja tavaraostot ovat **1,9 milj. euroa** vuonna 2022 (2021: 1,8 milj. euroa), 1,9 milj. euroa vuonna 2023 ja 2,0 milj. euroa vuonna 2024.

Suurimmat menoerät ovat lämmitys 0,4 milj. euroa, sähkö 0,4 milj. euroa ja elintarvikkeet 0,3 milj. euroa.

Avustukset ovat 0,6 milj. euroa vuosina 2022-2024.

Avustukset sisältävät sekä kotitalouksille että yhteisöille maksetut tuet ja avustukset:

- Lasten kotihoidon tukeen 110 000 euroa (2021: 130 000 euroa) ja lasten kotihoidontuen kuntalisään 20 000 euroa (2021: 20 000 euroa)
- Sivistyslautakunnan myöntämiin harkinnanvaraisiin avustuksiin 28 000 euroa (2021: 24 000) ja kulttuuritoimen avustuksiin 7 000 euroa (2021: 3 500)
- Eukonkannon yhteistyöosuuteen 6 000 euroa (2021: 6 000 euroa)
- Päiväkeskus Pysäkin avustukseen 45 000 euroa (2021: 45 000 euroa) ja Vertaistoimintakeskus Arjen Askelen avustukseen 15 000 euroa (2021: 15 000 euroa)
- Nuorten kesätyöllistämiseen 17 000 euroa (2021: 17 000 euroa) ja palkkatuella työllistävien yhdistysten avustamiseen 5 000 euroa (2021: 5 000 euroa)
- Vesihuoltoavustuksiin 5 000 euroa (2021: 24 000 euroa) ja vauvarahaan 4 000 euroa (2021: 4 000 euroa)
- Sotaveteraanien leskien siivousavustukseen 1 500 euroa (TA 2021: 1 500 euroa)
- Teknisen lautakunnan yksityistieavustuksiin 100 000 euroa (2021: 100 000 euroa)
- Työmarkkinatuen kuntaosuuteen 200 000 euroa (2021: 210 000 euroa)

Toimintakulut ovat yhteensä 34,2 milj. euroa vuonna 2022 (2021: 33,8 milj. euroa), 16,2 milj. euroa vuonna 2023 ja 16,6 milj. euroa vuonna 2024.

Tuloslaskelman välituloksena esitettävä **toimintakate** ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla

Toimintakate on **-28,1 milj. euroa** vuonna 2022 (2021: -27,7 milj. euroa), -10.1 milj. euroa vuonna 2023 ja -10,4 milj. euroa vuonna 2024.

Verotuloihin kirjataan kunnan tulovero, kunnan osuus yhteisöveron tuotosta ja kiinteistövero. Verotulot kirjataan tilinpäätöksessä tilitysten ajankohdan mukaan ao. tilikauden tuloksi.

Verotuloprosentit vuonna 2022 ovat:

Taulukko 4. Vuoden 2022 veroprosentit

	2022
Tuloveroprosentti	21,25
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,00
Vakituisten asuntojen veroprosentti	0,55
Muiden asuinrakennusten veroprosentti	1,25
Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti	ei määrätty
Yleishyödyllisen yhteisön veroprosentti	0,00
Voimalaitosten veroprosentti	3,10

Vuodelle 2023 kuntien ei ole mahdollista muuttaa veroprosentteja sote-uudistuksen vuoksi. Tämänhetkisen tiedon mukaan kuntien veroprosentteja leikattaisiin 12,39 prosenttia vuodelle 2023. Näin ollen Sonkajärven kunnan tuloveroprosentti vuodelle 2023 olisi 8,86 prosenttia. Seuraava mahdollisuus veroprosenttien muuttamiseen on vuodelle 2024.

Veroprosenttien mukaiset verotuloennusteet vuosille 2022-2024 ovat:

Taulukko 5. Verotuloennusteet vuosille 2022-2024

	2022	2023	2024
Tulovero	10 359 000	5 073 000	4 946 000
Kiinteistövero	1 027 000	1 027 000	1 027 000
Yhteisövero	2 819 000	2 075 000	2 046 000
YHTEENSÄ	14 205 000	8 175 000	8 019 000

Vuonna 2023 verotulot pienenevät sote- ja palo- ja pelastustoimen uudistuksen vuoksi noin 43 prosenttia, kun niiden rahoitus siirretään kunnilta hyvinvointialueille.

Suoraan tuloslaskelmaan kirjattaviin **valtionosuuksiin** sisältyvät käyttötalouden valtionosuudet ja -avustukset, jotka perustuvat yleiseen valtion ja kuntien väliseen kustannustenjakoon ja joilla ei ole käyttökorvauksen tai maksun luonnetta.

Valtionosuusennusteet vuosille 2022-2024 ovat seuraavat:

Taulukko 6. Valtionosuusennusteet vuosille 2022-2024

	2022	2023	2024
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	11 153 000		
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	2 411 000		
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	14 000		
Verotulomenetyksen kompensatio	2 721 000		
YHTEENSÄ	16 299 000	4 287 000	4 194 000

Vuosille 2023-2024 ei ole vielä saatavissa tarkempaa valtionosuuksien erittelyä. Valtionosuudet pienenevät vuonna 2023 noin 74 prosenttia sote- ja palo- ja pelastustoimen uudistuksen vuoksi, kun niiden rahoitus siirretään kunnilta hyvinvointialueille.

Rahoitustuottoihin sisältyvät korkotuotot ja muut rahoitustuotot.

Korkotuotoissa ilmoitetaan antolainoista, muista sijoituksista ja talletuksista sekä maksuliikennetileiltä saadut korot suoriteperusteen mukaisesti jaksotettuina. Muihin rahoitustuottoihin kuuluvat verotilityskorot ja -korotukset, osingot ja osuuspääomien korot sekä viivästyskorot.

Rahoitustuotot ovat yhteensä **0,05 milj. euroa** vuosina 2022-2024. Rahoitustuottoihin ei ole budjetoitu mahdollisia osinkoja.

Rahoituskuluihin sisältyvät korkokulut ja muut rahoituskulut.

Korkokuluja ovat pitkäaikaisista ja lyhytaikaisista lainoista maksetut korot. Muita rahoituskuluja ovat mm. verotilityskorot, viivästyskorot sekä luottoprovisiot.

Rahoituskulut ovat yhteensä **0,08 milj. euroa** vuosina 2022-2023, josta lainojen korot ovat 0,06 milj. euroa. Vuonna 2024 rahoituskulut ovat 0,09 milj. euroa.

Vesihuoltolaitoksen korvaus peruspääomasta kunnalle, 0,02 milj. euroa, on sisäinen erä, joka sisältyy sekä rahoitustuottoihin että -kuluihin.

Rahoitustuottojen ja -kulujen erotus on **-0,03 milj. euroa** vuonna 2022 ja 2023 ja -0,04 milj. euroa vuonna 2024.

Vuosikate on kunnan kokonaisrahoitusta kuvaava välitulos. Se ilmoittaa, riittääkö kunnan tulo-rahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannon tekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot

Kunnan vuosikate on vuoden 2022 talousarviossa on **2,3 milj. euroa** (2021: 4,0 milj. euroa). Vuonna 2023 vuosikate on 2,3 milj. euroa ja vuonna 2024 se on 1,8 milj. euroa.

Suunnitelman mukaiset poistot vuosina 2022-2024 ovat 1,3 milj. euroa.

SOTE-uudistuksen rahoituslaskelmissa uudistuksen vaikutuksia yksittäisen kunnan talouteen tarkastellaan tasapainotilan avulla. Tasapainotilalla tarkoitetaan vuosikatteen riittävyttä poistoihin (käyttötalouden tulos ilman tilinpäätöseriä). SOTE-uudistuksen voimaantulovuonna 2023 kaikkien kuntien tasapainon muutos rajataan nollassi. Siirtymäkautena tasapaino lähestyy porrastetusti +/- 15 euroa per asukas vuodessa kohti lopullista vuoden 2027 tasapainotilaa. Lopullisella muutoksella tarkoitetaan tilannetta vuodesta 2027 eteenpäin. Tasapainotilan muutoksen vaikutusta havainnollistetaan laskennallisena muutospaineena kunnallisveroprosenttiin.

Sonkajärven kunnan tasapainotilaksi vuonna 2022 ennustetaan 245 euroa per asukas (vuosikate 245 euroa per asukas). SOTE-uudistuksen muutoksen johdosta vuosikatteen ennustetaan heikkenevän 61 euroa per asukas vuoteen 2027 mennessä, jolloin vuosikate per asukas olisi 184 euroa. Pysyäkseen entisessä tasapainotilassa Sonkajärven kunnan olisi korotettava veroprosenttiaan 0,46 prosenttia. Sonkajärven kunnan tasapainotila heikkenee SOTE-uudistuksen johdosta.

Satunnaisiksi tuloiksi ja menoiksi katsotaan sellaiset tulot ja menot, jotka perustuvat kunnan tavanomaisesta toiminnasta poikkeaviin, kertaluonteisiin ja olennaisiin tapahtumiin. Satunnaisuutta on tulkittava hyvin suppeasti.

Taloussuunnitelmaan 2022-2024 ei budjetoida satunnaisia eriä.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan varauksia tai vapaata pääomaa. Sen jälkeen tuloslaskelmassa esitetään tuloksen käsittelyerät eli vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset. Ylijäämäinen tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai siirtää muuhun vapaaseen omaan pääomaan. Alijäämäistä tulosta voidaan vastaavasti kattaa varauksista tai rahastoista tehtävillä siirroilla tuloslaskelmaan.

Tilikauden 2022 tulos on **1,0 milj. euroa**. Vuonna 2023 tilikauden tulos on 1,0 milj. euroa vuonna 2024 se on 0,5 milj. euroa.

Budjetoitavia tilinpäätössiirtoja ovat erät, joiden toteutuminen on arvioitavissa talousarviota laadittaessa. Tällaisia eriä ovat muun muassa investointivarausten purkaminen ja siihen liittyvän poistoeron muodostaminen koskien talousarviovuonna toteutettavia investointihankkeita. Investointivarausten käyttö merkitsee investointivarausten muuttamista poistoeroksi, jota varauksen käyttövuonna ja seuraavina tilikausina vähennetään enintään kyseisen käyttöomaisuushyödykkeen kunkin tilikauden suunnitelmapoiston verran.

Myös aiemmin toteutuneisiin investointeihin liittyvä poistoeron purkaminen budjetoidaan tilinpäätössiirtoina.

Rahastojen suunnitelmanmukaiseen käyttöön perustuva pääoman purkaminen rahastosiirtona budjetoidaan tilinpäätössiirtona.

Vuodelle 2022 tehdään seuraavat tilinpäätössiirrot:

- Investointivarausta vähentävä kirjaus 100 000 euroa kirjastotalon iv-korjauksen osalta.
- Investointivarausta vähentävä kirjaus 150 000 euroa terveyskeskuksen peruskorjauksen osalta.
- Poistoeroa lisäävä kirjaus 100 000 euroa kirjastotalon iv-korjauksen osalta
- Poistoeroa lisäävä kirjaus 150 000 euroa terveyskeskuksen peruskorjauksen osalta.
- Poistoeroa vähentävät kirjaukset aiemmin toteutuneiden investointien osalta yhteensä 0,1 milj. euroa.

Tilikauden 2022 ylijäämä on **1,1 milj. euroa**, tilikauden 2023 ylijäämä on 1,1 milj. euroa ja tilikauden 2024 ylijäämä on 0,6 milj. euroa.

4.2 Tavoitteet ja tunnusluvut

Taulukko 7. Tuloslaskelman tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021 Muutettu	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatulot/toimintamenot, %, (ulkoiset)	12,4	11,4	11,3	26,3	26,0
Vuosikate/poistot, %	327	292	173,8	172,9	134,3
Vuosikate, euroa/asukas	1181	1064	634	642	508
Taseen kertynyt ylijäämä (1 000 €)	5 409	8 157	9 264	10 360	10 935
Taseen kertynyt ylijäämä/asukas (€)	1407	2 169	2 513	2 863	3 075
Asukasmäärä vuoden lopussa	3 844	3 760	3 687	3 619	3 082

Toimintatulot/toimintamenot, % (ulkoiset). Tunnusluku osoittaa maksurahoituksen osuuden toimintamenojen kattamisesta.

Vuonna 2022 tunnusluvun arvo on noin **11 %**. Vuonna 2023 toimintatulojen osuus toimintamenoista kasvaa merkittävästi, kun verotulojen ja valtionosuuksien osuus toimintamenoista laskee sote-uudistuksen myötä. Vuosina 2023-2024 tunnusluvun arvo on noin 26 %.

Vuosikate/poistot, %. Kun tunnusluvun arvon on vähintään 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää päteväenä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Kunnan talous on heikkenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on keskimääräistä poistonalaista investointitasoa heikompi.

Vuonna 2022 tunnusluvun arvo on noin **174 %**. Vuosikate kattaa siis poistot noin 1,74 kertaisesti. Vuonna 2023 tunnusluvun arvo on noin 173 %. Vuonna 2024 tunnusluvun arvo hieman heikkenee, mutta on kuitenkin edelleen hyvä, noin 134 %.

Vuosikate, euroa/asukas. Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat vuosikatetavoitteen määrittämiseen kunnassa.

Vuosina 2022-2023 vuosikate per asukas on noin **600 euroa** ja vuonna 2024 se on noin 500 euroa euroa.

Taseen kertynyt yli-/alijäämä, kertynyt yli-/alijäämä/asukas. Kertyneeseen yli-/alijäämään tiivistyy kunnan koko tulohistoria. Jakamalla se asukasmäärällä saadaan vertailukelpoinen tunnusluku saman kokoluokan kuntien väliseen vertailuun.

Vuonna 2022 taseen ylijäämäksi ennustetaan **9,3 miljoonaa euroa**, vuonna 2023 ennuste on 10,4 miljoonaa euroa ja vuodelle 2024 se on 10,9 miljoonaa euroa. Kertyneeksi ylijäämäksi per asukas ennustetaan vuonna 2022 noin **2 500 euroa**, vuonna 2023 noin 2 900 euroa ja vuonna 2024 noin 3 100 euroa.

5. INVESTOINTIOSA

Investointiosan sitovuus määritellään siten, että nettokustannusarvioltaan 100 000 euroa tai sen ylittävät hankkeet ovat yksinään sitovia valtuustoon nähden. Alle 100 000 euron hankkeet ovat valtuustoon nähden sitovia toimielimittäin ja hankeryhmittäin. Hankeryhmän sisällä alle 100 000 euron hankkeista päättää lautakunta.

5.1 Investointisuunnitelma

	Sit.	Yhteensä	TA 2022	TS 2023	TS 2024
<u>Tekninen lautakunta</u>					
<u>Muut pitkävaikutteiset menot</u>					
2023 Sukevan asemakaavan päivitys ja täydennys		Menot	30 000	10 000	20 000
4014 Sukevantien (Mt 5905 ja Vt5, uusi käänntymiskaista Valtatie 5:lle		Menot	210 000	210 000	
		Tulot	-126 000	-126 000	
		Yhteensä	84 000	84 000	
4017 Kt 87, kevyen liikenteen väylän valaistus väli Kaijanmäentie - Savonvirta		Menot	60 000		60 000
		Tulot	-30 000		-30 000
		Yhteensä	30 000		30 000
Muut pitkävaikutteiset menot yhteensä	Valt	Menot	300 000	220 000	80 000
		Tulot	-156 000	-126 000	-30 000
		Yhteensä	144 000	94 000	50 000
<u>Maa- ja vesialueet</u>					
5990 Kiinteistöjen osto ja myynti		Menot	20 000	10 000	10 000
		Tulot	-20 000	-10 000	-10 000
	Valt	Yhteensä	0	0	0
2025 Sonkajärven vedenpinnan nosto		Menot	80 000	80 000	
		Tulot	-40 000	-40 000	
		Yhteensä	40 000	40 000	
2038 Sonkajärven rantarakentamisen strategian ja ohjelman laadinta		Menot	20 000	10 000	10 000
<u>Rakennukset</u>					
5052 Terveyskeskuksen peruskorjaus	Valt	Menot	1 638 000	1 638 000	
5542 Kirjaston iv-saneeraus kellari- ja kansalaisopiston tilat sekä sisäpuolisten pilarien korjaus	Valt	Menot	100 000	35 000	65 000
6040 Sukevan vesitornin peruskorjaus	Valt	Menot	520 000		520 000

Muut rakennukset:

5020 Koivulan peruskorjaus		Menot	50 000		10 000	40 000
5201 Nallemuorin päiväkodin iv- koneiden uusiminen sekä pihan hulevesiviemärinti		Menot	55 000	55 000		
5302 Mosaiikin varavoima		Menot	60 000		60 000	
5537 Sukevan paloaseman suunnittelu		Menot	70 000			70 000
5307 Koulukeskuksen juhlasalin lattian uusiminen		Menot	50 000		50 000	
5314 Sukevan päiväkotii iv-nuohous ja säättötyöt		Menot	15 000	15 000		
5324 Koulukeskuksen alakoulun julkisivun korjaus		Menot	40 000	40 000		
5410 Liikuntahallin alakerran iv- uusiminen ja puuverhouksen maalaus		Menot	90 000		90 000	
5567 Puukatsomon purku ja liikuntavälinevarastokontit (1 kpl)		Menot	30 000	30 000		
5506 Vanhan kirjastotalon LVI-korjaus ja lämmönvaihdin		Menot	60 000	60 000		
5529 Jyrkän ruukkialueen kunnostus		Menot	25 000		25 000	
5551 Kiinteistöjen valaistuksen muutokset LED-valaistukselle		Menot	40 000		40 000	
5325 Onnelan peruskorjaussuunnittelu		Menot	60 000		60 000	
5409 Kangaslammen opasteet ja uusi pukuhuonerakennus		Menot	60 000	10 000	50 000	
Muut rakennukset yhteensä	Valt	Menot	705 000	210 000	385 000	110 000
Rakennukset yhteensä		Menot	2 963 000	1 883 000	970 000	110 000
<u>Johtoverkostot ja laitteet</u>						
6064 Sonkajärven vesijohtoverkon runkoventtiilikaivojen rakentaminen ja sulkujen uusiminen	Valt	Menot	120 000	45 000	45 000	30 000
6084 Vanhan heikkokuntoisen valurautavesijohtoputkiston uusiminen	Valt	Menot	140 000	45 000	45 000	50 000
6301 Sonkajärven ja Sukevan taajamien sadevesiviemärien jv- eriytyä ja vuotovesiselvityksen työt	Valt	Menot	140 000	50 000	50 000	40 000
<u>Muut johtoverkostot ja laitteet</u>						
6106 Sonkajärvi-lisalmi tasaosaltaan sähköjärjestelmän saneeraus		Menot	30 000	30 000		
6107 Sukevan puhdistamon automaatiovalvomon päivitys		Menot	25 000	10 000	15 000	
6156 Sukevan siirtoviemärin jvp- saneeraus		Menot	60 000	30 000		30 000

6157 Sukevan jätevesiverkoston vuotokorjaukset		Menot	70 000	40 000		30 000
6207 Siikalammen jv-pumppaamon pumput		Menot	35 000	35 000		
6212 Sonkajärvi siirtoviemärin jv-pumppaamoiden uusiminen		Menot	60 000		30 000	30 000
6214 Sukevan pienpumppaamojen jv-automaatio		Menot	20 000	20 000		
6252 Jyrkän vesi- ja viemäriautomaatio		Menot	30 000		30 000	
Muut johtoverkostat ja laitteet yhteensä	Valt	Menot	330 000	165 000	75 000	90 000
Johtoverkostat ja laitteet yhteensä	Valt	Menot	730 000	305 000	215 000	210 000
<u>Kiinteät rakenteet ja laitteet</u>						
4002 Pumppaamontien perusparannus	Valt	Menot	100 000			100 000
4004 Sukevan Mäntytien ja Minnantien peruskorjaus	Valt	Menot	100 000		50 000	50 000
4309 Sonkajärven urheilukentän peruskorjaus	Valt	Menot	700 000		300 000	400 000
		Tulot	-150 000		-75 000	-75 000
		Yhteensä	550 000		225 000	325 000
4312 Puretun virastokeskuksen tontin käyttösuunnitelmas		Menot	20 000	20 000		
4210 Sonkajärven koirapuisto		Menot	30 000		30 000	
<u>Muut kiinteät rakenteet ja laitteet</u>						
4007 Sonkaj. liikenneturvallisuustyöt		Menot	45 000	15 000	15 000	15 000
4010 Kyröntie-Samulinpolku uusintapäällystys		Menot	80 000		40 000	40 000
4401 Jyrkän alueen retkeilyreitistö - työll.kohde		Menot	30 000		15 000	15 000
4403 Nurmijoen taukopaikkojen kunnostus		Menot	15 000			15 000
4406 Moottorikelkkaurien rakentaminen väli Sonkajärvi-Sukeva		Menot	85 000	15 000	70 000	
		Tulot	-35 000		-35 000	
		Yhteensä	45 000		35 000	
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	Valt	Menot	255 000	30 000	140 000	85 000
		Tulot	-35 000	0	-35 000	0
		Yhteensä	220 000	30 000	105 000	85 000
<u>Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä</u>						
		Menot	1 205 000	50 000	520 000	635 000
		Tulot	-185 000	0	-110 000	-75 000
		Yhteensä	1 020 000	50 000	410 000	560 000
<u>Koneet ja kalusto</u>						

Muut koneet ja kalusto**3502 Sonkajärven latukone
(käytetty)**

Menot	120 000		120 000	
--------------	----------------	--	----------------	--

**3510 Mosaiikin keittiön kylmiöiden
uusiminen**

Menot	50 000			50 000
--------------	---------------	--	--	---------------

**3511 Koulukeskuksen kylmiöiden
uusiminen**

Menot	50 000		50 000	
--------------	---------------	--	---------------	--

6015 Etäluettavat mittarit

Menot	15 000	15 000		
--------------	---------------	---------------	--	--

Muut koneet ja kalusto yhteensä**Valt**

Menot	235 000	15 000	170 000	50 000
--------------	----------------	---------------	----------------	---------------

Koneet ja kalusto yhteensä

Menot	235 000	15 000	170 000	50 000
--------------	----------------	---------------	----------------	---------------

Tekninen lautakunta yhteensä

Menot	5 583 000	2 573 000	1 975 000	1 005 000
--------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Tulot	-401 000	-176 000	-150 000	-75 000
--------------	-----------------	-----------------	-----------------	----------------

Yhteensä	5 182 000	2 397 000	1 825 000	930 000
-----------------	------------------	------------------	------------------	----------------

INVESTOINNIT YHTEENSÄ

Menot	5 553 000	2 573 000	1 975 000	1 005 000
--------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Tulot	-401 000	-176 000	-150 000	-75 000
--------------	-----------------	-----------------	-----------------	----------------

Yhteensä	5 152 000	2 397 000	1 825 000	930 000
-----------------	------------------	------------------	------------------	----------------

**Investointisuunnitelmaan sisältyy vesihuoltolaitoksen taseyksikön
investointeja:**

		Yhteensä	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Rakennukset	Menot	520 000	0	520 000	0
Johtoverkostot ja laitteet	Menot	730 000	305 000	215 000	210 000
Koneet ja kalusto	Menot	15 000	15 000	0	0
Vesihuoltolaitos yhteensä	Menot	1 265 000	320 000	735 000	210 000

5.2 Investointien perustelut

TALOUSARVIO 2022, TS 2023 - 2024

Tekninen lautakunta

2023 Sukevan asemakaavan päivitys ja täydennys: Sukevan asemakaava on vanhentunut ja se on tarpeen päivittää ajan tasalle. Päivitys on odottanut Sukevan numeerisen pohjakartan valmistumista (valmis 2020).

4014 Sukevantien Mt 5905 ja Vt5, uusi kääntymiskaista Valtatie 5:lle: Valtatie 5:lle rakennetaan uusi liittymiskaista Sukevantielle vähentämään risteävän liikenteen kohtaamia Sukevantien liittymässä. Yhteishanke Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa.

4017 Kt87, kevyen liikenteen väylän valaistus väli Kaijanmäentie-Savonvirta: Sonkajärven valtuustoaloite 20.9.2021 § 57 on esitys valaistuksen rakentamisesta kevyen liikenteen väylälle väli Kaijanmäentie – Savonvirran levike. Perusteina on kevyen liikenteen väylän turvallisuuden lisääminen sekä kantatie 87 em. välillä olevat tienlyitykset sekä linja-autopysäkkien käyttöturvallisuuden riskit koululaisille. Yhteishanke-esitys Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa.

5990 Kiinteistöjen osto ja myynti: Kunnan maankäytön kannalta tarpeellisten maa-alueiden hankinta ja tonttien myynti.

2025 Sonkajärven vedenpinnan nosto: Kunnostushankkeen tavoitteena on pienentää Sonkajärven vesipinnan korkeusvaihtelua nostamalla alimpia vedenkorkeuksia. Luonnonkoskimainen pohjapato rakennettaisiin Aittokosken sillasta ylävirtaan n. 50 metriä. Pohjapadon lupahakemussuunnitelma on toimitettu loppuvuonna 2021 Itä-Suomen AVI:lle.

2038 Sonkajärven rantarakentamisen strategian ja ohjelman laadinta: Sonkajärven ranta-alueille laaditut rantaosayleiskaavat, ranta-asemakaavat ja osayleiskaavat edellyttävät ajantasaisuuden tarkistamista sekä vertailua kaavamitoitusten suhteen. Strategian tavoitteena on edistää rantarakentamisen rakennuspaikkojen lisäämisen mahdollisuuksia ja määrien nostamista.

5052 Terveyskeskuksen peruskorjaus: Terveyskeskuksen peruskorjaussuunnitelmien mukainen kilpailuttaminen ja rakentaminen. Terveyskeskuksen 1.-vaihe toteutuu 9/2021-4/2022, vaihe 2. toteutuu 4/2022-10/2022 ja vaihe 3. käynnistyy 10/2022 ja hanke valmistuu joulukuun lopussa 2022.

5542 Kirjaston iv-saneeraus kellari- ja kansalaisopiston tilat sekä sisäpuolisten pilarien korjaus: Kellaritilojen ilmanvaihdon saneeraus nykyisten toimistotilojen käyttötarkoituksia vastaavaksi. Kansalaisopiston ilmanvaihdon saneeraus. Samalla tehdään salitilan rapistuneiden teräsrakenteiden palosuojaus- ja maalaustyöt.

6040 Sukevan vesitornin peruskorjaus: Sukevan vesitornin julkisivun, osin rakenteiden ja sähkötöiden sekä putkistojen korjaustyöt.

5020 Koivulan peruskorjaus: Vanhan lohkeilleen julkisivun saneerausrappaus sekä puuverhoilkun maalaustyöt.

5201 Nallemuorin päiväkodin iv-koneiden uusiminen sekä pihan hulevesiviemäröinti: Nallemuorin ilmanvaihtokoneet ovat teknisen käyttöikänsä lopussa. Rakennuksen ja piha-alueen sadevesiviemäröinti epäkuntoinen ja puutteellinen. Korjattava pian.

5302 Mosaiikin varavoima: Mosaiikin valmistuskeittiön ja hoivatilojen toiminnan turvaaminen pitkäkestoisten sähkökatkojen aikana.

5537 Sukevan paloaseman suunnittelu: Sonkajärven kunta on tehnyt v. 2018 esityksen Pohjois-Savon pelastuslautakunnalle uuden paloaseman ja kylmän varaston rakentamisesta Sukevalle. Rakennushankkeen investointiesitys on v. 2024-2025.

5307 Koulukeskuksen juhlasalin lattian uusiminen: Nykyinen lattia on alkanut vaurioitua. Lattia on uusittava osittain ja peruskunnostettava koko alue.

5314 Sukevan päiväkotin iv-kuohous ja säätötyöt: Määräaikaishuolto (10 v.) ja ilmanvaihtolaitteiden tarkastus sekä säätötyöt.

5324 Koulukeskuksen alakoulun julkisivun korjaus: Julkisivukorjaus rakennuksen ulkokuorirakenteessa esiintyneiden kosteus- ja pakkasvaurioiden takia.

5410 Liikuntahallin alakerran iv-uusiminen ja puuverhouksen maalaus: IV-kuohous ja alakerran ilmanvaihdon uusiminen ja sisäilman jäähdytyksen hankinta.

5567 Puukatsomon purku ja liikuntavälinevarastokontti (1 kpl): Urheilukentän puukatsomo on perusrakenteiltaan kosteusvaurioitunut ja lahoamistilassa. Varastotilat eivät ole enää käyttökuntoisia välinevarastokäyttöön. Puukatsomo puretaan, korvataan maisemaan soveltuvalla välinevarastolla ja iv- ja sähköistyksellä varustettuna. Urheilukentällä on riittävästi katsomorakenteita.

5506 Vanhan kirjastotalon LVI-korjaus ja lämmönvaihdin: Vanha lämmönvaihdin on käyttöikänsä lopussa. Kiinteistön toiseen kerrokseen tehdään koneellinen ilmanvaihto sekä jäähdytys.

5529 Jyrkän ruukkialueen kunnostus: Ruukintuvan peruskorjaus sekä täydennysrakentaminen Museoviraston hyväksymällä tavalla.

5551 Kiinteistöjen valaistuksen muutokset LED-valaistukselle: Kiinteistöjen sisä- ja ulkovalaistus uusitaan LED-valaistukselle. Kiinteistöjen sähkön kulutus ja huolto vähenee sekä paloturvallisuus paranee.

5325 Onnelan peruskorjaussuunnittelu: Onnelan peruskorjaussuunnitelman teko perustuen kuntoarvion mukaisiin korjaustoimenpiteisiin ja mahdollisten ARA-avustuksen sekä lainan haku. Onnelan rakennus on peruskorjauskelpoinen.

5409 Kangaslammen opasteet ja uusi pukuhuonerakennus: Kangaslammen uimarannan vanha pukuhuonerakennus on osittain lahonnut ja sen korjaaminen ei ole järkevää. Rakennus uusitaan ja varustetaan tarvittavin ilmoitus- ja opastetauluin. Alueelle tehdään puuttuva aluekartta ja opasteet.

6064 Sonkajärven vesijohtoverkon runkoventtiilikaivojen rakentaminen ja sulkujen uusiminen: Sonkajärven vesihuollon toiminta-alueen kriittisempien runkovesiverkoston vanhojen, osin huonokuntoisten venttiilien korvaaminen venttiilikaivoilla.

6084 Vanhan heikkokuntoisen valurautaisen vesijohtoputkiston uusiminen: Vanhat heikkokuntoiset valurautaiset vesijohtot uusitaan Taivallahdentien ja Viertotien korjattavan osan osalta.

6301 Sonkajärven ja Sukevan taajamien sadevesiviemärin jv-eriytyksen ja vuotovesiselvityksen työt: Jätevesiviemärikaivojen ja -linjojen selvitys, sadevesiviemäriinjojen rakentaminen vanhoilla asuntoalueilla, erillisviiemäröinti.

6106 Sonkajärvi-lisalmi tasausaltaan sähköjärjestelmän saneeraus: Tasausaltaan sähköjärjestelmä on käyttöikänsä lopussa ja on nykyisin toiminnaltaan riskialtis.

6107 Sukevan puhdistamon automaatiovalvomon päivitys: Sukevan puhdistamon prosessiautomaatio on käyttöikänsä lopussa. Prosessin toimintavarmuutta on parannettava.

6156 Sukevan siirtoviemärin jvp-saneeraus: Siirtoviemäri välillä Vankila-Sukeva jv-puhdistamon välipumppaamon saneeraus.

6157 Sukevan jätevesiverkoston vuotokorjaukset: Vanhojen betonikaivojen ja viemäriverkon korjaustyöt.

6207 Siikalammen jv-pumppaamon pumpput: Sonkajärven Siikalammen jv-pumppaamon saneeraus, käyttöikänsä lopussa.

6212 Sonkajärvi siirtoviemärin jv-pumppaamoiden uusiminen: Siirtoviemärin jätevesipumppaamon saneeraus.

6214 Sukevan pienpumppaamojen jv-automaatio: Vesihuoltoautomaatioon liittämällä mahdollistuu pumppaamojen välttämätön seuranta ja vikahälytykset. Toimintavarmuus paranee ja vähentää pumppaamoiden vikatilanteiden vaurioita.

6252 Jyrkän vesi- ja viemäriautomaatio: Jyrkän vesihuoltoverkoston laitosten ja pumppaamoiden liittäminen vesihuoltoautomaatioon.

4002 Pumppaamontien perusparannus: Tien päällysrakenne on heikkokuntoinen, rakenne alkanut purkautua.

4004 Sukevan Mäntytien ja Minnantien peruskorjaus: Lähes kokonaan asuntorakennetun alueen tonttikatujen päällystys.

4309 Sonkajärven yleisurheilukentän peruskorjaus: Urheilukentän suorituspaikkojen kunnostus ja osittainen pintausta sekä juoksuratojen pinnoittaminen. Urheilukenttä on otettu käyttöön v. 1955 eikä suurempia korjauksia ole tehty. Nykyiset juoksuradat ovat huonokuntoisia, josta on aiheutunut vaaratilanteita käyttäjille (liukastumiset, kaatumiset). Hyppy- ja heittopaikat osin vaurioituneet.

4312 Puretun virastokeskuksen tontin käyttösuunnitelma: Puretun virastokeskuksen tontti on erittäin näkyvällä ja maisemallisesti tärkeällä paikalla. Tontin jatkokäyttöpäätös on ajankohtainen, koska pelkkä hiekkakenttämaisema ei ole kunnan edun mukainen. Tontin käytöstä on tehty esitys Sonkajärven kk:n kylän kehittämisen työryhmän raportissa 17.6.2021, jossa siihen on esitetty torin rakentamista. Valtuuston strategiaseminaarissa on tehty tontin jatkokäyttöä koskevia esityksiä.

4210 Sonkajärven koirapuisto: Kuntalaisaloite 18.5.2021, joka käsitelty Sonkajärven teknisessä lautakunnassa 29.6.2021 § 55. Koirapuisto voi sijoittua Teollisuustien T-alueelle tai Siikalammen T-alueelle teknisen tukikohdan lähitontille. Alueelle on suunniteltava aitaukset ja valaistus.

4007 Sonkajärven liikenneturvallisuustyöt: Esteettömyyshankkeiden liikenneturvallistamista ja katujen hidasteiden rakentamista.

4010 Kyröntie - Samulinpolku uusintapäällystys: Katuosuudet korjattavissa vielä uusintapäällystyksellä.

4401 Jyrkän alueen retkeilyreitistö - työllisyyskohde: Volokinpolun vanhentuneiden (maatuneiden) pitköspuiden korvausinvestointia. Toteutetaan vaiheittain kolmena vuotena.

4403 Nurmijoen taukopaikkojen kunnostus: Tauskopaikkojen kunnostaminen.

4406 Moottorikelkkaurien rakentaminen väli Sonkajärvi - Sukeva: Nykyinen kelkkauralinjaus on vanhentunut eikä palvele ko. käyttötarpeita. Nykyinen huonokuntoinen ura estää matkailupalvelu käytön välillä Iisalmi-Sonkajärvi-Sukeva-Kajaani. Yhteishanke Sonkajärven Moottorikelkkailijat Ry ja reitin varrella olevien matkailupalveluyritysten kanssa.

3502 Sonkajärven latukone (käytetty): Sonkajärven nykyinen latukone alkaa olla teknisen käyttöikänsä lopulla. Vuosittaisten huoltojen lisäksi on koneen tekniikkaa jouduttu uusimaan jo enemmän. Tavoitteena on hankkia vähemmän käytetty, perushuollettu ja teholtaan parempi sekä uudempi latukone.

3510 Mosaiikin keittiön kylmiöiden uusiminen: Keittiön kylmiöiden uusiminen, laitteiden käyttöikä on lopussa.

3511 Koulukeskuksen kylmiöiden uusiminen: Keittiön kylmälaitteiden uusiminen vanhenemisen ja huonokuntoisuuden takia.

6015 Etäluettavat mittarit: Sonkajärven vesihuoltolaitos on suunnitellut siirtyvänsä kiinteistöille uusittavissa vesimittareissa etäluettaviin vesimittareihin. Etäluettavat vesimittarit lisäävät vesihuollon toimintavarmuutta ja mahdolliset kiinteistöillä tapahtuvat vesivuodot tulevat ilmi uusien vesimittareiden ominaisuuksien avulla.

6. RAHOITUSOSA

6.1 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma 1000 €	TP 2020	Muut. TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	4 539	4 004	2 338	2 325	1 807
Tulorahoituksen korjauserät	38	-115			
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 255	-2 719	-2 573	-1 975	-1 005
Rahoitusosuudet investointi- menoihin	49	126	166	140	75
Pysyvien vastaavien hyödyk- keiden luovutustulot	0	10	10	10	
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 371	1 306	-59	500	877
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	-7	0	0		
Antolainasaamisten vähennys	8	8		30	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	740	1 000	2 830	1 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 080	-1 585	-759	-665	-976
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-679	-400	1 000	-1 000	
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 613	69	1 182	1 695	1 401
Rahavarat 31.12	1 605	1 744	2 926	4 621	6 022
Rahavarat 1.1	313	1 675	1 744	2 926	4 621
Rahavarojen muutos	1291	69	1 182	1 695	1 401

Rahoituslaskelma on keskeinen osa kunnan talousarviota ja tilinpäätöstä. Talousarvioon on kuntalain 110 §:n mukaan otettava toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitettava miten määrärahojen rahoitustarve katetaan. Toiminnan rahoitus esitetään talousarvion rahoitusosassa.

Kunnan rahoituslaskelmassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat.

Toiminnan rahavirta osoittaa budjetoidun tulorahoituksen määrän, joka on varainhoitovuonna käytettävissä investointien rahoittamiseen, pääomasijoituksiin ja pääoman palautuksiin sekä maksuvalmiuden vahvistamiseen.

Kunnan tuloslaskelman 2022 mukainen toiminnan rahavirta on **2,3 milj. euroa**. Vuoden 2023 toiminnan rahavirta on 2,3 milj. euroa ja vuoden 2024 rahavirta on 1,8 milj. euroa.

Investointien rahavirta muodostuu investointimenojen ja niihin saatujen rahoitusosuuksien ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulojen erotuksesta.

Kunnan käyttöomaisuusinvestoinnit vuonna 2022 ovat 2,6 milj. euroa. Rahoitusosuuksiksi arvioidaan 0,2 milj. euroa. Nettoinvestoinnit ovat **-2,4 milj. euroa**. Vuonna 2023 investointimenot ovat 1,8 milj. euroa ja vuonna 2024 ne ovat 0,9 milj. euroa (netto).

Toiminnan ja investointien rahavirta vuonna 2022 on -0,06 milj. euroa. Vuonna 2023 se on 0,5 milj. euroa ja vuonna 2024 se on 0,9 milj. euroa.

Rahoituksen rahavirtaan budjetoidaan antolainojen, lainakannan ja oman pääoman muutokset. Pitkäaikaisten lainojen lisäys vuonna 2022 on 1,0 milj. euroa ja lyhytaikaisten lainojen lisäys myös 1,0 milj. euroa. Pitkäaikaisten lainojen vähennys on -0,08 milj. euroa. Vuonna 2023 pitkäaikaisen lainojen lisäys on 2,8 milj. euroa ja vuonna 2024 se on 1,5 milj. euroa. Vuonna 2023 pitkäaikaisia lainoja lyhennetään 0,7 milj. euroa ja vuonna 2024 lyhennys on 1,0 milj. euroa. Lyhytaikaisia lainoja ei budjetoida vuosille 2023-2024.

Rahoituksen rahavirta vuonna 2022 on 1,2 milj. euroa. Vuonna 2023 rahoituksen rahavirta on myös 1,2 milj. euroa ja vuonna 2024 se on 0,5 milj. euroa.

Lainan ottamisesta ja lainaehdoista päättää hallintosäännön perusteella kunnanjohtaja yhdessä kunnansihteerin kanssa.

Pitkäaikaisen lainan lainanottovaltuus vuonna 2022 on 1,0 milj. euroa.

Lyhytaikaisen lainan lainanottovaltuus vuonna 2022 on 1,0 milj. euroa.

Rahoitusosa päättyy **Vaikutus maksuvalmiuteen** -erään, joka saadaan laskelmalla yhteen etumerkit huomioon ottaen toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Talousarvion rahoitusosa on tilinpäätöksen rahoituslaskelmaa suppeampi siten, ettei siinä esitetä Muut maksuvalmiuden muutokset -erää.

Vaikutus maksuvalmiuteen -erän positiivinen arvo tarkoittaa kunnan maksuvalmiuden vahvistumista ja negatiivinen sen heikkenemistä.

Vaikutus maksuvalmiuteen vuonna 2022 on **1,2 milj. euroa**. Vuonna 2023 vaikutus maksuvalmiuteen on 1,7 milj. euroa ja vuonna 2024 se on 1,4 milj. euroa.

6.2 Tavoitteet ja tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä = edellisen vuoden tilinpäätöksen toiminnan ja investointien rahavirta + arvioidut vuosittaiset rahavirrat.

Tunnusluku kertoo, pystytäänkö investoinnit rahoittamaan pitkällä aikavälillä omarahoituksella. Kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Vuonna 2022 toiminnan ja investointien rahavirran kertymäksi arvioidaan **4,6 milj. euroa**, vuonna 2023 se on 5,1 milj. euroa ja vuonna 2024 se on 6,0 milj. euroa.

Investointien tulorahoitus, % = vuosikate / investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenoilla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet. Vuonna 2022 investointien tulorahoitus on **97 %**, vuonna 2023 se on 127 % ja vuonna 2024 se on 194 %.

Laskennallinen lainanhoitokate = (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + laskennalliset lainanlyhennykset).

Tunnusluku kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Lainanhoitokyky on hyvä, kun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun se on 1-2 ja heikko, kun arvo on alle yhden.

Vuonna 2022 laskennallinen lainanhoitokate on **2,0 (hyvä)**, vuonna 2023 se on 1,8 (tyydyttävä) ja vuonna 2024 se on 1,3 (tyydyttävä).

Kassan riittävyys, (pv) = 365 pv x rahavarat varainhoitovuoden lopussa / kassasta maksut varainhoitovuonna

Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Riittävänä arvona voidaan pitää 14-30 päivän kassan riittävyyttä.

Vuonna 2022 kassan riittävyys on **21 päivää**, vuonna 2023 se on 75 päivää ja vuonna 2024 se on 48 päivää.

7. VESIHUOLTOLAITOS

Vesihuoltolaitoksen kustannuspaikat: vesilaitos, vesijohtoverkostot, puhdistamot, viemäriverkostot, jätevedenpumppaamot ja hulevesiviemärit.

Toiminnan lyhyt kuvaus/ toiminta-ajatus:

Vesihuoltolaitos toimii teknisen lautakunnan alaisuudessa ja se on kirjanpidollisesti eriytetty tase-yksikkö.

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on toimittaa kuntalaisille laadukasta talousvettä ja huolehtia jäteveden käsittelystä yhteisten laatuvaatimusten mukaisesti sekä kehittää alueellista vesihuoltoa kunnan alueella yli kuntarajojen.

Vesihuoltolaitoksen tavoitteet ja perustelut on esitetty talousarvion käyttötalousosan yhteydessä.

7.1 Tuloslaskelmaosa

Tulosbudjetti	TP 2020	Muut.	TA 2022	TS 2023	TS 2024
		TA 2021			
Toimintatulot	1 121 652	1 018 280	1 008 740	1 018 830	1 030 750
Toimintamenot	-932 081	-836 259	-874 990	-895 130	-915 740
Toimintakate	189 571	182 021	133 750	123 700	115 010
Rahoitustulot ja -menot	-25 614	-26 640	-25 200	-25 200	-25 200
Muut rahoitustulot	723	340	280	280	280
Korkomenot	-5 830	-6 500	-5 000	-5 000	-5 000
Korvaus peruspääomasta	-20 507	-26 640	-20 480	-20 480	-20 480
Muut rahoituskulut					
Vuosikate	163 957	155 381	108 550	98 500	89 810
Poistot ja arvonalentumiset					
Poistot	-302 924	-298 940	-304 490	-304 490	-304 490
Tilikauden tulos	-138 967	-143 559	-195 940	-205 990	-214 680
Poistoeron muutos	12 751	11 470	10 330	9 300	8 370
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-126 216	-132 089	-185 610	-196 690	-206 310
Kokonaiskustannukset	-1 261 342	-1 168 339	-1 204 960	-1 225 100	-1 245 710

Valtuustoon nähden sitovia ovat tilikauden tulos ja poistoeron muutos.

7.2 Rahoitusosa

Rahoitusbudjetti	TP 2020	Muut. TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	163 957	155 381	108 550	98 500	89 810
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-269 480	-336 350	-320 000	-735 000	-210 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Toiminnan ja investointien rahavirta	-105 523	-180 969	-211 450	-636 500	-120 190
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset muilta	-3 470				
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta				740 000	210 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-99 333	-99 340	-99 340	-99 340	-198 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	320 766				
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta		-354 000			
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutokset	-189 202				
Lyhytaikaisten velkojen muutokset	76 762				
Rahoituksen rahavirta	108 993	-453 340	-99 340	640 660	12 000
Maksuvalmiuden muutos		-453 340	-99 340	640 660	12 000

Valtuustoon nähden sitovia ovat antolainauksen, ottolainauksen ja oman pääoman muutosten erät.

7.3 Investointiosa

Tavoitteet ja perustelut on esitetty kunnan talousarvion investointiosan yhteydessä.

Investointibudjetti		Yhteensä	TA2022	TS 2023	TS 2024
<u>Rakennukset</u>					
6040 Sukevan vesitornin peruskorjaus	Menot	520 000		520 000	
Rakennukset yhteensä	Menot	520 000		520 000	
<u>Johtoverkostot ja laitteet</u>					
6064 Sonkajärven vesijohtoverkon runkoventtiilikaivojen rakentaminen ja sulkujen uusiminen	Menot	120 000	45 000	45 000	30 000
6084 Vanhan heikkokuntoisen valurautaputkiston uusiminen	Menot	140 000	45 000	45 000	50 000
6301 Sonkajärven taajaman sadevesiviemärin jv-eriytys	Menot	140 000	50 000	50 000	40 000
Johtoverkostot ja laitteet yhteensä	Menot	400 000	140 000	140 000	120 000
<u>Muut johtoverkostot ja laitteet</u>					
6106 Sonkaj-lisalmi tasausaltaan sähköjärjestelmän saneeraus	Menot	30 000	30 000		
6107 Sukevan puhdistamon automaatiovalvomon päivitys	Menot	25 000	10 000	15 000	
6156 Sukevan siirtoviemärin jvp-saneeraus	Menot	60 000	30 000		30 000
6157 Sukevan jv-verkoston vuotokorjaukset	Menot	70 000	40 000		30 000
6207 Siikalammen jv-pumppaamon pumput	Menot	35 000	35 000		
6212 Sonkajärvi siirtoviemärin jv-pumppaamoiden uusiminen	Menot	60 000		30 000	30 000
6214 Sukevan pienpumppaamoiden liittäminen jv-automaatioon	Menot	20 000	20 000		
6252 Jyrkän vesi- ja viemäriautomaatio	Menot	30 000		30 000	
Muut johtoverkostot ja laitteet yhteensä	Menot	330 000	165 000	75 000	90 000
Johtoverkostot ja laitteet yhteensä	Menot	730 000	305 000	215 000	210 000
<u>Koneet ja kalusto</u>					
6015 Etäluettavat mittarit	Menot	15 000	15 000		
Koneet ja kalusto yhteensä	Menot	15 000	15 000		
Vesi- ja viemärilaitos yhteensä	Menot	1 265 000	320 000	735 000	210 000

Valtuustoon nähden yksinään sitovia määrärahoja ovat 100 000 euroa tai enemmän maksavat hankkeet.

Muut hankkeet ovat sitovia hankeryhmittäin.

7.4 Vesihuollon taseyksikön sisällä laskennallisesti eriytetty hulevesiviemärointi

Tuloslaskelmaosa

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintamenot	-8 463	-10 430	-10 980	-11 230	-11 490
Toimintakate	-8 463	-10 430	-10 980	-11 230	-11 490
Rahoitustulot ja -menot	-1 004	-1 000	-1 940	-1 940	-1 940
Korvaus peruspääomasta	-1 004	-1 000	-1 940	-1 940	-1 940
Vuosikate	-9 467	-11 430	-12 920	-13 170	-13 430
Poistot ja arvonalentumiset					
Poistot	-28 240	-29 420	-28 350	-28 350	-28 350
Tilikauden tulos	-37 707	-40 850	-41 270	-41 520	-41 780
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-37 707	-40 850	-41 270	-41 520	-41 780
Kokonaiskustannukset	-37 707	-40 850	-41 270	-41 520	-41 780

Investointiosa

		Yhteensä	TA 2022	TS 2023	TS 2024
6301 Sonkajärven taajaman sadevesiviemärin jv-eriyty	Menot	140 000	50 000	50 000	40 000

TUNNUSLUVUT

	TP 2020	TA 2021 Muutettu	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatulot (1 000 €)	6 079	6 056	6 035	6 088	6 179
josta ulkoiset toimintatulot	3 725	3 579	3 585	3 613	3 647
Toimintamenot (1 000 €)	-32 389	-33 816	-34 203	-16 221	-16 574
josta ulkoiset toimintakulut	-30 035	-31 339	-31 760	-13 722	-14 017
Toimintakate (1 000 €)	-26 291	-27 731	-28 141	-10 106	-10 368
Verotulot (1 000 €)	13 896	15 102	14 205	8 175	8 019
Valtionosuudet (1 000 €)	16 523	16 270	16 299	4 287	4 194
Vuosikate (1 000 €)	4 539	4 004	2 338	2 325	1 807
Toimintatulot/toimintamenot, % (ulkoiset)	12,4	11,4	11,3	26,3	26,0
Vuosikate/poistot, %	327	292	173,8	172,9	134,3
Vuosikate, euroa/asukas	1 181	1 064	634	642	508
Taseen kertynyt ylijäämä (1 000 €)	5 409	8 157	9 264	10 360	10 935
Taseen kertynyt ylijäämä/asukas (€)	1 407	2 169	2 513	2 863	3 075
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä (1 000 €)	1 814	4 677	4 618	5 117	5 995
Investointien tulorahoitus, %			97	127	194
Laskennallinen lainanhoitokate	4	3,9	2	1,8	1,3
Kassan riittävyys, pv	18	19	21	75	48
Tuloveroprosentti, %	21,25	21,25	21,25	8,86	
Lainakanta (1 000 €)	8 751	7 906	9 188	10 393	10 957
Lainamäärä/asukas (€)	2 277	2 103	2 492	2 872	3 081
Asukasmäärä vuoden lopussa	3 844	3 760	3 687	3 619	3 556